व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १

मितिः २०७१ जेठ १८

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहराको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	×
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२०	मा० धानो महरा	×
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० प्रकाशशरण महत	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३०.	मा० मानवहादुर थारु	×
३१.	मा० राजु खनाल	
३२.	मा० रामअवतार पासमान	
३३.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३४	मा० रेखा शर्मा	

३५.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३६.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३७.	मा० विक्रम खनाल	
३८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३९.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४२	मा० सीता नेपाली	
४३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४४	मा० सुमित्रा थरुनी	
४५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४६	मा० हरीबहादुर खड्का	
४७	मा० ज्ञान्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
४८	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
४९	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
५०	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
५१	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा मा० सदस्यहरुले उखुको मूल्य निर्धारण तथा उखु नष्ट हुने अवस्था रहेको विषयमा गम्भिर रुपमा प्रश्न उठाउनु भएकोले सो सम्बन्धमा के भएको हो ? सो समस्या समाधानको लागि के पहल भैइरहेको छ ? धानको बीऊको वितरण र उपयोगमा पनि कुनै समस्या भए सो समेतको विवरण उपलब्ध गराउन कृषि विकास मन्त्राललाई निर्देशन दिने निर्णय भयो।

२. तत्पश्चात आगामी बैठकम सिंचाई मन्त्रालयबाट भए गरेका कामको कार्यप्रगति विवरण र आगामी आ.ब. को योजना कार्यक्रम बारे जानकरी लिने निर्णय भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल जेठ २५ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः २

मितिः २०७१ जेठ २५

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहराको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० किरण यादव	
५.	मा० केशव थापा	
६.	मा० कृष्ण धिताल	
७.	मा० गीता सिंह	
८.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
९.	मा० जंगिलाल राय	
१०.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
११.	मा० धानो महरा	
१२.	मा० नबराज शर्मा	
१३.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	

१४	मा० पुनाराम थापा	
१५.	मा० बलराम अधिकारी	
१६.	मा० मानवहादुर थारु	
१७.	मा० राजु खनाल	
१८	मा० रामअवतार पासमान	
१९.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
२०	मा० रेखा शर्मा	
२१.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
२२.	मा० विक्रम खनाल	
२३.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
२४	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
२५.	मा० सीता नेपाली	
२६.	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
२७.	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
२८	मा० ज्ञान्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
२९	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	माधवप्रसाद रेग्मी सचिव	
२.	शिवकुमार शर्मा सचिव	

३.	कमलप्रसाद रेग्मी	
४.	माधव बेलबासे महानिर्देशक सिंचाई विभाग	
५.	पदमराज भट्ट सहसचिव सिंचाई मन्त्रालय	
६.	सुशिलचन्द्र तिवारी उपमहानिर्देशक सिंचाई विभाग	
७.	निरञ्जन देव पाण्डे उप महानिर्देशक जल उत्पन्न विभाग	
८.	बासुदेव अर्याल कार्यकारी निर्देशक भू.ज.वि. समिति	
९.	प्रमोदकुमार श्रेष्ठ सि.डि.ई सिंचाई मन्त्रालय	
१०	सुरेन्द्रराज विष्ट सि.डि.हा.नि भू.ज.वि.स	
११.	प्रदीपकुमार मानन्धर सि.डि.ई.ज.उ.प.नि	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा सिंचाई मन्त्रालयबाट भए गरेका कामको कार्यप्रगति विवरण र आगामी आ.ब.को कार्यक्रममा माननीय मन्त्री र सिंचाई मन्त्रालयका सचिवले जानकारी दिनु भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक पछि सूचना गरेपछि बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ३

मितिः २०७१ असार ०१

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
३.	मा० किरण यादव	
४.	मा० कृष्ण धिताल	
५.	मा० गीता सिंह	
६.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
७.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
८.	मा० जमिन्द्रमान घले	
९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१०.	मा० धानो महरा	
११.	मा० ध्रुव वाग्ले	
१२.	मा० नबराज शर्मा	
१३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	

१४	मा० पुनाराम थापा	
१५.	मा० प्रकाशशरण महत	
१६.	मा० बलराम अधिकारी	
१७.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	
१८	मा० मानवहादुर थारु	
१९.	मा० राजु खनाल	
२०	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
२१.	मा० विक्रम खनाल	
२२.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
२३.	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
२४	मा० सीता नेपाली	
२५.	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
२६.	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
२७.	मा० हरीबहादुर खड्का	
२८	मा० ज्ञान्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	माधव बेलबासे	
२.	कमलप्रसाद रेग्मी	

३.	निरञ्जन देव पाण्डे	
४.	प्रमोदकुमार श्रेष्ठ	
५.	प्रदिपकुमार मानन्धर	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा सिंचाई मन्त्रालयबाट भए गरेका कामको कार्यप्रगति विवरण र आगामी आ.ब.को कार्यक्रमका विषयमा माननीयहरुले उठाउनु भएको प्रश्नमा माननीय मन्त्री र सिंचाई मन्त्रालयका पदाधिकारीहरुले जानकारी दिनु भयो।

२. तत्पश्चात आगामी बैठकम कृषि विकास मन्त्रालयबाट यस वर्षको कार्यक्रम, लक्ष्य र प्रगति तथा आगामी आर्थिक वर्षको योजना तथा कार्यक्रम बारे जानकरी लिने निर्णय भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल असार ८ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ४

मितिः २०७१ असार १५

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० शिवचन्द्र चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० किरण यादव	
२.	मा० कृष्ण धिताल	
३.	मा० गीता सिंह	
४.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
५.	मा० जमिन्द्रमान घले	
६.	मा० जंगिलाल राय	
७.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
८.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
९.	मा० नबराज शर्मा	
१०.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
११.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
१२.	मा० पुनाराम थापा	
१३.	मा० बलराम अधिकारी	

१४	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
१५.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	
१६.	मा० मानवहादुर थारु	
१७.	मा० राजु खनाल	
१८	मा० रामअवतार पासमान	
१९.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
२०	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
२१.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
२२.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
२३.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
२४	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
२५.	मा० सीता नेपाली	
२६.	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	जयमुकुन्द खनाल सचिव	
२.	उत्तमकुमार भट्टराई सहसचिव	
३.	रामप्रसाद पुलामी सहसचिव	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा कृषि विकास मन्त्रालयबाट भए गरेका कामको कार्यप्रगति विवरण र आगामी आ.व.को कार्यक्रमका विषयमा छलफल भयो।

२. आजकै बैठकमा कृषकहरुले उत्पादन गरेका कृषि उत्पादनमा किसानले न्यून मूल्य पाउने बीचको नाफा खाने विचौलियाहरुले बढी नाफा कमाउन् गर्दा त्यही सामान उपभोक्ताहरद्वे बजारमा चर्को मूल्य तिर्नु पर्ने अवस्था रहेको पाइएकोले किसानले आफ्नो उत्पादनको उचित मूल्य पाउने र उपभोक्ताले पनि सरल मूल्यमा कृषि उत्पादनको उपभोग गर्न पाउने व्यवस्था मिलाउन र बीचमा बढी नाफा कमाई किसान र उपभोक्तालाई मारमा पार्ने प्रक्रियालाई नियन्त्रण गर्न प्रस्तावित रुपमा रहेको कृषि बजार बिधेयक यथाशीध्र व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने निर्णय भयो।

३. समितिको आगामी बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालयबाट संचालित यस वर्षको कार्यक्रम, लक्ष्य र प्रगति तथा आगामी आर्थिक वर्षको योजना तथा कार्यक्रम र अन्तर्गत निकाय बारे जानकारी लिने निर्णय भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल असार २२ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ५

मितिः २०७१ साउन ४

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
५.	मा० कृष्ण धिताल	
६.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
७.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
८.	मा० जमिन्द्रमान घले	
९.	मा० जंगिलाल राय	
१०.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
११.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
१२.	मा० धानो महरा	
१३.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	

१४	मा० पुनाराम थापा	
१५.	मा० प्रकाशशरण महत	
१६.	मा० बलराम अधिकारी	
१७.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
१८	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	
१९.	मा० मानवहादुर थारु	
२०	मा० रामअवतार पासमान	
२१.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
२२.	मा० रेखा शर्मा	
२३.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
२४	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
२५.	मा० विक्रम खनाल	
२६.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
२७.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
२८	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
२९	मा० सीता नेपाली	
३०.	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
३१.	मा० हरीबहादुर खड्का	
३२.	मा० ज्ञान्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति

१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
२.	उदयराज सापकोटा सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
३.	डा संजय शर्मा महानिर्देशक वि.वि. विभाग	
४.	मघुप्रसाद भेटुवाल सु.ई वि.वि. विभाग	
५.	जयराज भण्डारी उपनिर्देशक ने.वि.प्रा.	
६.	रामचन्द्र पाण्डेय का. निर्देशक	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालयबाट भए गरेका कामको कार्यप्रगति विवरण र आगामी आ.ब.को कार्यक्रमका विषयमा माननीय सदस्यहरुले उठाउनु भएको प्रश्न वा जिज्ञासाको उत्तर माननीय मन्त्री र ऊर्जा मन्त्रालयका पदाधिकारीहरुले दिनु भयो।

२. व्यवस्थापिका संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको प्रतिवेदन, २०६८ अन्तर्गत जलस्रोत विकास सम्बन्धी प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझाव एवम् निर्देशनको कार्यान्वयन सम्बन्धमा भएको प्रगति विवरण ऊर्जा मन्त्रलयसँग माग गर्ने निर्णय भयो।

३. आगामी बैठकमा ५०० मे.वा. र सो भन्दा माथिका जल विद्युत आयोजना र ठूला प्रशारण लाइनको सम्बन्धमा भएको कार्य प्रगतिको बारेमा लागनी बोर्ड सँग जानकारी लिने निर्णय भयो।

४. आन्तरिक गृह कार्य गरी समितिमा छलफलको विषय बस्तु (एजेण्डा) तयार गर्ने प्रयोजनको लागि समितिको बैठक बस्ने सम्बन्धमा समेत सहमति भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल साउन ११ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ६

मितिः २०७१ साउन ११

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आशा यादव	
३.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
४.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० गगनकुमार थापा	
७.	मा० गीता सिंह	
८.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
९.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१०.	मा० जमिन्द्रमान घले	
११.	मा० जंगिलाल राय	
१२.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१३.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	

१४	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
१५.	मा० धानो महरा	
१६.	मा० नबराज शर्मा	
१७.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
१८	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
१९.	मा० पुनाराम थापा	
२०	मा० प्रकाशशरण महत	
२१.	मा० बलराम अधिकारी	
२२.	मा० मानवहादुर थारु	
२३.	मा० राजु खनाल	
२४	मा० रामअवतार पासमान	
२५.	मा० रेखा शर्मा	
२६.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
२७.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
२८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
२९	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३०.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
३१.	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
३२.	मा० सीता नेपाली	
३३.	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
३४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	

३५.	मा० हरीबहादुर खड्का	
३६.	मा० ज्ञान्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	कुलबहादुर गुरुङ्ग	
२.	राधेका पंत लगानी बोर्ड प्रमुख कार्यकारी आमन्त्रीत	
३.	रामचन्द्र पाण्डेय	
४.	खगेन्द्रप्रसाद रिजाल उपसचिव लागनी वोर्ड	
५.	सोफया तमोट परामर्शदाचा लगानी वोर्ड	
६.	घनश्याम ओझा परामर्शदाता लागनी वोर्ड	
७.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
८.	केशव ध्वज अधिकारी सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
९.	हितेन्द्रदेव शाक्य निर्देशक ने.वि.प्रा.	
१०	शेरसिंह भाट नि.उ.का.नि.नेपाल विद्युत प्राधिकरण	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा ५०० मे.वा र सो भन्दा माथिका जलविद्युत आयोजना र ठूला प्रशारण लाइनको सम्बन्धमा भएको कार्य प्रगतिको बारेमा लगानी वोर्डका कार्यकारी निर्देशक र माननीय ऊर्जा मन्त्रीसँग जानकारी लिइयो। छलफलको क्रममा समितिले देहायको प्रस्ताव पारित गर्योः
"जल विद्युतमा आधारित ऊर्जा विकास नभई नेपालको आर्थिक विकासको लक्ष्य पूरा गर्न गाह्हो हुने र यसका लागि ठूलो मात्रामा स्वदेशी तथा विदेशी लगानी आकर्षित नहुने र आयोजना विकास संझौता सुनिश्चित गर्न भारत लगायत अन्य देशसँग विद्युत व्यापार सम्झौता (PTA) गर्नु जरुरी हुन्छ। नेपाल भारत विदेश मन्त्री स्तरीय वार्तामा विद्युत व्यापार सम्झौताका विषयलाई पर सारिएकोमा यस समितिको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको छ। देशको आवश्यकता र स्वार्थलाई ध्यानमा राख्दै विद्युत व्यापारमा हुने सर्वमान्य सिद्धान्त र नीतिका आधारमा नेपालको सर्वोपरि राष्ट्रिय हित सुनिश्चित हुने गरी भारत लगायत अन्य छिमेकी देशसँग तत्काल विद्युत व्यापार सम्झौता सम्पन्न गर्न यो समिति सरकारलाई निर्देशन गर्दछ। "

२. समितिको आगामी बैठकमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयबाट संचालित गत आर्थिक वर्षको प्रगति तथा यस आर्थिक वर्षको योजना तथा कार्यक्रम र अन्तर्गत निकाय वारे जानकरी लने कार्यक्रम तय गरियो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल साउन १८ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ७

मितिः २०७१ साउन १८

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आशा यादव	
३.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
४.	मा० किरण यादव	
५.	मा० केशव थापा	
६.	मा० कृष्ण धिताल	
७.	मा० गीता सिंह	
८.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
९.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१०.	मा० जंगिलाल राय	
११.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१२.	मा० ताराकान्त चौधरी	
१३.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	

१४	मा० धानो महरा	
१५.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
१६.	मा० पुनाराम थापा	
१७.	मा० प्रकाशशरण महत	
१८	मा० बलराम अधिकारी	
१९.	मा० मानवहादुर थारु	
२०	मा० राजु खनाल	
२१.	मा० रामअवतार पासमान	
२२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
२३.	मा० रेखा शर्मा	
२४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
२५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
२६.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
२७.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
२८	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
२९	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
३०.	मा० सीता नेपाली	
३१.	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
३२.	मा० हरीबहादुर खड्का	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति

१.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
२.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	लोकदर्शन रेग्मी सचिव	
२.	नवराज सुवेदी उपसचिव प्रा.	
३.	तेजराज पाण्डे महानिर्देशक भु.सु.विभाग	
४.	नागेन्द्र झा महानिर्देशक नापी विभाग	
५.	गणेश आचार्य उपसचिव	

निर्णय:

१. आजको बैठकमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयबाट भए गरेका कामको कार्यप्रगति विवरण र आगामी आ.ब.को कार्यक्रमका विषयमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयका माननीय मन्त्री र पदाधिकारीहरुबाट जानकारी लिइयो।

२. आजको बैठकमा देहायको प्रस्ताव पारित गर्ने निर्णय भयो "सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको रामचे, माखा टेकानपुर र धुस्कून समेतको बीच भागमा पर्ने अरनिको लोकमार्गको जुरेमा गएको पहिरोबाट भएको धनजनको क्षति प्रति यो समिति गहिरो दुःख व्यक्त गर्दछ र सोक सन्तप्त परिवारजन प्रति हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछ। साथै सरकारले उक्त प्राकृतिक प्रकोपको सम्बन्धमा शिघ्रताशिघ्र उद्धार कार्य गर्न र विस्थापितहरुको राहत, पुनर्वास एवम् उक्त क्षतिको न्यूनीकरणकालागि समेत आवश्यक सघन पहल गर्न नेपाल सरकारलाई निर्देशन गर्दछ।"

तदन्तर समितिको अर्को बैठक पछि सूचना गरेपछि बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ८

मितिः २०७१ जेठ १८

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
४.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
५.	मा० केशव थापा	
६.	मा० कृष्ण धिताल	
७.	मा० गगनकुमार थापा	
८.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
९.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१०.	मा० जंगिलाल राय	
११.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१२.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१३.	मा० धानो महरा	

१४	मा० ध्रुव वाग्ले	
१५.	मा० नबराज शर्मा	
१६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
१७.	मा० प्रकाशशरण महत	
१८	मा० बलराम अधिकारी	
१९.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२०	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	
२१.	मा० मानवहादुर थारु	
२२.	मा० रामअवतार पासमान	
२३.	मा० रेखा शर्मा	
२४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
२५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
२६.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
२७.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
२८	मा० सीता नेपाली	
२९	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
३०.	मा० हरीबहादुर खड्का	
३१.	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
	आमन्त्रित सदस्य	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा समितिले आगामी योजना र कार्यक्रम तय गर्नको लागि देहायको योजना र कार्यक्रम निर्माण उपसमिति माननीय प्रकाश शरण महतको संयोजकत्वमा गठन गर्ने र सो उपसमितिले १० दिन भित्र योजना र कार्यक्रमको मस्यौदा सहितको प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्ने निर्णय गर्यो।

    १. मा० प्रकाश शरण महत संयोजक
    २. मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल
    ३. मा० किरण यादव
    ४. मा कृष्ण धिताल
    ५. मा० गगनकुमार थापा
    ६. मा० जमिन्द्रमान घले
    ७. मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले
    ८. मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)
    ९. मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी
    १०. मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल
    ११. मा० सीता नेपाली

२. कृषि विकास मन्त्रालयसँग कृषि विकास रणनीतिको मस्यौदा माग्ने निर्णय गर्यो।

३. आगामी बैठकमा PTA, PDA र प्रशारण लाईन सम्बन्धमा छलफल गर्ने निर्णय भयो।

४. समितिको कार्यक्षेत्रका विषयमा सार्वजनिक लेखा समितिले जलविद्युत नीति र विद्युत खरिद सम्झौता बार सम्बद्घ पक्ष बोलाई छलफल गरेकोमा सभामुखको ध्यानाकर्षण गराउने।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल भाद्रा ३ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ९

मितिः २०७१ भदौ ०३

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहराको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	×
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० राजु खनाल	
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४४	मा० सीता नेपाली	
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	×
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	Type equatio
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	राजेन्द्र किशोर क्षेत्री सचिव उर्जा मन्त्रालय	
२.	उदयराज सापकोटा सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा देहायको प्रस्ताव पारित गर्ने निर्णय भयो "बिगत केही दिन यता भएको भारी वर्षाको कारण मुलुकको विभिन्न भागमा बाढी र पहिरोका कारण भएको धनजनको ठूलो क्षतिप्रति यो समिति गहिरो दुःख प्रकट गर्दै समितिको यो बैठक अकल्पनीय प्राकृतिक प्रकोपमा परी जीवन गुमाएकाहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जलि व्यक्त गर्दै शोक सन्तप्त परिवारजन प्रति हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछ। सथै उक्त प्राकृतिक प्रकोपको सम्बन्धाम युद्वस्तरमा तातकालीक रुपमा उद्धार कार्य गर्न र विस्थापितहरुको राहत, पुनर्वास एवम् क्षतिको न्यूनीकरणका लागि समेत द्रुतगतिमा दीर्घकालीन रुपमा आवश्यक सघन पहल गर्न नेपाल सरकारलाई आग्रह गर्दछ। बाढी पहिरो लगायतका दूर्घटनाका सम्भाव्य स्थानहरुको पहिचानका लागि आवश्यक प्राविधिक परिचालन गरी क्षति न्यूनीकरण गर्न र स्थानीयलाई आवश्यक सचेत गर्ने कार्यमा समयमा नै पहल गर्न सरकारको पुनः ध्यानाकर्षण गराइन्छ।"

२. विद्युत व्यापर सम्झौताका सन्दर्भमा सन् १९९७ मा नेपाल र भारतको बीचमा भएको विद्युत व्यापार सम्झौता, सन् २०१० मा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रस्तावित विद्युत व्यापार समझदारी पत्रको मस्यौदा, सन् २०१४ मा भारत सरकारको तर्फबाट प्रस्तावित विद्युत व्यापार सम्झौताको मस्यौदा तथा केही दिन अगाडि नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रस्तावित विद्युत व्यापार सम्झौताको मस्यौदा प्रत अध्ययनको लागि समितिलाई उपलब्ध गराउन ऊर्जा मन्त्रालयसँग अनुरोध गर्ने।

३. ऊर्जा मन्त्रालयले अघिल्लो व्यवस्थापिका संसदमा विद्युत विकाश सम्बन्धी विधेयक तथा विद्युत नियमन आयोग सम्बन्धी विधेयक पेश गरे तापनि उक्त समयमा विधेयकहरु परित हुन नसकेको तर विद्युत विकास क्षेत्रका निम्ति आवश्यक देखिएका ती विधेयकहरु तत्काल व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल भाद्र ५ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः १०

मितिः २०७१ भदौ ०५

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सदस्य मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्कीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	×
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	×
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	×
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	×
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	×
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४४	मा० सीता नेपाली	×
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	×
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	लीलामणी पौड्याल मुख्य सचिव नेपाल सरकार	
२.	गोबिन्दराज पोखरेल उपाध्यक्ष रा.यो.आ	
३.	युवराज खतिवडा गभर्नर नेराबै	
४.	लोकदर्शन रेग्मी सचिव भू.सु.व्या.म	
५.	राजेन्द्र किशोर क्षेत्री सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
६.	भेषराज शर्मा सचिव कानून मन्त्रालय	
७.	सूर्य सिलवाल सचिव गृह मन्त्रालय	
८.	माधवप्रसाद रेग्मी सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
९.	शरदचन्द्र पौडेल सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
१०	डा०कृष्ण चन्द्र पौडेल सचिव नि.प्र.त.वातावरण मन्त्रालय	
११.	वैकुण्ठ अर्याल सहसचिव अर्थ मन्त्रालय	
१२.	गोबिन्दप्रसाद खरेल उपसचिव वि.म०वातावरण मन्त्रालय	
१३.	राजेश पन्त CEO लगानी वोर्ड	
१४	माधव बेल्बासे म.नि सिँचाई विभगा	
१५	उदयराज सापकोटा सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
१६.	टेकबहादुर कार्की सि.इ सिचाइ विभाग	
१७	खगेन्द्र प्रसाद रिजाल उपसमिति लगानी बोर्ड	
१८	कृष्णप्रसाद आचार्य स.स वन मन्त्रालय	
१९	घनश्याम ओझ परामर्शदाता लगानी बोर्ड	
२०	सतिश न. जोशी परामर्शदाता लगानी बोर्ड	

२१.	श्रीरञ्जन लाकौल सचिव प्रधान्मन्त्री कार्यालय	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा देहायको प्रस्ताव पारित गर्ने निर्णय भयो "माथिल्लो कर्णाली जल विद्यूत आयोजना निर्माणको आयोजनना विकास सम्झौता (PDA) गर्दा स्थानीय जनताको सुरक्षा, पुनर्थापना, रोजगारी, क्षिपूर्ती स्थानीइ जनतलाई शेयरको व्यवस्था र विकास सुनिश्चित गर्दै राष्ट्रिय उत्पादनको अधिकतम उपयोऊ, वातावरण एवम् तल्लो भागमा संचालित हुने सिँचाई आयोजनाहरुमा प्रतिकुल असर नपर्ने व्यवस्था सुनिश्चित गर्न आवश्यक छ। साथै आयोजना निर्माणका सन्दर्भमा आउने जोखिम (Force majeure) विषयमा अन्तराष्ट्रिय मापदण्डका आरमा नेपालले व्यहोर्नुपर्ने जोखिम न्यूनीकरण गर्ने तर्फ पनि ध्यानाकर्षण गर्न चाहन्छौं। माथिल्लो कर्णाली आयोजना तुलनात्मक रुपमा सस्तो भएको सनदर्भमा VAT, Income Tax छुट लगायतको सुविधाहरु प्रवर्द्धकहरुलाई दिने कुरा पनि आएको छ। दीर्घकालमा नेपालको विद्युत आवश्यक्ताको प्रक्षेपण, अन्य विद्युत आयोझनाहरुबाट भविश्यमा प्राप्त हुन सक्ने विद्युतको आपूर्तिका आधारम आयोजनबाट नेपालले लिने विजुलीको सुनिश्चितता पनि PDA मा गर्नु जरुरी छ। लागत र फाइदाको स्वतन्त्र मूल्याङ्कन र यसभन्द अगाडि गरेको MOU को मर्म र परिवर्तित आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी सुविधाको व्यवसेथा PDA मा गर्नु पर्ने, नपर्ने वा परेमा के कति गर्ने भन्ने कुराको निक्यौंल गर्न जरुरी छ। यी तमाम स्थानीय र राष्ट्रिय सरोकारका विषयमहरुलाई ध्यानमा राखी प्रवर्द्धक र नेपाल सरकारबीच आयोजना विकास सम्झौता निर्धारित समयभित्र सम्पन्न गर्न यो समिति नेपाल सरकारलाई निर्देशन गर्दछ।"

२. आगामी बैठकमा PTA को विषयमा पुनःछलफल गर्ने निर्णय भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल भाद्र ५ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ११

मितिः २०७१ भदौ ०८

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहोराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	×
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	×
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	×

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	×
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४४	मा० सीता नेपाली	
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	×
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	राजेन्द्र किशोर क्षेत्री सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
२.	उदयराज सापकोटा सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा PTA को विषयमा पुनः छलफल गरियो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक पछि सूचना गरेपछि बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः १२

मितिः २०७१ भदौ ०८

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका जेष्ठ सदस्य मा० अमृतकुमार बोहोराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	×
२८	मा० बलराम अधिकारी	×
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	×
३३.	मा० राजु खनाल	
३४	मा० रामअवतार पासमान	×

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४४	मा० सीता नेपाली	×
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.		
२.		

निर्णयः

१. आजको बैठकमा समितिका सभापति निर्वाचनको कार्यक्रम रहेकोमा मा० गगनकुमार थापा सभापति पदमा निर्वाचित गरियोस भन्ने एकमात्र प्रस्तावको सूचना प्राप्त भएकोले संविधानसभा (व्यवस्थापिका-संसद) कार्यसंचनलन नियमावली २०७० को नियम ११३ को उपनियम (४) बमोजिम सभापति पदमा मा० गगनकुमार थापा निर्विरोध निर्वाचित हुन भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक पछि सूचना गरेपछि बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः १३

मितिः २०७१ भदौ १५

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४४	मा० सीता नेपाली	×
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
५.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
६.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
७.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
८.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	जयमुकुन्द खनाल सचिव	
२.	राजेन्द्रप्रसाद अधिकारी सहसचिव	
३.	विनोदकुमार भट्टराई वरिष्ठ अर्थ विद	
४.	महेन्द्रनाथ पौडेल वरिष्ठ अर्थ विद	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा कृषि विकास रणनीतिका विषयमा कृषि विकास मन्त्रालयका सचिव तथा पदाधिकारीहरुबाट जानकारी लिइयो।

२. आजकै बैठकले हालैको बाढी पहिरोबाट गृह, प्रसारणलाइन तथा निर्माणाधीन विद्युत आयोजनाहरुमा भएको क्षति, संचालित नहर तथा निर्माणाधीन नहर एवम् सिंचाई कुलोहरुमा पुग्न गएको क्षेतिका सम्बन्धमा आगामी बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालय, सिँचाई मन्त्रालय र कृषि विकास मन्त्रालयका पदाधिकारीहरुसँग छलफल गर्ने कार्यक्रम तय गर्यो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल भाद्र १९ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १४

मितिः २०७१ भदौ १९

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	×
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४४	मा० सीता नेपाली	
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	का.वा. मा० मन्त्री मिनेन्द्रप्रसाद रिजाल (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	जयमुकुन्द खनाल सचिव	
२.	माधव प्रसाद रेग्मी सचिव सँचाई मन्त्रालय	
३.	रामप्रसाद पुलामी सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
४.	शिवकुमार शर्मा सहसचिव सिंचाइ मन्त्रालय	
५.	सुरेन्द्र राजभण्डारी निर्देशक नेपाल विद्यूत प्राधिकरण	
६.	रामानन्दप्रसाद यादव महानिर्देशक ज.उ.प्र.नि वि.	
७.	सुशिल चन्द्र तिवारी उपमहानिर्देशक सिचाइ विभाग	
८.	मधुकरप्रसाद राजभण्डारी सु.इ सिँचाइ विभाग	
९.	सन्तोषमणी नेपाल विषय विज्ञ	
१०	राजेन्द्र कोइराला इन्जिनियर ने.वि.प्रा.	
११.	मुकुन्दराज प्रकाश घिमिरे सहसचिव ऊर्जा	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा देहायको चारवटा प्रस्तवाहरु पारित गर्ने निर्णय भयोः-

क. यस वर्षको वर्षादमा विभिन्न क्षेत्रमा आएको भारी वर्षाको कारण बाढी पहिरो विद्युत गृह, प्रसारण लाइन, सिँचाइका नहर र कुलोहरु तथा कृषि क्षेत्रमा पुर्याएको क्षति र ती क्षति पुगेका संरचनाहरुमा पुननिर्मण र पुनस्थापना गर्नु पर्ने देखिएको तर त्यस्ता संरचना पुनः निर्माण र पुनस्थापनाको लागि हाल विनियोजनमा बजेट समावेश भएको नदेखिएकोले यसै आ.व.को लागि नै बजेट व्यवस्था गर्न प्रधानमन्त्रि परिषद्को कार्यालयको कार्यालय मर्फत नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने।

ख. यसै वर्षको वर्षादमा विभिन्न क्षेत्रमा आएको भारी वर्षाको कारण बाढी पहिरोले विद्यूत गृह, प्रसारण लाइन, सिंचाइका नहर र कुलोहरु तथा कृषि क्षेत्रमा पुर्याएको क्षतिको सम्ब्धमा छलफल हुँदा क्षति भएका संरचनाको पनुर्निर्माण र व्यवस्थाको प्रत्येक १५/१५ दिनमा प्रगति विवरण उपलब्ध गराइदनि ऊर्जा मन्त्रालय, सिँचाइ मन्त्रालय र कृक्षि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

ग. प्राकृतिक विपदको रोकथाम र क्षति न्यूनीकरण गर्न, जोखिमयुक्त ठाउँहरुको अध्ययन अनुसन्धान गर्दै जोखिमको रोकथाम, पूर्व तयारी, पूर्व चेतावनी लगायतका कार्यक गर्न र घटना घटिसकेको अवस्थामा व्यवस्थिपत रुपमा उद्धर, राहत, पुनर्वास र पुननिर्माण लगायतका कार्य गर्न विपद व्यवस्थापनका सम्पृण चरण र प्रकृया समेटिने गरी एक साधन स्रोत र अधिकार सम्पन्न केन्द्रीय विपद न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण निर्माण गर्न आवश्यक भएकोले उक्त प्राधिकरण स्थापना गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्न नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने।

घ. मुलुकमा विद्यमान विनियोजित वजेटबाट प्राकृतिक प्रकोपले उत्पन्न क्षतिलाई पुनस्थापना गर्न नसक्ने कुरालाई ध्यानमा राख्दै यस कार्यमा मित्र राष्ट्रहरुले सहयोग गर्न देखाएको चाहना र सदासयताको समेत पृष्ठभूमिमा कृषि, सिँचाइ, वन मन्त्रालय र अन्तर्गत विभागहरुले एकीकृत पुनस्थापना आयोजना प्रस्ताव तयार गरी आर्थिक स्रोतको लागि पेश गर्न उपयुक्त मन्त्रालय सहित अर्थ मन्त्रालयलाई समेत निर्देशन दिने।

२. आगामी बैठकमा कृषि विकास रणनीतिका विषमा राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्ष र कृषि विकास मन्त्रालयका सचिव तथा पदाधिकारीहरबाट पनुःजानकारी लिई छलफल गर्ने।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल भाद्र २४ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १५

मितिः २०७१ भदौ २४

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	×
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	×
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० राजु खनाल	
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४४	मा० सीता नेपाली	
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	×
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	का.वा. मा० मन्त्री मिनेन्द्रप्रसाद रिजाल (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	प्रा०डा० गोविन्दराज पोखरेल उपाध्यक्ष रा.यो.आ	
२.	डा० भातेन्द्र मिश्र सदस्य रा.यो.आ	
३.	रामप्रसाद पुलामी सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
४.	जयकुमार खनाल सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	राजेन्द्रप्रसाद अधिकारी सहसचिव कृ नि पं	
६.	महेन्द्रनाथ पौडेल उप-सचिव	
७.	विनोदकुमार भट्टराई वरिष्ठ कृषि अर्थ विज्ञ	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा कृषि विकास रणनीतिका विषयमा समितिका माननीय सदस्यहरु राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्ष तथा सदस्यबाट सुझाव एवम् प्रतिक्रीय लिइयो।

२. आजको बैठकमा संविधानसभा (व्यवस्थापिका-संसद कार्यसंचालन) नियमावली, २०७० को नियम १२४ बमोजिम समितिको कार्यक्षेत्रभित्रको विषयमा अध्ययन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न देहायको उपसमिति गठन गरिएको छ।

क्र.स.	ऊर्जा उपसमिति	सिँचाई उपसमिति	कृषि विकास उपसमिति	भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमिति
१.	मा० अमृतकुमार बोहोरा	मा० किरण यादव	मा०आनन्दप्रसाद पोखरेल	मा० केशव थापा
२.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	मा० ध्रुव वाग्ले	मा० चन्द्रबहादुर कुँवर	मा० पुष्करनाथ ओझा
३.	मा० प्रकाशशरण महत	मा० राजु खनाल	मा० दिनेशप्रसाद परसैला	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुँगेल
४.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	मा० सुधिरकुमार बुढाथोकी	मा० मेघराज नेपाली निषाद	मा० हरीबहादुर खड्का
५.	मा० विक्रम खनाल	मा० काशीनाथ अधिकारी	डा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	मा० नवराज शर्मा
६.	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	मा० आशा यादव	मा० ताराकान्त चौधरी	मा० रामअवतार पासवान
७.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	मा० सीता नेपाली
८.	मा० रेखा शर्मा	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	मा० मानवहादुर थारु	कम० वेदमाया भण्डारी
९.	मा० गंगाप्रसाद यादव	मा० पुनाराम थापा	मा० कृष्ण धिताल	मा० गीता सिँह
१०.	मा० जंगिलाल राय	मा० धानो महतो	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
११.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तामाङ्ग	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	मा० सुमित्रा थरुनी	
१२.	मा० जमिन्द्रमान घले	मा० बलराम अधिकारी	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
१३.	मा० सुरेन्द्रप्रसाद	मा० शिवचन्द्र	मा० निर्मलप्रकाश	

	यादव	चौधरी	सुवेदी	
१४.	मा० काशीनाथ अधिकारी			

उपसमितिको संयोजकः उपसमितिले उपसमितिका सदस्यहरु मध्येबाट संयोजक चयन गर्न सक्नेछन्।
उपसमितिको कार्यावधीः समितिमा प्रतिवेदन प्रस्तुत नभएसम्म कायम रहनेछ।
उपसमितिको काम कर्तव्य र अधिकारःसमितिका सभापतिसँग समन्वय गरी सम्बन्धित मन्त्रालय र अन्तरगतका विषयबस्तुहरुमा आवश्यक्ता अनुसार अध्ययन गरी समितिसमक्ष प्रतिवेदन पस्तुत गर्ने।

३. आगामी बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालयसँग हाल भई रहेको PTA, PDA र नेपाल विद्युत प्राधिकरण निर्माणाधिन आयोजना र प्राधिकरणले आफैं वा सहायक कम्पनी मार्फत गर्ने (अध्ययन गरिरहेको परियोजनाको समेत) प्रगति विवरणको विषयमा छलफल गर्ने निर्णय भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ साल भाद्र २९ गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १६

मितिः २०७१ भदौ २९

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	×
२८	मा० बलराम अधिकारी	×
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० राजु खनाल	
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४४	मा० सीता नेपाली	
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	का.वा. मा० मन्त्री मिनेन्द्रप्रसाद रिजाल (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	राजेश पंत प्रमुख कार्यकारी	
२.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री सचिव	
३.	केशवध्वज अधिकारी सहसचिव	
४.	रामचन्द्र पाण्डेय कार्यकारी निर्देशक	
५.	खगेन्द्रप्रसाद रिजाल उपसचिव	
६.	घनश्याम ओझा परामर्शदाता	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा विद्युत विकास संझौता र विद्युत व्यापार संझौताको विषयमा समितिले दिएको निर्देशनको प्रगति विवरण र नेपाल विद्युत प्राधिकरण आफैंले सञ्चालन गरेका र सहायक कम्पनीबाट सञ्चालित जलविद्युत आयोजनाको स्थितिको विषयमा छलफल भयो।

२. तत्पश्चात समितिको बैठकले देहाय बमोजिमको निर्देशन ऊर्जा मन्त्रालयलाई दिने निर्णय गर्योः

क. जलविद्युत आयोजना र प्रसारण लाइनमा देखा परेका समस्याहरु समाधान गर्न र सुचारु रुपले आयोजना र प्रसारण लाइन सम्पन्न गर्न के के गर्नु पर्दछ? त्यसको राय सहितको विवरण समेत खुल्ने गरी यस समितिमा पेश भएका वा.व.२०७१/७२ का लागि निश्चित गरिएका कार्यक्रमहरु कहिले र कसरी सम्पन्न गरिने हो ? सो कुरालाई प्रष्ट बनाउँदै यस विषयमा कार्यतालिका बनाएर १० दिनभित्र समितिमा उपलब्ध गराउने।

ख नेपाल विद्युत प्राधिकरण कार्यकारी निर्देशक मातहतका जलविद्युत आयोजना देशभरका वितरण केन्द्र लेखा लगायत अन्य विभागीता प्रमुखहरुको पद निमित्तबाट संचालन भइरहेको देखियो। यसबाट प्राधिकरणको कार्यसम्पदान क्षमतामा रास आउनु स्वभाविक भएकोले एक हप्ता भित्र प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशक सहित सबै विभागीय प्रमुख, योजना प्रमुख र कार्यालय प्रमुखहरुको नियुक्ति गरीसक्ने व्यवस्थाका लागि निर्देशन दिने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १७

मितिः २०७१ असोज ०५

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१५.	मा० जंगिलाल राय	
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	×
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	×
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४४	मा० सीता नेपाली	
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	का.वा. मा० मन्त्री मिनेन्द्रप्रसाद रिजाल (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा कृषि सिँचाई र जलविद्युत आयोजना तथा संरचनाको क्षेत्रमा भएको क्षतिका सम्बन्धमा टोली बनाई स्थलगत अध्ययन गर्ने निर्णय भयो।

२. तत्पश्चात समितिले दिइएको निर्देशन अनुसार यस वर्षको वर्षादमा विभिन्न क्षेत्रमा आएको भारी वर्षाको कारण बाढी पहिलोले विद्यूत गृह, प्रसारण लाइन सिँचाइका नहर र कुलोहरु तथा कृक्षि क्षेत्रमा पुर्एको क्षतिको सम्बन्धा छलफल हुँद क्षति भएका संरचनाको पुननिर्माण र व्यवस्थाको प्रत्येक १५/१५ दिनमा प्रगति विवरण उपलब्ध गराइदिन ऊर्जा मन्त्रालय, सिँचाई मन्त्रालय र कृषि विकास मन्त्रालयलाई निदेशन कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने निर्णय भयो।

३. आगामी बैठकमा भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालसँग भु-उपयोग नीति र सुकुम्बासी समस्या समाधान सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रमका सम्बन्धमा र कृषि विकास मन्त्रालयसँग यस वर्षको वर्षादबाट आएको बाढीबाट भएको कृषि वालीको नोक्सानी र अब लगाउन सकिने वालीको सम्बन्धमा किसानहरुलाई दिन सकिने सहुलियत र सेवाको बारे जानकारी लिने निर्णय भयो।

तदन्तर, समितिको बैठक २०७१ असोज ८ गते विहान ८ वजे बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः १८

मितिः २०७१ असोज ०८

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	×
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	×
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	×
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	×
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४४	मा० सीता नेपाली	
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	×
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	का.वा. मा० मन्त्री मिनेन्द्रप्रसाद रिजाल (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	शारदाप्रसाद सुवेदी अध्यक्ष सुकुम्बासी स.समाधान आयोग	
२.	लोकदर्शन रेग्मी सचिव भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
३.	कपिल ढुंगाना स.स भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
४.	नारायण चौधरी	
५.	जनकराज जोशी उ.स.	
६.	लम्मीप्रसाद गौतम उ.स.	
७.	नवराज सुवेदी उ.स.	
८.	रामप्रसाद पुलामी स.स	
९.	जयमुकुन्द खनाल सचिव कृ वि म	

निर्णयः

आजको बैठकमा देहायको विवरण माग गर्ने निर्णय भयोः-

१. हालै गठित सुकुम्बासी समस्या समाधान आयोगले के-कसरी आफ्नो काम अगाडि बढाउँदैछ? सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबास गनेको पहिचान कसरी हुन्छ? पहिचान गरिएका सुकुम्बासीलाई वितरण गरिने जग्गो छनौटको आधार के हुन्छ? यस्तो प्रकृतिको आयोग यो नै अन्तिम हुन्छ भनेर सुनिश्चित हुने आधार के छ? यी सबै प्रश्नका उत्तरहरु समेत समाविष्ट गरी लिखित विवरण भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयसँग माग गर्ने।

२. त्यसै गरी यस अघि गठन गरिएका एघारवटा सुकुम्बासी आयोगका प्रतिवेदन यस समितिलाई उपलब्ध गराउने।

३. राष्ट्रिय भू-उपयोग नीतिको कार्यान्वयलाई सुनिश्चित गर्न मन्त्रालयको कार्यतालिका सहित कार्य योजना विवरण।

४. अपर कर्णाली जलविद्युत आयोजना विकास सम्झौता लगानी वोर्डसंग र भारतसँग भएको विद्युत व्यापार सम्झौता ऊर्जा मन्त्रालयसँग माग गर्ने।

कृषि विकास उपसमिति

माननीय सदस्यज्यूहरुको स्थलगत अध्ययन टोलीको नामावली

यस वर्षको वर्षादमा आएको भारी वर्षाको कारण सिचाई र विद्युतका संरचना तथा कृषि बाली र कृषि भूमिमा पुर्याएको क्षतिको विषयमा स्थलगत अध्ययन गरी पुनस्थापना, पुनर्निर्माण, पुनर्व्यवस्थापनको लागि उपाय सहितको प्रतिवेदन पेश गर्न देहायको अध्ययन टोली गठन गर्ने निर्णय भयोः-

सिराहा/महोत्तरी/धनुषा टोली

१.	मा० किरण यादव
२.	मा० गंगाप्रसाद यादव
३.	मा० ताराकान्त चौधरी
४.	मा० धानो महरा
५.	मा० रामअवतार पासवान
६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुंगेल

बाँके/बर्दिया/सुर्खेत टोली

१.	मा० कृष्ण धिताल
२.	मा० मानवहादुर थारु
३.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी
४.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल
५.	मा० सीता नेपाली

६.	मा० चन्द्रबहादुर कुँवर
७.	मा० मेघराज नेपाली निषाद
८.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले

दाङ टोली

१.	मा० छेवाङ्ग तेन्जिङ्ग तामाङ्ग
२.	मा० जंगीलाल राय
३.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग
४.	मा० रेखा शर्मा
५.	मा० हरिबहादुर खड्का
६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहम्फे

भ्रमण अवधीः भ्रमण प्रारम्भ भएको मितिबाट सात दिनको हुनेछ।

तदन्तर, समितिको बैठक पछि सूचना गरेपछि बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १९

मितिः २०७१ असोज २६

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१५.	मा० जंगिलाल राय	×
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	×
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० राजु खनाल	
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३८	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३९.	मा० विक्रम खनाल	
४०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४४	मा० सीता नेपाली	
४५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४६	मा० सुमित्रा थरुनी	
४७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४८	मा० हरीबहादुर खड्का	
४९	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	का.वा. मा० मन्त्री मिनेन्द्रप्रसाद रिजाल (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	रामचन्द्र पाण्डेय नि. कार्यकारी निर्देशक	
२.	कन्यौयाकुमार मानन्धर नि उप कार्यकारी निर्देशक	
३.	केशवध्वज अधिकारी सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा यस समितिले यस भन्द अगाडि दिएको निदेशनको पठाउन बाआकी कार्यप्रगती विवरण र माग गरेको विवरण एक हप्ताभित्र उपलब्ध गराउन ऊजा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

२. प्रशारण लाईनसम्बन्धी योजना कार्यन्वयनको स्थिति र समस्याको विवरण समस्या समाधान गरी कार्यान्वयलाई तीब्रता दिने व्यवस्थाको सम्बन्धमा अध्ययन गरी एक महिनाभित्र समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न ऊर्जा उपसमितिलाई निर्देशन दिने।

तदन्तर, समितिको बैठक २०७१ साल कार्तिक २ गते आइतवार बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः २०

मितिः २०७१ कार्तिक ०२

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गगनकुमार थापा	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१२.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१३.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	

१४	मा० जमिन्द्रमान घले	
१५.	मा० जंगिलाल राय	×
१६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१७.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	×
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० प्रकाशशरण महत	
२८	मा० बलराम अधिकारी	
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३०.	मा० महालक्ष्मी उपाध्याय (डिना)	
३१.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	×
३३.	मा० राजु खनाल	
३४	मा० रामअवतार पासमान	

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३८	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३९.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४०	मा० विक्रम खनाल	
४१	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४२	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४३	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४४	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४५	मा० सीता नेपाली	
४६	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४७	मा० सुमित्रा थरुनी	
४८	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४९	मा० हरीबहादुर खड्का	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	का.वा. मा० मन्त्री मिनेन्द्रप्रसाद रिजाल (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	

४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	राजेन्द्र किशोर क्षेत्री सचिव ऊर्वामन्त्रालय	
२.	राजेश पंत लगानी र्ड प्रमुख कार्यकारी	
३.	सुवर्णदास श्रेष्ठ, पूर्व उपाध्यक्ष, इपान	
४.	रामचन्द्र पाण्डेय नि.का.नि	
५.	रीता रेग्मी शाखा अधिकृत	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा काबेली कोरिडोर अरुण तेस्रो र पश्चिम सेती जल विद्युत आयोजना सम्बन्धी योजना र कार्यक्रमका सम्बन्धमा र ऊर्जा विकासका सम्बन्धमा निजी क्षेत्रको अहिलेको अवस्था समस्या र भावी योजनाको विषयमा जानकारी लिइयो।

२. आजकै बैठकमा पश्चिम सेती परियोझनालाई अगाडि बढाउनको निमित्त ऊर्जामन्त्रालय र लगानी वोर्डले संयुक्त रुपमा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि निष्कर्ष सहित अविलम्ब समितिमा पेश गर्न निर्देशन दिने निर्णय भयो।

३. नेपाल विद्युत प्राधिकरण कावेली कोरिडोर आयोजना १३२ के.भि.ए. प्रसारण लाइन आयोजना निर्माणको काम २०१५ जुलाईसम्म सम्पन्न गर्ने र यस अन्तेगत झापाको दमक स्टेशन द्ख इलामको सवस्टेशनसम्म पहिलो खण्डको काम २०७१ पौक्ष १० गते भित्र सम्पन्न गर्ने। वैकल्पिक व्यवस्था अनुसार ३३ के.भि.ए. इलान सव स्टेशन देखि पुवा खोद्या सव स्टेशनसम्म कार्तिक २४ सम्ममा सम्पन्न गर्ने प्रतिवद्वता यस समितिको बैठकमा गरेको सन्देभमा प्रत्येक १५ दिनमा सो काम सम्बन्धी प्रगति विवरण यस समितिलाई उपलब्ध गराउन निदेशन दिने निर्णय भयो।

४. यस वर्षको वर्षादमा आएको भारी वर्षाको कारण सिचाई र विद्युतका संरचना तथा कृषि बाली र कृषि भूमिमा पुर्याएको क्षतिको विषयमा स्थलगत अध्ययन गरी पुनस्थापन पुनिनिर्माढ र पुनव्यवस्थापनको लागि उपाय सहितको प्रतिवदेनपेश गर्न देहायको अध्ययन टोली गठन गर्ने निर्णय भयो।

सिराहा/महोत्तरी/धनुषा टोली

१.	मा० किरण यादव
२.	मा० गंगाप्रसाद यादव
३.	मा० ताराकान्त चौधरी
४.	मा० धानो महरा
५.	मा० रामअवतार पासवान
६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुंगेल

बाँके/बर्दिया/सुर्खेत टोली

१.	मा० कृष्ण धिताल
२.	मा० मानवहादुर थारु
३.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी
४.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल
५.	मा० सीता नेपाली
६.	मा० चन्द्रबहादुर कुँवर

दाङ टोली

१.	मा० छेवाङ्ग तेन्जिङ्ग तामाङ्ग
२.	मा० जंगीलाल राय
३.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग
४.	मा० रेखा शर्मा
५.	मा० हरिबहादुर खड्का
६.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहम्फे

भ्रमण अवधीः भ्रमण प्रारम्भ भएको मितिबाट छ दिनको हुनेछ।

तदन्तर, समितिको बैठक पछि सूचना गरेपछि बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः २१

मितिः २०७१ कार्तिक १६

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० गगनकुमार थापा	
१२.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×
१३.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	

१४	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१५.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१६.	मा० जंगिलाल राय	
१७.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१८	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१९.	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	×
२२.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२३.	मा० नबराज शर्मा	
२४	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२५.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२६.	मा० पुनाराम थापा	×
२७.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२८	मा० प्रकाशशरण महत	
२९	मा० बलराम अधिकारी	×
३०.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३१.	मा० मानवहादुर थारु	
३२.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३३.	मा० राजु खनाल	
३४	मा० रामअवतार पासमान	×

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३८	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३९.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
४०	मा० विक्रम खनाल	×
४१	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४२	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४३	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४४	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४५	मा० सीता नेपाली	
४६	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४७	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४८	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४९	मा० हरीबहादुर खड्का	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×

४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	युवराज खतिवडा गभर्नर	
२.	कृष्णप्रसाद देवकोटा सहसचिव	
३.	राजनसिंह भण्डारी अध्यक्ष	
४.	मनमोहन कुमार श्रेष्ठ का.नि.ने.रा.बै.	
५.	जयमुकुन्द खनाल सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
६.	रामप्रसाद पुली सहसचिव कृषि.वि.म.	
७.	सुनिता न्हेमहापूकी सम्पादक कृषक र प्रविभि	
८.	आकाश श्रेष्ठ Research Officer	
९.	ज्ञानेन्द्रवहादुर कार्की	

यस समितिको आजको बैठकमा युवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि २०७१ र कृषि विकास मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने अनुदान कार्यक्रमहरुको बारेमा छलक्षफल भई देहाय अनुसार निर्णय गरियो।

निर्णयः-

१. युवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान सम्बन्धी कार्यकविधि २०७१ मा प्रारम्भिक छलफल भई नेपाल राष्ट्र बैंक अर्थ मन्त्रालय र कृषि विकास मन्त्रालयसँग थप छलफलको लागि मिति २०७१।७।२१ गते शुक्रवार विहान आठ वजे तोक्ने निर्णय भयो।

२. तत्पश्चात समितिको बैठकले देहाय बमोजिमको निर्देशन कृषि विकास मन्त्रालयलाई दिने निर्णय गर्यो।

   क. कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अदानसम्बन्धी कार्यको समन्वय तथा अनुगमन गर्न गठित समन्वय तथा अनुगमन समितिको त्रैमासिक छलफलको निर्णय/प्रतिवेदन यस समितिमा उपलब्ध गराउन निर्देशन दिने।

   ख. कृषि विकास मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने अदानको सैद्धान्तिक आधार उल्लेख गर्दै गत आ.व.मा उपलब्ध गराइएको अनुदानको समीक्ष र कार्यविधि यस समितिमा उपलब्ध गराउन निर्देशन दिने।

   ग. कृषि विकास मन्त्रालयबाट चालु आ.व.मा रुदान गरिने अनुदान कार्यक्रमको जानकारी मन्त्रालयको वेवसाइट मार्फत सवै क्षेत्रमा जानकारी गराउन निर्देशन दिने।

   घ. प्रत्येक जिल्लाका कृषि विकास मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालय मार्फत संचालन हुने अनुदान कार्यक्रमको वारेमा सांसद र स्थानीय निकायको प्रतिनिधि सहितको उपस्थितिमा समीषा गरी एक महिनाभित्र जानकारी गराउन निर्देशन दिने।

३. अख्तियार दुरुपयोऊ अनुसन्धान आयोगबाट कावेली जलविद्युत आयोजना लगायत अन्य विद्युत आयोजनाको दर्ता खारेज गर्न दिएको निर्देशनको सम्बन्धमा छलफल गर्न ऊर्जा मन्त्रालय र विद्युत विकास विभगसँग मिति २०७१ कार्तिक १८ गते मंगलावर विहान आठ वजे बैठक वस्ने।

तदन्तर, समितिको बैठक मिति २०७१ कार्तिक १८ गते मंगलावर विहान आठ वजे बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः २२

मितिः २०७१ कार्तिक १८

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	×
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० गगनकुमार थापा	
१२.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१३.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	

१४	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१५.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१६.	मा० जंगिलाल राय	
१७.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१८	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१९.	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	×
२२.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२३.	मा० नबराज शर्मा	
२४	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२५.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२६.	मा० पुनाराम थापा	×
२७.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२८	मा० प्रकाशशरण महत	×
२९	मा० बलराम अधिकारी	
३०.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३१.	मा० मानवहादुर थारु	
३२.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	×

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३८	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
३९.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
४०	मा० विक्रम खनाल	×
४१	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४२	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४३	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४४	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४५	मा० सीता नेपाली	
४६	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४७	मा० सुमित्रा थरुनी	
४८	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४९	मा० हरीबहादुर खड्का	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×

४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	मुकेशराज काफ्ले नेविप्रा	
२.	केशवध्यज अधिकारी सहसचिव ऊर्जा	
३.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री सचिव ऊर्जा	
४.	दिनेशकुमार घिमिरे महानिर्देशक वीलुत विकास विभाग	
५.	प्रविणराज अर्याल उपहहानिर्देशक मन्त्रालय	
६.	मधुप्रसाद भेटुवाल सुइ विद्युत विभाग	
७.	डा डम्बरबहादुर नेपाली सिइओ मैलुङ्ग खोला जिविआ	
८.	रामेशव्वर रिजाल अध्यक्ष मोल्निया पावर	
९.	गोरे शेर्पा MKHC/ Beni Hydro	
१०	P.G. Sherpa Beni Hydro	
११.	Pushpa Chirri CEO	
१२.	Ganesh Karki Hydro	
१३.	Rajendra Kumar B.C. Consalutant Beni	
१४	Bishnu Timilsina M.D. Buku Khola	
१५	Laxman Tiwari Director/TPC	
१६.	Bhupati Shrestha Chairman TPC	
१७	पद्म ज्योगी बुटवल पावर लि	
१८	उत्तरकुमार श्रेष्ठ बुटवल पावर लि	
१९	हरि बुढाथोकी बुटवल पावर लि	
२०	प्रतिकमान सिँह प्रधान बुटवल पावर लि	

२१.	बावुराम थाप त्ह्थेम पावर कं	
२२	मोहन कमुर डाँगी तेह्थुम पावर कम्पनी	
२३.	पदमा गुरुङ्ग कालिका इनर्जी	
२४	कुमार गुरुङ्ग कालिका इनर्जी	

बैठकमा अत्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले कावेली लगायत १० वटा जल विद्युत आयोजना खारेज गर्न दिएको निर्देशन सम्बनध् प्रारम्भिक छलफल भयो।

छलफल पश्चात देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

१. ऊर्जा विकाससँग सम्बन्धित विद्युत विधेयक र विद्युत नियमन आयोग सम्बन्धी विधेयक २०७१ पुष मसान्तभित्र व्यवस्थापिका-संसदमा दर्ता गराई सक्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
२. विद्युत विकास विभागबाट जलवद्युतको विकास गर्न अनुमति दिएका ५४७ वटै आयोजनाहरुको अवस्थाको जानकारी वेवसाइटमा राखी प्रत्येक महिनाको प्रगतिको जानकारी दिन र प्रत्येक तीन तीन महिनामा प्रगति विवरण अध्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
३. ऊर्जा मन्त्रालय अन्तरगत चालु आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रममा उल्लिखित कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको कार्यतालिका बनाई कार्यान्वयन गर्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
४. समितिको आगामी बैठकमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, ऊर्जा मन्त्री र ऊर्जा मन्त्रालयका सचिवलाई समेत आमन्त्रित गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः २३

मितिः २०७१ कार्तिक २१

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	×
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० गगनकुमार थापा	
१२.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१३.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	

१४	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१५.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१६.	मा० जंगिलाल राय	×
१७.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१८	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१९.	मा० ताराकान्त चौधरी	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	×
२२.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२३.	मा० नबराज शर्मा	
२४	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२५.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२६.	मा० पुनाराम थापा	
२७.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२८	मा० प्रकाशशरण महत	
२९	मा० बलराम अधिकारी	
३०.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३१.	मा० मानवहादुर थारु	
३२.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	×

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६.	मा० रेखा शर्मा	×
३७.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३८	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३९.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४०	मा० विक्रम खनाल	
४१	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
४२	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४३	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४४	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४५	मा० सीता नेपाली	×
४६	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४७	मा० सुमित्रा थरुनी	
४८	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४९	मा० हरीबहादुर खड्का	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	

४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	युवराज खतिवडा गभर्नर	
२.	किष्णप्रसाद देवकोटा सहसचिव आर्थ मन्त्रालय	
३.	राजनसिँग भण्डारी	
४.	बासुदेव अधिकारी निर्देशक नेपाल राष्ट्र वैंक	
५.	उपेन्द्र पौडेल अध्यक्ष नेपाल वैंकर्श संघ	
६.	प्रदिप महर्जन कार्यकारी निर्देशक कृषि उद्यम सेवा केन्द्र नेउवाम संघ	
७.	जयमुकुन्द खनाल सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
८.	रामप्रसाद पुलामी सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
९.	सुरेशबाबु तीवारी सहसचिव कर्षिविकास मन्त्रालय	

यस समितिको आजको बैठकमा युवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान सम्बनध् कार्यविधि २०७१ र कृषि विकास मन्त्रालयबाट प्रदान गरिने अनुदान कार्यक्रमहरुको बारेमा छलफल भयोः-

निर्णय

युवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान सम्बनध् कार्यविधि २०७१ मा नेपाल राष्ट्र वैंक अर्थ मन्त्रालय कृषि विकास मन्त्रालय कृषि उद्यम केन्द्र नेपाल वैकर्स संघ र उद्योग वाणिज्य संघका प्रतिनिधिसँग छलफल गरियो।

छलफल पश्चात समितिल देहायका विषयमा राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्षको संयजकत्वमा अर्थ मन्त्रालय र कृषि विकास मन्त्रालयका सचिव तथा नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर समेतको बैठक बसी छलफल गरी कार्यविधिमा उपयुक्त व्यवस्था थप गर्न निर्देशन दिने निर्णय भयो।

१. यस कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सूचना प्रवाहको व्यवस्था वेवसाइट तथा अन्य माध्यमबाट समेत गर्ने व्यवस्था मिलाउने।

२. समितिकको बैठकमा भएको छलफलका आधारमा अनुसूचीमा परिमार्जन गर्ने मौरी पालन समावेश गर्ने।

३. कर्जा प्रवाहलाई भरपर्दो बनाउन परियोजना बीमा गर्न सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गर्ने तथा जोखिम न्यूनीकरणक अन्य उपयबारे अब्ध्ययन गर्ने

४. कर्जाको अवधिलाई परियोजना उवम् उत्पादनसँग आवद्व गर्ने व्यवस्था मिलाउने।

५. वाणिज्य बैंकका साथै अन्य विकास बैंकहरुलाई पनि यस कार्यक्रममा समावेश गर्ने सम्बन्धमा तयारी गर्ने

६. केन्द्रीय तहमा अनुगमनको काम नेपाल राष्ट्रबैंकले गर्ने र अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन जिल्लास्तरीय अनुगमन संयन्त्र निर्माण सम्बनध् व्यवस्था कार्यविधिमा समावेश गर्ने र त्यसको नेतृत्व कृषि विकास मन्त्रालयले गर्ने गरी व्यवस्था गर्ने।

७. कार्यक्रम संचालन गर्दा भौगोलिक सन्तुलन कायम गर्ने तर्फ पनि ध्यान दिने।

८. यो कार्यक्रमलाई कृषि विकास मन्त्रालयको कार्यक्रसंग संगतिपूर्ण बनाउने र यस्ता सबै कार्यक्रमो लाग केही सिमित व्यक्तिले मात्र लिन नपाउने गरी व्यवस्था गर्न सम्बद्व पक्षले छलफल गरी कार्यविधि परिमार्जन गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः २४

मितिः २०७१ कार्तिक ३०

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० गगनकुमार थापा	
१२.	मा० गंगाप्रसाद यादव	
१३.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	

१४	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१५.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१६.	मा० जंगिलाल राय	×
१७.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१८	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१९.	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२३.	मा० नबराज शर्मा	
२४	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२५.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२६.	मा० पुनाराम थापा	×
२७.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२८	मा० प्रकाशशरण महत	×
२९	मा० बलराम अधिकारी	
३०.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३१.	मा० मानवहादुर थारु	
३२.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३३.	मा० राजु खनाल	×
३४	मा० रामअवतार पासमान	×

३५.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३६.	मा० रेखा शर्मा	
३७.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३८	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३९.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
४०	मा० विक्रम खनाल	
४१	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४२	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४३	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४४	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४५	मा० सीता नेपाली	
४६	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४७	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४८	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४९	मा० हरीबहादुर खड्का	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×

४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
२.	केशवध्वज अधिकारी सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
३.	दिनेशकुमार घिमिरे महानिर्देशक विद्यत विकास विभाग	
४.	प्रविणराज अर्याल उपमहानिर्देशक विद्युत विकास विभाग	
५.	उदयराज सापकोटा सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
६.	कन्हैयाकुमार मानन्धर नि उप महानिर्देशक विद्युत विकास विभाग	
७.	राजीव शर्मा निर्देशक ने वि प्रा	
८.	सुमन मानन्धर सञ्चालक वेनी हाइड्रो	
९.	गोरे शेर्पा वेनी हाइड्रो	
१०	भूपति श्रेष्ठ सञ्चालक	
११.	मोहनकुमार डाँगी खोराङ्ग खोला हाइड्रो	
१२	विष्णुप्रसाद तिमिल्सिना संचालक बुकु खोला	
१३.	कुमार पाण्डे IPPAN	
१४	G.Mani Chaulgain IPP	
१५	रामेश्वर रिजाल IPPAN	
१६.	सुवर्णदास श्रेष्ठ IPPAN	
१७	Gamesj {d Ljama; BPC	
१८	Hitendra Deshaiya NEA	
१९	प्रतिकमान सिंह प्रधान	

यस समितिको आजको बैठकमा कावेली लगायत १४ वटा जल विद्युत आयोजनाहरुको दर्ता खारेजका सम्बनधमा छलफल भई देहाय अनुसार गर्ने निर्णय गरियोः-

उक्त विषयको बारेमा ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव विद्युत विकास विभागका महानिर्देशक नेपाल विद्युत प्राधिकरणका पदाधिकारी इपानका अध्यक्ष लगायतका प्रतिनिधिसँग छलफल गरियो।

निर्णय

१. कावेली लगायत १४ वटा जल विद्युत आयोजनाहरुको दर्ता खारेजीका सम्बन्ध अत्तियार दुरुपयोऊ अनुसन्धान आयोगले ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिएको सम्बन्धमा छलफल गर्न अख्तियार दौरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख आयुक्तलाई आमन्त्रण गरिएकोमा अख्तियार दूरुपयोऊ अनुसन्धान आयोगबाट "सम्मानीत कृषि तथा जलस्रोत समितिको मिति २०७१।०७।२८ को पत्रबाट यस आयोगका माननीय प्रमुख आयुक्ज्यूलाई सम्बोधन गरी उक्त समितिको बैठकमा आमन्त्रत्रण गरिएकोमा व्यवस्थापपिका-संसद (कार्य संचालन नियमावली) २०७० को नियम ११० र ११५ अनुसार यस यस आयोगको काम कारवाही सुशासन तथा अनुगमन समितिको कार्यक्षेत्रभित्र पर्ने हुँदा यस ङ्कयोगको २०७१।७।१८ गतेको बैठकबाट भएको निर्णय अनुसार आयोगसँग सम्बनध्त विषय सुशान तथा अनुगमन समिति मार्फत जानकारी गराउने व्यहोरा अर्थ समितिमा समेत जानकारी गराइसकेको हुँदा सोही व्यहोरा जानकारी लिनु हुन आयोगको निर्णय अनुसार सादर अनुरोध गर्दछु।" भनी पत्र प्राप्त भएकोले व्यवस्थापपिका-संसद (कार्य संचालन नियमावली) २०७० को नियम १२७ र १६० तथा नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा २ मा "नेपालको सार्वभौमसत्ता र राजकीयसत्ता नेपाली जनतामा निहित रहनेछ" भन्न् उल्लेख भएको र त्यस्तो सार्वभौमसत्ता र राजकीयसत्ताको प्रयोग निर्मचि जनप्रतिनिधिद्वारा हुने भएकैले नेपालको अन्तरिम संविधानको धारा ७७ मा जनिर्वाचित संस्था संविधानसभालाई विशेषाधिकार रहेको सन्दर्भ समेत मध्यनजर गर्दै सम्माननीय सभामुखज्यूलाई सम्पूर्ण वस्तुस्थिति खुलाई पत्रद्वारा अनुरोध गर्ने।

त्यसै गरी व्यवस्थापपिका-संसद अन्तरगतका विभिन्न समितिले एकै विषयमा र आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र नरहेको विषयमा समेत छलफल गर्ने र निर्देशन गर्ने (अर्थ समितले कावेलीलगायतका विद्युत आयोजना खारेजीका सम्बन्धमा गरेको छलफल एवम् निर्देशन सार्वजनिक लेखा समितले चमेलया विद्युत आयोजनाक सम्बन्धमा उपसमिति गठन गरी गरेको अध्ययन एवम् दिएको निदेशन) गरेको कारणबाट संसदीय समितिको काम कारवाहीमा पर्न गएको विपरित प्रभावका सम्बन्धमा समेत सम्मानीय सभामुखज्यूलाई आवश्यक समन्वयको लागि अनुरोध गर्ने।

२. कावेली लगायत १४ वटा जल विद्युत आयोजनाहरुको दर्ता खारेजीका सम्बन्ध अत्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिएको सम्बन्धमा ऊर्जा मन्त्रालयबाट विद्युत विकास विभागका उपमहानिर्देशकको अध्यक्षतमा गठन भएको समितिले अध्ययन गरी पेश गरेको प्रतिवेदनबाट ती

योजनाहरुको बास्तविक अवस्था र भए गरेका काम कारवाहीको जानकारी हुने हुँदा समितिको अध्ययनका लागि तुरुन्त उपलब्ध गराइ दिन ऊजा मन्त्रालयलाई अनुरोध गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः २५

मितिः २०७१ मंसिर १४

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	×
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	×
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	×
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	×
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
५०	मा० हरीबहादुर खड्का	×
५१.	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×

३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	प्रविणराज अर्याल उपमहानिर्देशक विद्युत विकास विभाग	
२.	राजेन्द्र कोइराला इन्जिनियर नेविप्रा	
३.	राजिव शर्मा निर्देशक	
४.	हितेन्द्रदेव शाक्य निर्देशक	
५.	शेरसिह भाट उ का का नि नेविप्रा	
६.	मधुप्रसाद भेटुवाल उ मा नि विद्युत विकास विभाग	
७.	दिनेशकुमार घिमिरे मा नि विद्युत विकास विभाग	
८.	केशवध्वज अधिकारी सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
९.	मुकेशराज काफ्ले कार्यकारी निर्देशक नेविप्रा	
१०	हृदयेन्द्रकुमार मानन्धर नि उप का का नि	
११.	राजेश पन्त कार्यकारी प्रमुख	
१२.	घनश्याम ओझा परामर्शदाता लगानी वोर्ड	

यस समितिको आजको बैठकमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट काबेली ए जलविद्युत आयोजना लगायत १४ वटा जलविद्युत आयोजनाहरुको दर्ता खारेज सम्बन्धा विद्युत विकास विभागका उपमहानिर्देशकको अध्यक्षतामा गठन भएको समितिले ध्ययन गरी पेश गरेको प्रतिवेदन र लगानी बोर्डले माथिल्लो कर्णाली तथा अरुण तेस्रो जलविद्युत आयोजनाको परियोजना विकास सम्झौता सम्बनधमा छलफल भई देहाय अनुसार गर्ने निर्णय गरियोः-

निर्णय

१. माथिलल्लो कर्णाली तथा अरुण तेस्रो जल विद्युत आयोजनाको परियोजना विकास सम्झौताको कार्यान्वयनका सन्दर्भमा सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको मितिले प्रत्येक दुई महिनामा आयोजनाको प्रगति, अवस्था, समस्यको बारेमा यस मसितिमा उपस्थित भई समितिलाई जानारी गराउन लगानी बोर्डलाई निर्देशन दिने।

२. पश्चिम सेती परियोजनालाई अगाडि बढाउनको निम्ति अवलम्बन गर्नु पर्न विषयका सन्दर्भमा ऊर्जा मन्त्रालय र लगानी बोर्डको संयुक्त बैठक बसी साझा अवधारणा एक महिना भित्र यस समितिमा पेश गर्न ऊर्जा मन्त्रालय र लगानी बोर्डलाई निर्देशन दिने।

३. अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट काबेली ए जलविद्युत आयोजना लगायत १४ वटा जलविद्युत आयोजनाहरुको दर्ता खारेज गर्ने निर्देशन सम्बन्धमा अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान आयोगको धारणा बुझ्न पुनः एक पटक यस बैठकमा उपस्थितिको लागि अनुरोध गर्ने।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक पछि सूचना जारी गरी बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः २६

मितिः २०७१ मंसिर २५

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	×
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	×
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नवराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० हरीबहादुर खड्का	×
५१.	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×

३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	

निर्णय

आजको बैठकमा बागलुङ्ग जिल्ला क्षेत्र नं १ बाट निर्वाचित संविधानसभा सदस्य तथा यस समितिका सदस्य मा० हरिबहादुर खड्काको मिति २०७१ मंसिर १७ वाग्लुङमा भएको जिप दुर्घटनामा परी गम्भिर घाइते हुनुभई उपचारकै क्रममा मंसिर २१ गते भएको असामधिक निधनबाट नेपालको राजनीतिका एक कुशल विकासप्रेमी र जुझारु नेता गुमाउन परेबाट अपूरणीय क्षति व्यहोर्नु परेको अवस्थामा माननीय सभापतिबाट प्रश्तुत देहाय बमोजिम शोक प्रस्ताव पारित गरी एक मिनेट मौन धारण गरियो।

"बागलुङ जिल्ला क्षेत्र नं. क बाट निर्वाचित संविधानसभा सदस्य तथा यस कृषि तथा जलस्रोत समितिका सदस्य मा० हरिबहादुर खड्काको मिति २०७१ मंसिर १७ गते बागलुङमा भएको जिप दूर्घटनामा परी गम्भिर घाइते हुनुभई उपचारकै क्रममा मंसिर २१ गते उहाँको निधन भएकोले शोकसन्तप्त परिवारमा समवेदना प्रकट गर्दै यो समिति मृत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दछौ।"

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक भूमिसुधार (छैठौं संशोधन विधेयक, २०७१ माथि दफावार छलफल गर्न २०७१ मंसिर २६ गते शुक्रवार विहान आठ बजे बस्ने गरी स्थगित भयो।)

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः २८

मितिः २०७१ मंसिर २९

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	
१२.	मा० गगनकुमार थापा	×
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० हरीबहादुर खड्का	×
५१.	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×

३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	प्रेम भुसाल नेमकिपा	
२.	अनुराधा थापामगर नेमकिपा	
३.	डा भिष्मनाथ अधिकारी नेकपा एमाले	
४.	गोकुलप्र. घर्ती नेकपा एमाले	
५.	इच्छाराम तमाङ्ग नेकपा एमाले	
६.	डा० शिवजी यादव मजफो नेपाल	
७.	लोकदर्शन रेग्मी सचिव भूमिसुधार	
८.	कमलशाली घिमिरे सहसचिव कानून मन्त्रालय	
९.	लक्ष्मीप्र गौतम उपसचिव भूमिसुधार	
१०	भीमसेनदास प्रधान ने.का.	
११.	दूर्गा पौडेल राजमो	
१२	दीपकप्रसाद कुइकेल नेका	

व्यवस्थापिका संसदले दफावार छलफलको लागि यस समितिमा पठाएको भूमी सम्बन्धी ऐन, २०२१ लाई (छैठौं संशोधन) गर्ने गरी प्रस्ताव गरेको विधेयकमाथि छलफल भई देहाय अनुसार गर्ने निर्णय गरियो।

निर्णय

१. माननीय भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रीले मन्त्रालयको धारणा राख्नु भयो।

२. आजको बैठकमा भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ लाई (छैठौं संशोधन) गर्न बनेको विधेयक २०७१ माथि दफावार छलफलको प्रारम्भ भयो।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक २०७१ मंसिर २९ गते सोमबार बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः २७

मितिः २०७१ मंसिर २६

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३४	मा० राजु खनाल	

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
५०	मा० हरीबहादुर खड्का	
५१.	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	

३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	प्रेमकुमार राई कमु सचिव अदुअआ	
२.	श्रीधर सापकोटा सहन्यायाधिवक्ता	
३.	गोविन्दबहादुर श्रेष्ठ सि डि इ अदुअआ	
४.	मघुमरासिनी स स अर्थ मन्त्रालय	
५.	दिनेशकुमार घिमिरे म नि विद्युत विकास विभाग	
६.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
७.	केशवध्वज अधिकारी सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
८.	प्रविणराज अर्याल उमानि विद्युतविकास विभाग	
९.	हितेन्द्रदेव शाक्य निर्देशक विद्युत विकास विभाग	
१०	सुवर्णलाल श्रेष्ठ विद्युत विकास विभाग	
११.	मधुप्रसाद भेटवाल उमानि विद्युत विकास विभाग	

निर्णय

१. काबेली ए लगायतका विभिन्न चौधवटा जलविद्युत आयोजनाहरको सम्बन्धमा अख्तियार दूरुपयोऊ अनुसन्धान आयोग, ऊर्जा मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयका पादधिकारीहरुसंग छलफल भयो।

२. आजैको बैठकमा काबेली जल विद्युत आयोजनाको ऋण सम्झौताको विषयमा पनि अर्थ मन्त्रालयका पदाधिकारीसँग जानकारी लिइयो।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक २०७१ पौष १ गते मंगलबार बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः २९

मितिः २०७१ पुस १

समयः ०९:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	×
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×

४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	

निर्णय

१. अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान आयोगले विभिन्न मितिमा कावेली ए लगायत विभिन्न १४ वटा जलविद्युत आयोजनाको अनुमतिपत्र खारेजी गर्ने तर्फ कारवाही गर्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिएको भनिएको सम्बन्धा यस समितिको विभिन्न समया बसेका बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालय विद्युत विकास विभाग नेपाल विद्युत प्राधिकरण र स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादक संघका प्रतिनिधि लगायत सम्बन्धित विभिन्न निकायहरुसँग छलफल भए पश्चात समितिले यो विषयमा निचोड निकाल्नु भन्दा अगाडि अख्तियार दूरुपयोऊ अनुसन्धान आयोगको राय बुझ्न अत्यावश्यक रहेको महशुस गरी त्यस विषयमा छलफल गर्न र जानकारी लिन अत्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान आयोगलाई आमन्त्रण गरिएकोमा सम्मानीत आयोगका तर्फबाट मिति २०७१ मंसिर २९ गतेको समितिको बैठकमा उपस्थित भई आयोगले आयोजनाहरुको अनुमतिपत्र खारेज गर्न निर्देशन दिएको नभई प्रचलित कानून गर्ने वा नगर्न मन्त्रालय स्वतन्त्र रहेको स्पष्टिकरण सहितको जानकारी दिएको अवस्थामा, अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन २०४८ को दफा १२ ख को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्तिले गरेको निर्णय उपर प्रचलित कानून बमोजिम पुनरावेदन लाग्ने रहेछ भने त्यस्तो निर्णय प्रभावित हुनर् गरी आयोगले लेखी पठाउने छैन भन्ने व्यवस्थालाई समेत मध्येनजर गरी समितिको २०७१।९।१को बैठकमा देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयो।

विद्युत ऐन २०४९ र विद्युत नियमावली २०५० बमोजिम ऊर्जा मन्त्रालयका सचिवले जलविद्युत आयोजनाको सर्वेक्षण, उत्पादन अनुमतिपत्र प्रदान तथा खारेज गर्ने निर्णय गर्नसक्ने तथा अनुमतिपत्र सम्बन्धी ऊर्जा मन्त्रालयका सचिवले गर्ने निर्णयमा पुनरावर्दन गर्न सकिने र भइरहेकोले पनि जलविद्यत आयोजनासँग सम्बद्ध उक्त आयोजनाहरुका सम्बनधमा मन्त्रालयले अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी प्रचलित ऐन, नियम अनुसार कुन आयोजना कानून सम्मत तथा प्रकृयागत रुपमा संचालन हुने अवस्थामा छन् र कुन छैनन नक्यौंल निकाल्ने ऊर्जा मन्त्रालयबाटै आवश्यक कारवाही एवम् निर्णय गर्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने र सोको जानकारी अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान आयोगलाई गराउने।

२. ऊर्जा मन्त्रालयबाट विभिन्न प्रकृतिका अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका प्रवर्द्धकहरुले ऐन नियमले तोकिए बमोजिमका शर्त अनुसारका कामहरु तोकिएको समयमा पूरा गर्न प्रवर्द्धकहरुले गर्ने कामहरुसँगै ऊर्जा मन्त्रालयका विभिन्न निकायहरुले समेत समयमा नै आफ्नो तर्फ गर्नु पर्ने कामहरु समयममानै सम्पन्न गर्नु

पर्ने भएकोले ऊर्जा मन्त्रालय मातहतका निकायले आ-आफ्नो काम समय भित्र गर्ने सुनिश्चितताका लागि आवश्यक प्रकृया अगाडि बढाउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

३. ऊर्जा मन्त्रालयबाट अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका कतिपय निजी प्रवर्द्धकका सन्दर्भमा ऐन नियम बमोजिम तोकिएको समयमा तोकिएको शर्त पूरा नगरी केवल अनुमतिपत्र ओगटेर बस्ने प्रवृत्तीलाई दूरुत्साहन गर्न ऊर्जा मन्त्रालय र मातहतका सम्बनध्त निकायले अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई नियतबस ओगटेर बस्नेहरुलाई तत्काल कारवाही गर्न र यस सम्बन्धमा दुई महिनाभित्र समितिमा प्रगति प्रतिवेदन सहितको जानकारी गराउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक २०७१ पौष गते बुधबार बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ३०

मितिः २०७१ पुस २

समयः ०९:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गगनकुमार थापा	
११.	मा० गीता सिंह	×
१२.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×
१३.	मा० गंगादेवी डागी	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	×
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

संशोधन कर्ता माननीय

क्र.स.	नाम थर	दस्तखत
१.	मा० यज्ञराज सुनुवार	
२.	मा० चुडामणी वि.क.जंगली	
३.	डा शिवजी यादव	
४.	मा प्रेम सुवाल	
५.	मा० भरतकार शाह	
६.	मा० मिना पुन	
७.	मा० उमेश श्रेष्ठ	

८.	मा० प्रकाश ज्वाला	
९.	मा० इच्छाराज तामाङ्ग	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	लोकदर्शन रेग्मी सचिव भूमिसुधार	
२.	कमलशाली घिमिरे सहसचिव कानून मन्त्रालय	
३.	लक्ष्मीप्रसाद गौतम उपसचिव भूमिसुधार	

निर्णय

१. आजको बैठकमा भूमि सम्बन्धी भन, २०२१ लाई (छैठैं संशोधन) गर्न बनेको विधेयक २०७१ माथि दफावार छलफल जारी रह्यो।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक २०७१ पौष ३ बिहीबार बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ३१

मितिः २०७१ पुस ३

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	×
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	×
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
५.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
६.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
७.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×

८.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री सचिव ऊर्जा मन्त्रलय	
२.	माधवप्रसाद रेग्मी सचिव सिँचाइ	
३.	शिवकुमार शर् सस सिंचाइ मन्त्रालय	
४.	माधव बेलबासे मानि सिंचाइ विभाग	
५.	रामानन्दप्रसाद यादव म.नि जलउत्पन्न प्रकोप नि विभाग	
६.	दिनेशकुमार घिमिरे म.नि. विद्युत विकास विभाग	
७.	कमलराम जोशी सि.डि इ जल तथा ऊर्जा आयोग	
८.	सुवर्णलाल श्रेष्ठ उमानि विद्युत विकास विभाग	
९.	समीर रत्न शाक्य सहसचिव ऊर्जा	
१०	लेखना बगाले सिडिइ ऊर्जा	
११.	नबिनराज सिंह आप्र बुढी गंगा	
१२	चिरञ्जीवी चटौत आप्र पंचेश्वर व आ	
१३.	शेरबहादुर शाही अयक्ष नजिहिआदिअ	
१४	सूर्यप्रसाद रिजाल सचिव	
१५	राजेन्द्रकोइराला इन्जिनियर नेविप्रा	
१६.	प्रदीकुमार थिके प्रवन्धक	
१७	विज्ञानप्रसाद श्रेष्ठ	
१८	कपिलदेव अधिकारी उपनिर्देशक चमेलिया	
१९	राजेन्द्र मानन्धर कामु नि चमेलिया	

२०	जगदिश्वर मान सिंह निर्देशधक नेविप्रा	
२१	गोपला बाबु भट्टराई निर्देशक नेविप्रा	
२२	मुकेशराज काफ्ले कार्यकारी निर्देशक नेविप्रा	
२३	रामचन्द्र पाण्डेय उप का नि	

निर्णय

१. आजको बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालय र सिँचाई मन्त्रालयको यस आ.व.को कार्यक्रमको चौमासिक प्रगति विवरणका सम्बनध्मा सम्बन्धित मन्त्री र पदाधिकारीसँग जानकारी लिइयो।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक २०७१ पौष ४ गते शुक्रबार बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ३२

मितिः २०७१ पुस ४

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति मा० गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	×
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	×
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२९	मा० प्रकाशशरण महत	
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×

४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	इश्वरीप्रसाद पौड्याल कामु सचिव	
२.	शिवकुमार शर्मा स स सिंचाई	
३.	माधव बेवबासे मा.नि सिँचाई विभाग	
४.	रामानन्दप्रसाद यादव म.नि जलउत्पन्न प्रकोप नि विभाग	
५.	दिनेशकुमार घिमिरे म.नि. विद्युत विकास विभाग	
६.	सुवर्णलाल श्रेष्ठ उमानि विद्युत विकास विभाग	
७.	समीर रत्न शाक्य सहसचिव ऊर्जा	
८.	लक्ष्मीप्र देवकोटा	
९.	गोपाल बस्नेत सिडिइ विद्युत विकास विभाग	
१०	शेरबहादुर शाही अयक्ष नजिहिआदिअ	
११.	सूर्यप्रसाद रिजाल सचिव	
१२	माधवप्रसाद अधिकारी सिडिइ विद्युत विकास विभाग	
१३.	सुरेश श्रेष्ठ इन्जिनियर विद्युत विकास विभाग	
१४	चिरञ्जीवी चटौत आप्र पंचेश्वर व आ	
१५	कमलराम जोशी सि.डि इ जल तथा ऊर्जा आयोग	
१६.	नबिनराज सिंह आप्र बुढी गंगा	
१७	राजेन्द्र कोइराला इन्जिनियर नेविप्रा	
१८	पुष्प शाक्य सहसचिव रायोआ	
१९	मुकेशराज काफ्ले कार्यकारी निर्देशक नेविप्रा	

२०	रामचन्द्र पाण्डेय उप का नि	
२१	कन्याकुमार मानन्धर नि उप का नि	
२२	राजेन्द्र मानन्धर कामु नि चमेलिया	
२३	कपिलदेव अधिकारी उपनिर्देशक चमेलिया	
२४	विज्ञानप्रसाद श्रेष्ठ	
२५	विश्वध्वज जोशी	
२६	लिलानाथ भट्टराई	
२७	गोपला बाबु भट्टराई निर्देशक नेविप्रा	
२८	बैकुण्ठ अर्याल	
२९	लेखना बगाले सिडिइ ऊर्जा	

यस समितिक आजको बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालय र सिँचाई मन्त्रालयको कार्यक्रमको चौमासिक प्रगति सम्बन्धमा छलफल भई तत् मन्त्रालयलाई देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय गरियो।

निर्णय

१. ऊजा मन्त्रालय र सिँचाई मन्त्रालयले यस आर्थिक वर्षको द्रोस्रो चौमासिकको लक्ष्य र कार्ययोजना अविलम्ब समितिमा पेश गर्ने।

२. ऊर्जा मन्त्रालय र सिँचाई मन्त्रालयको द्रोस्रो चौमासिकको लक्ष्य पुरा गर्न तयार गरिएको कार्ययोजना अनुरुप भएको प्रगति विवरण र त्यसपछि प्रत्येक महिनाको प्रगति विवरणको सम्बन्धमा सम्बन्धित मन्त्रालयबाट प्रस्तुत गराई समितिको महिनाको पहिलो हप्ताको बैठकमा समीक्षा गरिने।

३. ऊर्जा मन्त्राल र सिँचाई मन्त्रालय अन्गर्गतका विभाग तथा कार्यालयबाट उपलब्ध हुने सेवाको लागि सबै सेवाग्राही जनताको पहुँच सहज र सुनिश्चित गर्न आवश्यकता अनुसार नयाँ कार्यालय स्थापना गर्न, सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक्ता अनुसार जनशक्तिको व्यवस्था गर्न आवश्यकता अनुसार कार्यालयमा खटाउन र मन्त्रालयको कार्ययोजना अनुरुपको काम सम्बन्धित कार्यालयबाट सम्पन्न गर्न गराउन र आफ्नो मन्त्रालय भित्रको जनशक्तिको समेत उचित व्यवस्थापन गर्न तत्काले O&M गरी त्यस अनुरुप काम गर्ने र सोको जानकारी यस समितिलाई गराउने त्यसै गरी ऊर्जा मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यालयहरुमा सबै सेवाग्राही जताको सहज पहुँच र सुनिश्चितता गर्न र सेवालाई थप प्रभावकार बनाउन आवश्यकता अनुसार जनशक्तिको व्यवस्था गर्न मन्त्रालयको कार्ययोजना अनुरुपको काम सम्बनधत

कार्यालयबाट सम्पन्न गर्न तथा आफ्नो मन्त्रालय भित्रको जनशक्तिको समेत उचित व्यवस्थापन गर्न तत्काले O&M गरी त्यस अनुरुप कामसम्पन्न गरी सोको जनाकारी यस समितिलाई गराउने।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक २०७१ पौष ६ गते आइतबार बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ३२

मितिः २०७१ पुस ६

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा उपस्थित माननीय सदस्य मध्ये जेष्ठ सदस्य माननीय निर्मलप्रकास सुवेदीको सभापतितत्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	×
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	×
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२२.	मा० धानो महरा	×
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	×
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

संशोधन कर्ता माननीय

क्र.स.	नाम थर	दस्तखत
१.	मा० मिना पुन	
२.	मा० दुर्गा पौडेल	
३.	मा० भरतकार शाह	
४.	मा० इच्छाराज तामाङ्ग	
५.	मा० दीपकप्रसाद कुइकेल	
६.	मा० भीष्मनाथ अधिकारी	
७.	डा शिवजी यादव	

८.	मा० उमेश श्रेष्ठ	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	लोकदर्शन रेग्मी सचिव भूमिसुधार	
२.	लक्ष्मीप्रसाद गौतम उपसचिव	
३.	बिष्णुप्रसाद रेग्मी उपसचिव कानून	
४.	डा शिवजी यादव सभासद	
५.	कमलशाली घिमिरे सहसचिव	

निर्णय

१. आजको बैठकमा भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ लाई (छैठौं संशोधन) गर्न बनेको विधेयक २०७१ माथि दफावार छलफल जारी रह्यो।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक अर्को सूचना जारी गरी बस्ने गरी स्थगित भयो।

(विकास समिति, कृषि तथा जलस्रोत समिति र अर्थ समितिको संयुक्त बैठक)

मितिः २०७१।९।३

निर्णयः

चालु आर्थिक वर्षको समग्र विकास बजेट खर्चको अवस्था, समस्याहरु र लक्ष्य प्राप्तिका लागि चालिनु पर्ने कमहरुका सम्बन्धमा व्यवस्थापिका-संसद अन्र्तगतका विकास समिति, कृषि तथा जलस्रोत समिति र अर्थ समितिको संयुक्त बैठक सम्मानीय प्रधानमन्त्री सुशिल कोइरालाज्यूको समुपस्थितिमा आज भिति २०७१ पुस ७ गते विकास समितका सभापति माननीय रविन्द्र अधिकारीज्यूको सभापतित्वमा बस्यो।

चालु आर्थिक वर्षको पुँजीगत खर्चको वर्तमान अवस्था, समस्या र लक्ष्य प्राप्तिका लागि चालिएका कदमहरु संतोषजनक नै छन भन्न सकिने अवस्था देखिदैन। देशधको समग्र आर्थिक विकासका लागि पुँजीगत खर्चमा बृद्धि गर्दै विका निर्णका आयोजना/परियोजनाहरु समयमा नै निर्माण सम्पन्न हुनु पर्नेमा पुर्वनिर्धारित समय भित्रै योजनाहरु/परियोजनाहरु पुरा हुन नसकेको साथै विभिन्न कारणले लागतमा समेत बृद्धि भइरहेको विद्यमान अवस्थामा मुलुकलाई सन् २०२२ सम्ममा कम विकसित मुलुकबाट विकासशिल मुलुकमा स्तरोन्नती गर्ने उक्त लक्ष्य हासिल गर्न वार्षिक आर्थिक बृद्धिको दर न्यूनतम ६ प्रतिशत भन्दा मथी तथा गरिवीको रेखामुनी रहेका जनसंख्याको दरलाई १८ प्रतिशत भन्दा तल झार्नु पर्ने देखिन्छ। उक्त लक्ष्य प्राप्त गर्न भौतिक पूर्वाधारका ठूला आयोजना तथा परियोजनाहरुमा (जस्तै- जलविद्युत, सडक, उद्योग,कृषि, पर्यटन, सूचना प्रविधि, शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतका क्षेत्रहरुमा) पुँजिगत खर्च बृद्धि गर्नु पर्ने देखिन्छ। भौतिक पूर्वाधार निर्माणका लागि कार्यान्वयनको विभिन्न चरणमा रहेका अधिकांश आयोजना/परियोजनाहरुको कार्य प्रगति अपेक्षित लक्ष्य अनुरुप रहेको नदेखिएको साथै विकास निर्माणका कार्यले सहज गति/तिव्रता प्राप्त नगर्नुमाः-

१. बजेट कार्यान्वयनको सन्दर्भमा कमजोर सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन तथा खरिद प्रक्रिया, कमजोर विनियोजन क्षमता, कमजोर अनुगमन प्रणाली, बजेट पेश गर्ने समय र स्कीकृतिमा ढिलाई, खर्च गर्न् अख्तियारी र कार्यक्रम स्विकृत गर्ने क्रममा नै खरिद योजना नहुनु,
२. जग्गा प्राप्ती/ मुअब्जा वितरण हुने ढिलाई तथा अन्य स्थानीय समस्याहरु,
३. भौतिक पृवाधार निर्माणमा गर्नु पर्ने IEE, EIA लगायतको व्यवस्थामा आवश्यक समन्वय नहुनु,
४. पूर्वाधार निर्माणका लागि अत्यावश्यक सामाग्रीहरु (रोडा, ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा आदि) एवम् अन्य स्रोत र साधन समयमा नै उपलब्ध नहुनु,
५. अन्तरनिकाय समन्वयको अभाव हुनु,
६. अनुगमनको कमी तथा अप्रभावकारी अनुगमन प्रणाली,
७. सार्वजनिक खरिद तथा निर्माणका क्षेत्रमा ठेकेदारले ठेक्का प्राप्त गरेपछि निर्माण पेश्की लिई लामो समयसम्म काम सम्पन्न नगर्ने र सम्पन्न पश्चात पनि गुणस्तरीय निर्माण नभएको कारण टिकाउ नहुने,

काममा लापरवी गर्ने डिजाइकर्ता, सुपरभाइजर तथा निर्माण व्यवसायीहरु उपर कारवाही गरिने प्रभावकारी व्यवस्था समेत भएको नपाइएको देखिएको,

८. सरल टेण्डर तथा ठेक्का प्रकृयाको अभाव,

९. सम्बन्धित पदाधिकारीबाट समयमा नै निर्णय नहुनु, आदि जस्ता प्रमुख कारणहरु देखिएकोले,

उल्लेखित समस्याहरु समाधान गर्दै देशको समग्र विका सगर्ने सन्दर्भमा व्यवस्थापिका-संसद अन्गर्गतका विकास समिति, कृषि तथा जलस्रोत समिति र अर्थ समितिको आजको यो संयुक्त बैठक देहाय बमोजिम निर्देश गर्ने निर्णय गर्दछः

१. आयोजना, कार्यक्रमहरुको स्वीकृती, अनुमोदन तथा अनुगमनका साथै चालु आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनको लागि तत्कालै गर्नु पर्ने कामका सम्बनधमा देहाय बमोजिम गर्न समितिको संयुक्त वैठक नेपाल सरकारलाई देहाय बमोजिम निर्देश गर्दछः-

   a. २०७१ पुष १५ गते भित्रै स्रुवट्ट सुनिश्चित हुन नसकेका र दातृ निकायसंग सम्झौताको प्रक्रिया बाँकी रहेका बाहर्कका कार्यक्रमहरुको स्वीकृति तथा पुष २० गते भित्रै खर्च गर्ने अख्तियारी खर्च गर्ने इकाइसम्म पुर्याउन,

   b. २०७१ पुष २० गते भित्रै कार्यक्रम स्वीकृत नगर्ने/ नगराउने र अख्तियार नपठाउने पदाधिकारीलाई कारवाही गर्न,

   c. २०७१ पुष मसान्त भित्रै ठेका पटा लगाउने कामहरु गरी सक्न,

   d. अनुगमन व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउन अनुगमन गर्ने निकायको कार्यक्षेत्र स्पष्ट पार्न,

   e. चैत मसान्त भित्र बाहेक आउने कुनै पनि कार्यक्रम संशोधन नगर्न र अर्थ मन्त्रालयले राष्ट्रिय योजना आयोग र सम्बन्धित मन्त्रालयबाट कार्यक्रम संशोधन र स्वीकृत भए पछि आवश्यकता अनुसार रकमान्तर गर्न,

   f. बाढी पहिरोको कारण भएको क्षतिको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयले राष्ट्रिय योजनाबाट कार्यक्रम स्वीकृत गराई अर्थ मन्त्रालयबाट रकम माग गर्ने र अर्थ मन्त्रालयले थप रकम उपलब्ध गराउन,

२. बजेट तर्जुमालाई यथार्थपरक बनाउन तथा बजेट क्यालेण्डरलाई आवश्यक परार्जन गर्न व्यवस्थापिका-संसदको अर्थ समितिसँग समन्वय गरी अविलम्ब कार्य थालनी गर्न समितिहरुको यो संयुक्त बैठक नेपाल सरकारलाई निर्देश गर्दछ।

३. समितिहरुको यो संयुक्त बैठक बजेट कार्यान्वयनको समस्याहरु, सरकारी तथा सार्वजनिक निर्माण तथा खरिदका सम्बन्धमा देखापरेका विसंगतिहरुलाई तत्कालै सुधार गर्न, जग्गा प्राप्ति/मुअब्जा विवरण सम्बन्धमा आवश्यक मापदण्ड/निर्देशिका तत्काले बनाई कार्यान्वयनमा ल्यउन, टेण्डर एवम् ठेक्का प्रक्रियालाई सरलीकृत, परादर्शि बनाउन, समयमा नै निर्णय नगर्ने/लापरवाही गर्ने/गुणस्तरीय कार्य सम्पादन नगर्ने परपाटिलाई अन्त्य गर्दै त्यस्तो प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न सम्बनध्त पदाधिकारीहरु

(निर्णयकर्ता, डिजाइनकर्ता, परामर्शदाता, सुपरभाइजर तथा निर्माण व्यवसायी लगायत) लाई कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी कारवाही गर्ने तथा राम्रो काम गर्नेलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाउन नेपाल सरकारलाई निर्देश गर्दछ।

४. देश द्रुततर आर्थक विकासका लागि हालको पूँजीगत खर्चमा बृद्धि गर्दै विकास निर्माणका आयोजनाहरु/परियोजनाहरु निर्धारित समय भित्रै निर्माण सम्पन्न गर्न प्रयत्नशिल रहन तथा राष्ट्रिय प्राथमिकताका बयोजनाहरुको कार्यन्वयनका लगि बजेट अभाव हुन नदिन, विकास निर्माणको प्रक्रियालाई अझबढी सरलीकृत गर्न, रकम निकासा समयमा नै गर्न, राष्ट्रिय महत्वका बहुवर्षीय योजनाहरुलाई प्राथमिकीकरण गरी सोही अनुरुप कार्यान्वयन गर्न, गराउन समितिहरुको यो संयुक्त बैठक नेपाल सरकारलाई निर्देश गर्दछ।

५. त्यसै गरी आयोजना/परियोजनाका विविध पक्षहरुसँग सम्बन्धित मन्त्रालयहरु बीच समन्वयको अभाव प्रस्टै देखिएकाले राष्ट्रिय प्राथमिकताका आयोजना/परियोजनाहरुको कार्यान्वयनमका सन्दर्भमा देखिएका समस्याहरु, उत्पन्न हुन सक्ने समस्याहरुलाई एकद्वार प्रणालीबाट समाधान गर्न माननीय मन्त्री स्तरीय एक उच्च संयन्त्र निर्माण गरी प्रभावकारी अन्तरसमन्वय कायम गर्दै कार्यसम्पादन गर्न/गराउन समितिको यो संयुक्त बैठक नेपाल सरकारलाई निर्देश गर्दछ।

६. जग्गा प्राप्ती लगायत विकास निर्माणका काममा अप्ठारा परेका विषयहरुलाई संवोधन गर्न नयाँ कानून बनाउन तथा सार्वजनिक खरिद ऐन लगायत विद्यमान ऐन कानूनहरु विकास निर्माणका लागि प्रतिकुल भए आवश्यक परिमार्जनका लागि संसदमा पेश गर्न यो संयुक्त बैठक नेपा लसरकारलाई निर्देश गर्दछ।

७. प्राकृतिक स्रोत र साधनको प्रयोग गरेर नै विकास निर्ण गर्ने हो। प्राकृतिक स्रोत साधनको दोहन, उपयोग विना विकास असंभव छ। यद्यपी प्राकृतिक स्रोत र साधनको संरक्षण गर्नु पर्ने अवस्था पनि नरहेको होइन। सन् २०२२ सम्म मुलुकलाई विकासशील राष्ट्रमा स्तरोन्नती गर्ने लक्ष्य पूरा गर्न, विकास निर्माणको कार्यलाई तीब्रता दिनु नै पर्ने देखिन्छ। तसर्थ, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरुको उपयोग/उत्खनन गर्न सक्ने स्थानको पहिचान गरी, यस्ता स्रोत र साधनको उपयोऊ गर्दै दिगो विकासमा अझ बढी क्रियाशील हुनका लागि समितिको यो संयकुक्त वैठक नेपाल सरकारलाई निर्देश गर्दछ।

८. विकासको आधारशिलाको रुपमा रहेको सडकको विकास निर्माण, सुदृढीकरण तथा स्तरोन्नती गर्न, सूचना सञ्चार र प्रविधिको विकास गर्न, जल विद्युत आयोजनाहरुको निर्माणलाई तीब्रता दिई ऊजा संकलाई संवोधन गर्न, औद्योगिक विकास गर्न एवम् निर्माण गरिएका भौतिक पूर्वाधारहरुको संरक्षण, सम्बर्धन गर्दै विस्तार गर्न, सोका लागि आवश्षक प्रणाली (System) को तत्कालै श्रृजना गर्न र देशको समग्र विकासका लागि सरकारले लिएको अल्पकालिन तथा दीर्घकालीन सोच पत्र/रणनीति/कार्यनीति तथा सन २०२२ सम्मा विकाशसिल मुलुकको रुपमा स्तरोन्नती गर्न नेपाल सरकारले अपनाएको कार्यनीति एवम् रणनीति

व्यव्थापिका-संसदको विकास समिति, कृषि तथा जलस्रोत समिति तथा अर्थ समितिलाई यथाशिध्र उपलब्ध गराउन यो संयुक्त बैठक नेपाल सरकारलाई निर्देश गर्दछ।

९. कर्णाली लगायतका दूर्गम क्षेत्रहरुमा यातायात, स्वास्थ्य, शिक्षा, पूर्वधार विकास लागयतका विषयहरुमा विशेष व्यवस्था तत्कालै गर्न, सडक नपुगेका जिल्लाहरुमा यसै आर्थिक वर्ष भित्र सडक पुर्याउन तथा दूर्गम क्षेत्रहरुको समग्र विकासलाई प्राथमिकता दिई कार्यसम्पादन गर्न समितिको यो संयुक्त बैठक नेपाल सरकारलाई निर्देश गर्दछ।

१०. बैदेशकि सहायता नीति अस्पष्ट, अपूर्ण रहेको साथै दातृ निकयको पूर्वशर्तहरु स्वीकार गरी अनुदान तथा ऋण, सहायता लिने प्रचलनले सरकारको निर्णय क्षमता कमजोर हुने, दातृ निकायले सहयोग गरेका आयोजनाहरुमा परामर्शदाताको नियुक्ति, ठेक्का प्रक्रियामा समेत सम्बन्धित दातृ निकायले निर्देशन गर्ने भएकोले/देखिएकोले यस तर्फ पुनरावलोकन गरी नेपाल सरकारको निर्णयमा मात्र बैदेशिक सहयोग परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाउन समितिको यो संयुक्त बैठक नेपाल सरकारलाई निर्देश गर्दछ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ३४

मितिः २०७१ पुस ९

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	×
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२२.	मा० धानो महरा	×
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

संशोधन कर्ता माननीय

क्र.स.	नाम थर	दस्तखत
१.	मा० मिना पुन	
२.	मा० प्रेम सुवाल	
३.	मा० अनुराधा थापामगर	
४.	मा० इच्छाराज तामाङ्ग	
५.	मा० कृष्णभक्त पोखरेल	
६.	मा० प्रकाश ज्वाला	
७.	मा० अमृतकुमार बोहोरा	

८.	मा० उमेश श्रेष्ठ	
९.	मा० नवराज शर्मा	
१०.	मा० डा शिवजी यादव	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	लोकदर्शन रेग्मी सचिव भूमिसुधार	
२.	कृष्णराज वि.सी.	
३.	गणेशप्रसाद भट्ट नापी विभाग	
४.	रोहितकुमार भट्टराई महानिर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग	
५.	हेमराज सुवेदी सहप्रशासन गुठी संस्थान	

निर्णय

१. भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयले आगामी माघ १ गतेदेखि उपत्यकास्थित मालफत कार्यालयहरुः- डिल्लीबजार, कलङ्की, चावहिल, ललितपुर र भक्तपुरका अतिरिक्त उपत्यका बाहिर धादिङ्ग, चितवन, मकवानपुर, पर्सा, मोरङ्ग, काभ्रे, वागलुङ, कास्की र बाँके सहित चौधवटा मालपोत कार्यालयहरुमा आधुनिक प्रविधिबाट भू-सूचना प्रवाह गर्ने र रजिष्ट्रेशन लगायतका कार्य गर्ने लक्ष्य लिएकोमा सो काम लक्ष्य अनुरुप तोकिएकै समयमा प्रारम्भ गर्न र दुई वर्षभित्र २०७३ माघ देशका सबै मालफत कार्यालयहश्रमा उक्त प्रणाली लागू गरी सूचना प्रविधिको प्रयोगबाट सेवा प्रवाह गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउन र नापी कार्यालयमा समेत यो प्रणाली लागू गर्न भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

२. आगामी दुई वर्षभित्र सबै मालपोत कार्यालयहरुलाई आधुनिक भू-सूच प्रविधियुक्त बनाउनका लागि आवश्यक स्रोत साधन र जनशक्तिको व्यवस्था गर्न नेपाल सरकार र सम्बन्धित नियकालाई निर्देशन दिने।

३. सबै मालफत कार्यालयहरुलाई एकीकृत आधुनिक भू-सूचना प्रवधियुक्त बनाउने सन्दर्भमा विद्युतीय कारोवार ऐनसँग सम्बन्धित समस्याको निरुपणका लागि वातावरण विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयसँग समन्वय गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

४. भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको दोस्रो चौमासिकको लक्ष्य पूरा गर्न निर्धारित कार्ययोजना अनुरुप भएको मासिक प्रगति प्रतिवेदन प्रत्यक महिनाको पहिलो साता समितिको बैठकमा उपस्थित भई पेश गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

५. गुठी जग्गासँग सम्बन्धित विषयमा यस अघि समितिले गरेका अध्ययन, मन्त्रालयले गरेका अध्ययन, यस सम्बन्धी ऐन, नियम, अदालतको फैसला लगायतका विषयमा अध्ययन गरी एक महिनाभित्र समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न मा० काशीनाथ अधिकारीको संयोजकत्वमा सात सदस्यीय अध्ययन उपसमिति गठन गर्ने।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठक कृषि विकास मन्त्रालयको चौमासिक प्रगति विवरणका सम्बन्धमा छलफल गर्न २०७१ पौष १३ गते आइतवार विहान ८ वजे सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ३५

मितिः २०७१ पुस १३

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	×
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	×
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	×
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	×
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	डा० दिनेशप्रसाद पराजुली नि.सचिव कृ.वि.म.	
२.	रामबाबु अधिकारी वरिष्ठ कृषि अर्थविद कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	संजय धिमाल कृषि अधिकृत कृषि विकास मन्त्रालय	
४.	डा० भरतेन्द्र मिश्र सदस्य रायोआ	

निर्णय

आजको बैठकमा यस वर्षको वर्षादमा आएको भागरी वर्षाको कारण सिँचाई र विद्युतका संरचना तथा कृषि बाली र कृषि भूमिमा पुर्एको क्षतिको विषयमा स्थलगत अध्ययन गरी पुनस्थापना, पुनर्निर्माण र पुनर्व्यवस्थापनको लागि उपाय सहितको प्रतिवेदन माननीय निर्मलप्रकास सुवेदीले समिति समक्ष पेश गर्नु भयो तत्पश्चात कृषि विकास मन्त्रालयको चालू आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को प्रथम चौमासिक प्रगति विवरणका सम्बन्धमा छलफल भई देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

१. कृषि विकास मन्त्रालयले यस आर्थिक वर्षको दोस्रो चौमासिकको दक्ष्य र कार्ययोजना अविलम्ब समितिमा पेश गर्ने

२. कृषि विकास मन्त्रालयको दोस्रो चौमासिकको लक्ष्य पुरा गर्न तयार गरिएको कार्ययोजना अनुरुप भएको प्रगति विवरण र त्यसपछि प्रत्येक महिनाको प्रगति विवरणको सम्बन्धमा सम्बन्धित मन्त्रालयबाट प्रस्तुत गराई महिनाको पहिलो हप्ताको समितिको बैठकमा समीक्षा गरिने।

३. कृषि विकास मन्त्रालय अन्गर्तकका विभाग तथा कार्यालयबाट उपलब्ध हुने सेवाको लागि सवै सेवाग्राही जनताको पहुँच सहज र सुनिश्चित गर्न, आवश्यकता अनुसार नयाँ कार्यालय स्थापना गर्न,आवश्यकता अनुसार कार्यालयमा कर्मचारी खटाउन र मन्त्रालयको कार्ययोजना अनुरुपको काम सम्बन्धित कार्यालयबाट सम्पन्न गर्न गराउन र आफ्नो मन्त्रालय भित्रको जनशक्तिको समेत उचित व्यवस्थापन गर्न माघ मसान्तसम्म O&M गरी त्यस अनुरुप काम गर्ने र सकोको जानकारी यस मसमितिलाई गराउने।

तदनन्तर समितिको आगामी बैठकमा युवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान सम्बन्धी कार्ययोजना र कृषि वीमा सम्बन्धमा छलफल गर्न २०७१ पौष १६ गते बुधवार विहान ८ वजे सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ३६

मितिः २०७१ पुस १६

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	×
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	

३५.	मा० रामअवतार पासमान	×
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	युवराज खतिवडा गभर्नर	
२.	श्रीमान कार्की निर्देशक	
३.	सुनिलकुमार सिँह वरिष्ठ कृषि अर्थ विद	
४.	सन्तोषकुमार अधिकारी कृ.अ.वि/कृ.वि.म.	
५.	प्रवीणकुमार कोइराला	
६.	डा० दिनेश प्रसाद पराजुली नि सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
७.	बैकुण्ठ अर्याल सह सचिव अर्थ मन्त्रालय	

निर्णय

आजको बैठकमा यस युवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान सम्बन्धी, २०७१ का सम्बन्धमा भएको परिमार्जन तथा कृषि वीमाका समब्नध्मा छलफल भयो। समितिको आजको बैठकमा देहाय बोमोजिम गर्न निर्णय भयोः-

१. युवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान सम्बन्धी, २०७१ मा समितिको निर्देशन अनुसार आवश्यक परिमार्जन गरी अविलम्ब मन्त्रिपरिषदबाट पारित गरी कार्यान्वयनमा लैजान निर्देशन दिने।

२. आगामी २०७१ माघ २० गते अगावै कृषि वीमा सम्बनध् विषयमा आवश्यक अध्ययन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्नका लागि मिति २०७१।५।२४ मा समितिद्वारा गठित कृषि विकास उपसमितिलाई जिम्मेवारी दिने।

३. मिति २०७१।९।९ को बैठकमा "गुठी जग्गासँग सम्बन्धित विषयमा यस अघि ससदीय समितिले गरेका अध्ययन, मन्त्रालयले गरेका अध्ययन, यस समब्नध् ऐन नियम अदालतको फैसला लगायतका विषयमा अध्ययन गरी एक महिनाभित्र समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न मा० काशीनाथ अधिकारीको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिमको माननीय सदस्यहरु रहनु भएको सात सदस्यीय अध्ययन उपसमिति गठन गर्ने"।

a. मा० काशीनाथ अधिकारी-संयोजक
b. मा० सुधीरकुमार शिवाकोटी-सदस्य
c. मा० किरण यादव-सदस्य
d. मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल-सदस्य
e. मा० शिवकुमार मण्डल (केवट)-सदस्य

f. मा० कुन्तीकुमारी शाही-सदस्य

g. मा० शिवचन्द्र चौधरी-सदस्य

तदनन्तर समितिको अर्को बैठक पछि सूचना जारी गरी बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ३७

मितिः २०७१ पुस २५

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	
२४	मा० नबराज शर्मा	×
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	जयमुकुन्द खनाल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	राजेन्द्रप्रसाद अधिकारी कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	विनोदकुमार भट्टारई कृषि विकास मन्त्रालय	
४.	बासुदेव काफ्ले कृषि विकास मन्त्रालय	

निर्णय

१. आजको बैठकमा कृषि विकास उपसमितिका संयोजनक माननीय आनन्द्रसाद पोखरेलले कृषि विकास रणनीति सम्बनध् सुझाव प्रतिवेदन पेश गर्नु भयो। तत्पश्चात उक्त सुझानव प्रतिवेदनमा कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष अप्रत्यफ रुपमा संवन्धित मन्त्रालयहरु अर्थ मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय, ऊर्जा मन्त्रालय, कृषि विकास मन्त्रालय, भूमिसुधार तथा व्यवसथा मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय, शहरी विकास मन्त्रालय, सँचाई मन्त्रालय, माननीय उपध्यक्षज्यू, राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय, माननीय सद्यज्यू कृषि विकास हेर्ने राष्ट्रिय योजना आयोगलाई लिखित सुझाव सहित आमन्त्रण गरी अर्को वैठकमा छलफल गर्ने निर्णय गरियो।

तदनन्तर समितिको अर्को बैठक २०७१ पौष ३० गते बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ३८

मितिः २०७१ पुस ३०

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	सोमलाल सुवेदी सचिव संघीयमामिला तथा संविधान सभा	
२.	लोकदर्शन रेग्मी सचिव भूमिसुधार मन्त्रालय	
३.	सुरेश प्रधान नि.सचिव सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय	
४.	नागेन्द्र झा सहसचिव भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
५.	नवराज सुवेदी उपसचिव भू.सु. तथा व्य मन्त्रालय	
६.	तुलसि सिटौला सचिव भौतिक पूर्वाधार	
७.	विश्वप्रकास पण्डित सचिव शिक्षा	
८.	जयमुकुन्द खनाल सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
९.	राजेन्द्रप्रसाद अधिकारी सहसचिव कृषि विकास मन्त्रानलय	
१०	डा युवक ध्वज जी.सि. महानिर्देशक कृषि विभाग	
११.	बासुदेव काफ्ले वरिष्ठ कृषि अर्थ विज्ञ कृषि विकास मन्त्रालय	
१२.	विनोदकुमार भट्टराई उपसचिव	
१३.	सुरेशप्रकाश आचार्य नि सचिव सहरीविकास मन्त्रालय	
१४	बाबुराम भुसार उपसचिव	
१५	नागरायणगोपाल मलेगो सचिव वाणिज्य तथा आपूर्ती मन्त्रालय	
१६.	प्रा०डा० गोविन्दराज पोखरेल उपाध्यक्ष रा.यो.आ	
१७	वैकुण्ठ अर्याल सहसचिव अर्थ मन्त्रालय	
१८	माधव बेल्बासे म.नि.सिंचाई विभाग	
१९	माधवप्रसाद रेग्मी सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
२०	प्रमोदकुमार श्रेष्ठ सि.डि.ई	

कृषि विकास रणनीति सम्बन्धी सुझाव प्रतिवेदनमा कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रुपमा सम्बन्धित मन्त्रालयहरुसँग छलफल गरियो।

निर्णय

कृषि विकास रणनीति सम्बन्धी सुझाव प्रतिवेदमा कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रुपमा सम्बन्धित मन्त्रालयहरु अर्थ मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय, ऊर्जा मन्त्रालय, कृषि विकास मन्त्रालय, भूमिसुधार तथा व्यवसथा मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात विकास मन्त्रालय, सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय, शहरी विकास मन्त्रालय, सँचाई मन्त्रालय, माननीय उपध्यक्षज्यू, राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय, माननीय सद्यज्यू कृषि विकास हेर्ने राष्ट्रिय योजना आयोगलाई लिखित सुझाव माघ ७ गते भित्र यस समितिमा उपलब्ध गराइदिन निर्देशन दिने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ३९

मितिः २०७१ माघ ५

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	×
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	जयमुकुन्द खनाल सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	डा० केशवप्रसाद प्रेमी महानिर्देशक पशुसेवा विभाग	
३.	सुरेशवाबु तिवारी सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
४.	सवनम शिवाकोटी वरिष्ठ कृषि अधिकृत कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	विनोदकुमार भट्टराई वरिष्ठ अर्थविज्ञ कृषि विकास मन्त्रालय	

कृषि विकास उपसमितिले पेश गरेको कृषि विकास रणनीति सम्बन्धी सुझाव प्रतिवेदमाथि छलफल भई देहाय बमोजिम निर्णय गरियो।

निर्णय

१. कृषि विकास उपसमितिले पेश गरेको कृषि विकास रणनीति सम्बन्धी सुझाव प्रतिवेदमाथि छलफल सम्पन्न भई प्राप्त सुझावहरु समावेश गरी अन्तिम सुझाव प्रतिवेदन तयार गर्ने।

२. यस समितिमा कृषि विकास रणनीतिको सन्दर्भमा सरोकारवाला मन्त्रालयहरुका बीचमा छलफल हुँदा विभिन्न मन्त्रालयका सचिव तथा पदाधिकारीहरुले धारणा राख्ने क्रममा कतिपयबाट मन्त्रालयको तर्फबाट रणनीतिको बारेमा अनविज्ञता प्रकट भएको र यसभन्दा अगाडि मन्त्रालयको तर्फबाट जो जसले भाग लिएर धारणा राखेतापनि मन्त्रालयमा संस्थागत अभिलेख प्रणालीको चलन नुहुँदा कुन समयमा के कस्तो धारणा व्यक्त गरिएको भन्न नसकिने जानकारी गराईएको विषयलाई यस समितिले गम्भिरतापूर्वक लिएको छ। संसद, संसदीय समिति, नेपाल सरकारका मन्त्रालय, आयोग, समिति तथा नकायहरुमा सरकारका नीति, रणनीति, केउक्रम, प्रस्ताव तथा महत्वपूर्ण विषयहरुमा हुने छलफलमा सरोकारवाला निकायबाट प्रतिनिधित्व गर्ने व्यक्तिले सो विषयमा भएको छलफल निर्णयको जानकारी दिने र तत् निकायमा अभिलेख राख्ने प्रणालीलाई व्यवस्थित नगर्ने हो भने त्यसले सो छलफल र निर्णयको प्रभावकारीता र कार्यान्वयमा समेत गम्भिर असर गर्ने हुँदा सबै निकायमा संस्थागत अभिलेख प्रणाली (Institutionl Memory) हुन अपरिहार्य छ। अतःसमितिको यो बैठक त्यस किसिमको संस्थागत अभिलेख प्रणाली (Institutionl Memory) सबै निकायमा कायम राख्ने व्यवस्था गर्न र त्यसको कडाइका साथ पालना गर्न गराउन नेपाल सरकारको ध्यानकार्षण गराउने निर्णय गर्दछ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ४०

मितिः २०७१ माघ ११

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	×
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	डा० नमराज बुढाथोकी काठमाण्डौ लिभिङ्ग ल्याव्स	
२.	नवराज दाहाल ब.खा.अ.अ.खा.प्र. तथा गु.नि.विभाग	
३.	संजिव कुमार कर्ण नि.महानिर्देशक खाद्य प्र.गु.नि.विभाग	
४.	यादव प्र ज्योती कृषि अर्थ विज्ञ कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	शंकर सापकोटा बरिष्ठ कृषि अर्थविज्ञ कृषि विकास मन्त्रालय	
६.	डा० क्शपिरसाद प्रेमी महानिर्देशक पशुसेवा विभाग	
७.	सुरेशबाबु तिवारी सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
८.	उदयचन्द्र ठाकुर सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
९.	डा युवक ध्वज जी.सि. कृषि विभाग	
१०	डा० यज्ञ गजाधर खड्का निर्देशक वाली तथा वागवानी अनुसन्धान केन्द्र	
११.	डा० विजयकान्त झा उप म.नि.पशुसेवा विभाग	

आजको वैठकमा कृषि विकास मन्त्रालयको चालू आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को पहिलो चद्यमासिकमा सम्पन्न हुन नकसेको कार्य सम्पन्न गर्न गरेको प्रयास र दोस्रो चमासिक मंसिर र पुस महिनाको प्रगति विवरणका सम्बन्धमा छलफल भयो। तत्पश्चात देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

निर्णय

१. कृषि विकास मन्त्रालयले यस आर्थिक वर्षमा लक्षित गरेका कार्यक्रम तथा विनियोजित बजेटका सम्बन्धमा मन्त्रालय अन्गर्गत केन्द्र क्षेत्र र जिल्ला तहमा रहेका कार्यालयहरुले Calendar of Operation का आधारमा निर्धारित कार्यक्रम के कति पुरा भए के कति पूरा हुन सकेनन् र किन पूरा हुन सकेनन त्यसको विस्तैत प्रगती विवरण मन्त्रालयबाट प्रत्येक दुई महिनामा हुने यस समिमतिको समीक्षा बैठकमा उपस्थित भई जानकारी गराउने।

तदन्तर समितिको बैठक २०७१ साल माघ १२ गते सोमवार विहान ८ वजेसम्मका लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ४१

मितिः २०७१ माघ १२

समयः ०८:०० बजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	×
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	×
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	
३४	मा० राजु खनाल	

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	×
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	माधवप्रसाद रेग्मी, सचिव	
२.	जगतप्रसाद जोशी कार्यकारी निर्देशक भूमिगत जलस्रोत विकास समिति	
३.	कृष्णप्रसाद उपाध्याय हाइड्रोलोजिष्ट भू.ज.वि.स.	
४.	प्रेमकुमार थपलिया सि.डि.इ.	
५.	कृष्ण बेलबासे उ.म.नि ज.उ.प्र.नि.वि	
६.	प्रदीपकुमार मानन्धर सि.डि.ई ज.उ.प्र.नि.वि	

आजको वैठकमा सिँचाई मन्त्रालयको चालू आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को पहिलो चौमासिकमा सम्पन्न हुन नकसेको कार्य सम्पन्न गर्न गरेको प्रयास र दोस्रो चौमासिक मंसिर र पुस महिनाको प्रगति विवरणका सम्बन्धमा छलफल भयो। तत्पश्चात देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

निर्णय

१. सिँचाई मन्त्रालयको आ.ब. २०७१/०७२ को प्रथम चौमासिकको लक्ष्य पूरा गर्न बाँकी निर्धारित कार्यक्रम तथा दोस्रो चद्यमासिक अवधिको मंसिर र पौष महिनाको (अर्ध वार्षिक अवधि) प्रगति विवरण सन्दर्भमा मन्त्रालयले प्रस्तुत गरेको प्रगति विवरणमाथि छलफल, समीक्षा र मूल्याङ्कन गर्दा मन्त्रालयले आफैंले तय गरेको लक्ष्य अनुरुपको प्रगति सन्तोषजनक देखिएन। उका छाडस केही साझा समस्याहरु समेत रहेकोले लक्ष्य अनुरुप काम सम्पन्न गर्न त्यस्ता समस्या समाधानका लागि मन्त्रालयले नै विशेष चासो दिएर अन्य मन्त्रालयसँग समन्वय गर्न र जुन आयोजनामा बिशेष समस्याहरु छन् त्यसको हकमा आवश्यक तदारुकता देखाई लक्ष्य अनुरुप काम गर्ने।

२. सिँचाई मन्त्रालयको आ.व. २०७१/०७२ को लागि स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटका सन्लर्भमा मन्त्रालयका विभिन्न निकायहरुले अविलम्ब मासिक लक्ष्य सहितको Calendar of Operation बनाउने र सोअनुरुप प्रत्येक महिनाको प्रगतिको अवस्था सूचना प्रविधिको माध्यमबाट (अनलाइन मार्फत) मन्त्रालयलाई गराउने परपाटीको शुरुवात गर्ने। यो निर्देशनका सन्दर्भमा भएको प्रगतिको जनकारी मन्त्रालयको तर्फबाट समितिको अर्को द्वैमासिक समिक्षा बैठकमा गराउने।

तदन्तर समितिको बैठक २०७१ साल माघ १३ गते मंगलवार विहान ८ वजेसम्मका लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ४२

मितिः २०७१ माघ १३

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	×
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० किरण यादव	×
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	
८.	मा० केशव थापा	
९.	मा० कृष्ण धिताल	×
१०.	मा० गीता सिंह	×
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१७.	मा० जंगिलाल राय	×
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२७.	मा० पुनाराम थापा	×
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२९	मा० प्रकाशशरण महत	×
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	मा० मन्त्री राधाकुमारी ज्ञवाली (ऊर्जा)	×
२.	मा० मन्त्री नारायणप्रकाश साउद (सिँचाई)	×
३.	मा० मन्त्री दलबहादुर राना (भूमिसुधार तथा व्यवस्था)	
४.	मा० मन्त्री हरिप्रसाद पराजुली (कृषि विकास)	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	लोकदर्शन रेग्मी, सचिव भूमिसुधार	
२.	नागेन्द्र झा सहसचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
३.	लक्ष्मणकुमार हमाल उपसचिव भू.सु. तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
४.	केशवराज लेखक निर्देशक भु.सु.त.व्य.विभाग	
५.	नवराज सुवेदी आयोजना प्रमुख रा.भूमि उपयोग आयोजना	
६.	मधुसुदन अधिकारी महानिर्देशक नापी विभाग	
७.	रोहितकुमार भट्टराई भु.सु.त.व्य.विभाग	
८.	शिजनकुमार ढकाल निर्देशक भूमि व्यवस्था प्र.केन्द्र	
९.	कृष्णप्रसाद सुवेदी उपसचिव भूमिसुधार मन्त्रालय	

आजको वैठकमा सिँचाई मन्त्रालयको चालू आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को पहिलो चौमासिकमा सम्पन्न हुन नकसेको कार्य सम्पन्न गर्न गरेको प्रयास र दोस्रो चौमासिक मंसिर र पुस महिनाको प्रगति विवरणका सम्बन्धमा छलफल भयो। तत्पश्चात देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

निर्णय

१. सिँचाई मन्त्रालयको आ.ब. २०७१/०७२ को प्रथम चौमासिकको लक्ष्य पूरा गर्न बाँकी निर्धारित कार्यक्रम तथा दोस्रो चद्यमासिक अवधिको मंसिर र पौष महिनाको (अर्ध वार्षिक अवधि) प्रगति विवरण सन्दर्भमा मन्त्रालयले प्रस्तुत गरेको प्रगति विवरणमाथि छलफल, समीक्षा र मूल्याङ्कन गर्दा मन्त्रालयले आफैंले तय गरेको लक्ष्य अनुरुपको प्रगति सन्तोषजनक देखिएन। उका छाडस केही साझा समस्याहरु समेत रहेकोले लक्ष्य अनुरुप काम सम्पन्न गर्न त्यस्ता समस्या समाधानका लागि मन्त्रालयले नै विशेष चासो दिएर अन्य मन्त्रालयसँग समन्वय गर्न र जुन आयोजनामा बिशेष समस्याहरु छन् त्यसको हकमा आवश्यक तदारुकता देखाई लक्ष्य अनुरुप काम गर्ने।

२. सिँचाई मन्त्रालयको आ.व. २०७१/०७२ को लागि स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटका सन्लर्भमा मन्त्रालयका विभिन्न निकायहरुले अविलम्ब मासिक लक्ष्य सहितको Calendar of Operation बनाउने र सोअनुरुप प्रत्येक महिनाको प्रगतिको अवस्था सूचना प्रविधिको माध्यमबाट (अनलाइन मार्फत) मन्त्रालयलाई गराउने परपाटीको शुरुवात गर्ने। यो निर्देशनका सन्दर्भमा भएको प्रगतिको जनकारी मन्त्रालयको तर्फबाट समितिको अर्को द्वैमासिक समिक्षा बैठकमा गराउने।

तदन्तर समितिको बैठक २०७१ साल माघ १३ गते मंगलवार विहान ८ वजेसम्मका लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ६९

मितिः २०७२ पुस ७

समयः ८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आनन्दप्रसाद पोखरेल	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
७.	मा० कुन्तीकुमारी शाही	×
८.	मा० केशव थापा	×
९.	मा० कृष्ण धिताल	
१०.	मा० गीता सिंह	
११.	मा० गंगादेवी डागी	×
१२.	मा० गगनकुमार थापा	×
१३.	मा० गंगाप्रसाद यादव	×

१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१५.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१६.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१७.	मा० जंगिलाल राय	
१८	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१९.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	
२१.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२२.	मा० धानो महरा	
२३.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२४	मा० नबराज शर्मा	
२५.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२६.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२७.	मा० पुनाराम थापा	
२८	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२९	मा० प्रकाशशरण महत	
३०.	मा० बलराम अधिकारी	×
३१.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३२.	मा० मानवहादुर थारु	
३३.	मा० मेघराज नेपाली निषाद	×
३४	मा० राजु खनाल	×

३५.	मा० रामअवतार पासमान	
३६.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३७.	मा० रेखा शर्मा	×
३८	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३९.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
४०	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४६	मा० सीता नेपाली	
४७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
५०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×

४.	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	
५.	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
	आमन्त्रित	
१.	दिनेशकुमार घिमिरे विविवि महानिर्देशक	
२.	समीर रत्न शाक्य ऊर्जा मन्त्रालय	
३.	गोकर्णराज पन्थ ऊर्जा मन्त्रालय	
४.	शेरसिंह भाट नेविप्रा	
५.	कनैह्या कुमार मानन्धर नेविप्रा	
६.	मुकेश काफ्ले नेविप्रा	
७.	उमेशकुमार राउत सिंचाई मन्त्रालय	

समितिको बैठक समितिका सभापति माननीय गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो। आजको बैठकमा नेपालको समग्र विद्युत विकासको अवस्था समस्या समाधानक विषय निर्माणाधीन आयोजनाको अवस्था प्रसारण लाइनको अवस्था विद्युत आयोजनाहरुको सर्वेक्षण लाइसेन्स देखि उत्पादनसम्मको अवस्था लगायतका विषयमा सम्मानीय प्रधानमन्त्रीज्यू ऊर् मन्त्रालय विज्ञान प्रविधि तथा वातावरण मन्त्रालय वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिवहरु नेपाल विद्युत प्राधिकरणका उप कार्यकारी निर्देशक र स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादक संस्था नेपालका अध्यक्ष लगायतका सम्बद्ध पदाधिकारीसँग छलफल भयो। तत्पश्चात देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयो।

निर्णय

१. आजको बैठकमा समितिको तर्फबाट गरिएको प्रस्तुतीको आधारमा मासिक कार्य प्रगतिको तालिका निर्माण गरी उक्त तालिकाको आधारमा कार्य प्रगतिको विवरण प्रत्येक महिनाको दोस्रो हप्ता यस समितिमा बुझाउन नेपाल सरकारलाई निर्देशन गर्ने।

२. जलविद्युत बाहेक सौर्य लगायतका अन्य स्रोतबाट उत्पादन हुने ऊर्जालाई प्रसारण र वितरण प्रणालीमा जोड्दा आउनसक्ने प्राविधिक समस्या तथा हाम्रो माग र आपूर्तिको हालको अवस्थामा त्यसको उपादेयताका सम्बन्धमा समेत के गर्दा उपयुक्त हुन्छ अन्य सरोकारवाला निकायहरुसँग समेत छलफल गरी एक महिनाभित्र सो सम्बन्धी विवरण यस समितिमा बुझाउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तदन्तर, समितिको अर्को बैठक पछि सूचना गरी बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ७०

मितिः २०७२ पुस २

समयः ८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० गगनकुमार थापा	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	×
३०.	मा० राजु खनाल	×
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३९.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४२	मा० सीता नेपाली	
४३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४४	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४६	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
	आमन्त्रित	
१.	मा० हरिचरण साह	
२.	सुमन प्रसाद शर्मा ऊर्जा मन्त्रालय सचिव	

३.	समीर रत्न शाक्य ऊर्जा मन्त्रालय सह-सचिव	
४.	दिनेशकुमार घमिरे विविवि महानिर्देशक	
५.	डा० संजय शर्मा ऊर्जा मन्त्रालय	
६.	नविनराज सिँह विविवि उमानि	
७.	चिरञ्जिवी चटौत विविवि उमानि	
८.	सन्दीपकुमार देव सुई विविवि	
९.	मधुप्रसाद भेटवाल उमानि विविवि	
१०	कुमार पाण्डे इपान महा सचिव	
११.	पशुपति ढुंगेल इपान	
१२	शेरसिंह भाट नेविप्रा	
१३.	मुकेश काफ्ले नेविप्रा	
१४	शैलेन्द्र गुरागाई इपान	
१५	अरुणकार झा विविवि	
१६.	बाबुराज अधिकारी विविवि	
१७	रमेश रत्न स्थापित विविवि	

समितिको बैठक समितिका सभापति माननीय गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो। आजको बैठकमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणद्वारा निर्माणाधीन आयोजना र प्रसारण लाइनक अवस्था विनशकारी भूकम्पले क्षति पुर्याएकका आयोजनाको अवस्था र पुनःनिर्माण तथा पछिल्ला दिनमा काठमाण्डौ लागायत देशका विभिन्न ठाउँमा विद्युत आपूर्ती र वितरणमा देखिएको समस्याका सम्बन्धमा छलफल भयो।

तत्पश्चात देहाय बमोजिमको निर्णय भयोः-

निर्णयः

१. नेपाल विद्युत प्राधिकरणद्वारा निर्माणाधीन आयोजना र पसल नै अवस्था विनाशकारी भुकम्पले पुर्याएको क्षति आयोजनाको अवस्था र पुनःनिर्माण तथा पछिल्ला दिनमा काठमाडौं लगायत देशका विभिन्न ठाउँमा विद्युत आपूर्ति र वितरणमा देखिएको समस्याका सम्बन्धमा ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव, विद्युत्

विकास विभागका महानिर्देशक, स्वतन्त्र उर्जा उत्पादक संस्था नेपालका माहासचिब, उक्त विषयमा आ आफ्नो प्रस्तुती राखुभयो।

२. नेपालमा उर्जा संकट र समाधानका सन्दर्भमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणद्धारा निर्माणाधीन आयोजना प्रसारण लाइनको अवस्था, विनाशकारी भूकम्पले क्षति पुर्याएको आयोजनाको अवस्था र पुनःनिर्माण तथा पछिल्लो दिनमा काठमाडौंलाई देशका विभिन्न ठाउँमा विद्युत आपूर्ति र वितरणमा देखिएको समस्याका सम्बन्धमा छलफल गर्न सम्माननीय प्रधानमन्त्री उर्जा मन्त्रालयको उपप्रधान एवं उर्जा मन्त्री ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव राष्ट्रिय आयोगका उपाध्यक्ष अर्थमन्त्रालयका सचिव वन तथा भूसंरक्षण मन्त्रालयका सचिव र विज्ञान प्रविधि, वातावरण मन्त्रालयका सचिवलाई आमन्त्रण गरी छलफल गर्ने निर्णय गरियो।

३. समितिद्वारा गठित निवेदनपत्र छानविन तथा निर्णयका कार्यान्वयन अध्ययन उपसमितिको रहनु भएका माननीय श्री आनन्दप्रसाद पोखरेल संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयनमन्त्री र माननीय श्री कुन्तीकुमारी शाही संघीय मामला तथा स्थानीय बिकास राज्यमन्त्री नियुक्त हुनुभएको छ उहाँको ठाउँमा माननीय काशीनाथ अधिकारी र माननीय श्री गीता सिंह उक्त समितिमा समावेश गर्ने निर्णय भयो।

४. नेपालमा ऊर्जा संकट र संविधानका सन्दर्भमा लगानी बोर्डबाट सञ्चालित ठूला जलबिद्युत आयोजनाको समितिबाट स्थलगत अध्ययन अनुगमन गर्न तीन वटा उपसमिति गठन गरी,

   a. अपर कर्णाली जलविद्युत आयोजना दैलेख पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजना
   b. अरुण तेस्रो जल विद्युत आयोजनाको स्थलगत अध्ययन साथसाथै भ्रमण गर्ने र सिँचाई मन्त्रालय राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरुका साथै कृषि विकास मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित आयोजनाहरूको सम्भव भएसम्म उपयुक्त समयमा स्थलगत अध्ययन अवलोकन गर्ने
   c. झापा इलाम पाँचथर र ताप्लेजुङ जिल्लामा चिया अदुवा लगायतका विषयमा र सिमानामा क्वारेन्टाइन परीक्षण सम्बन्धमा स्थलगत अध्ययन अवलोकन गर्ने।
   d. उखुको मूल्य निर्धारण सम्बन्धमा देखिएका समस्याको समाधान बारे नेपाल तथा भारतको स्थलगत अध्ययन गर्ने।
   e. तामाकोशी जलविद्युत आयोजना रामेछाप दोलखा सिन्धुपाल्चोकमा भूकम्पले पुर्याएको क्षति तथा पुनस्थापना सम्बन्धमा स्थलग अध्ययन अवलोकन गर्ने
      a. समितिका माननीय सदस्यको रुची अनुसार उपसमितिमा समावेश गर्ने
      b. उपसमितिको अवधि कार्य कार्य प्रारम्भ गरेको मितिले बढीमा १५ दिनको हुने
      c. उपसमितिले आफ्नो कार्यविधि आफैंले व्यवस्थित गर्न सक्ने
      d. उपसमितिले आफुमध्येबाट संयोजक तोक्न सक्ने

तदन्तर, समितिको अर्को बैठक २०७२ पौष ५ गते आइतवार बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ७१

मितिः २०७२ पुस ५

समयः ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

४७	मा० गगनकुमार थापा	
४८	मा० अमृतकुमार बोहरा	
४९	मा० आशा यादव	×
५०	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५१.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
५२	मा० किरण यादव	
५३.	मा० केशव थापा	×
५४	मा० कृष्ण धिताल	
५५	मा० गीता सिंह	
५६.	मा० गंगादेवी डागी	×
५७	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
५८	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
५९	मा० जमिन्द्रमान घले	×

६०.	मा० जंगिलाल राय	×
६१.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
६२.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
६३.	मा० तम्रबहादुर विष्ट	×
६४	मा० ताराकान्त चौधरी	×
६५.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
६६.	मा० धानो महरा	
६७.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
६८	मा० नबराज शर्मा	
६९.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
७०	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
७१.	मा० पुनाराम थापा	
७२.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
७३.	मा० बलराम अधिकारी	
७४	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
७५	मा० मानवहादुर थारु	
७६.	मा० राजु खनाल	
७७	मा० रामअवतार पासमान	
७८	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
७९	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
८०	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

८१	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
८२	मा० विक्रम खनाल	×
८३	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
८४	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
८५	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
८६	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
८७	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
८८	मा० सीता नेपाली	×
८९	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
९०	मा० सुमित्रा थरुनी	×
९१.	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
९२	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
६.	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
७.	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
८.	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
९.	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
१०	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×

समितिको बैठक समितिका सभापति माननीय गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो। आजको बैठकमा नेपालमा देखिएको ऊर्जा संकटको विषयमा देखिएको समस्याका बारेमा आन्तरिक छलफल भयो।

तत्पश्चात देहाय बमोजिमको निर्णय भयोः-

निर्णयः

१. नेपालमा ऊर्जा संकट र समाधानका सन्दर्भमा समितिको तर्फबाट गरिने प्रस्तुतिका सम्बन्धमा छलफल भयो।

तदन्तर, समितिको अर्को बैठक २०७२ पौष ६ गते मंगलवार विहान ११ वजे बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ७२

मितिः २०७२ पुस ६

समयः ९:४५ वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

९३.	मा० गगनकुमार थापा	
९४	मा० अमृतकुमार बोहरा	
९५	मा० आशा यादव	
९६.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
९७	मा० काशीनाथ अधिकारी	
९८	मा० किरण यादव	
९९	मा० केशव थापा	×
१०	मा० कृष्ण धिताल	
१०	मा० गीता सिंह	
१०	मा० गंगादेवी डागी	×
१०	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१०	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१०	मा० जमिन्द्रमान घले	

१०६	मा० जंगिलाल राय	×
१०७	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१०८	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१०९	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
११०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१११	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
११२	मा० धानो महरा	
११३	मा० ध्रुव वाग्ले	×
११४	मा० नबराज शर्मा	
११५	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
११६	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
११७	मा० पुनाराम थापा	
११८	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
११९	मा० बलराम अधिकारी	
१२०	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
१२१	मा० मानवहादुर थारु	×
१२२	मा० राजु खनाल	
१२३	मा० रामअवतार पासमान	
१२४	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
१२५	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
१२६	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

१२७	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
१२८	मा० विक्रम खनाल	×
१२९	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
१३०	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
१३१	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
१३२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
१३३	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
१३४	मा० सीता नेपाली	
१३५	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
१३६	मा० सुमित्रा थरुनी	×
१३७	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
१३८	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
११.	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
१२.	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
१३.	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	
१४	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
१५	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
१६.	माननीय मेघराज नेपाली निषाद उद्योग राज्य मन्त्री	
	आमन्त्रित	

१८	मा० भरतबहादुर खड्का	
१९	मा० रामहरि सुवेदी	
२०	मा० रामनारायण विडारी	
२१	उत्तमकुमार भट्टराई सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
२२	अमरराज खैर प्रबन्ध संचालक कृषि सामग्री कं. लि.	
२३	धर्मराज अधिकारी प्रबन्ध सञ्चालक	
२४	सोमनाथ श्रेष्ठ पाटन	
२५	मनोज सिह त्रिपुरेश्वर	
२६	श्यामकिशोर शाह सह सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	

समितिको बैठक समितिका सभापति माननीय गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो। आजको बैठकमा कृषि विकास मन्त्रालयको पहिलो चौमासिकमा भएका र हुन नसकेका कार्यक्रमको प्रगति समिक्षा, मध्य तराईका जिल्लामा गहुँको वीऊमा देखिएका समस्या, मलको वितरण र मलखादमा देखिएको समस्या भूकम्प प्रभावित जिल्लामा वितरण गरिएको राहत र यस सन्दर्भमा समितिले दिएका निर्देशनको कार्यान्वयनको अवस्था तथा कृषि ऋण र कृषि वीमाको कार्यान्वयनको अवस्थाका एवम् मा० भरतबहादुर खड्का प्रस्तावक र माननीय श्री रामहरि सुवेदी तथा मा० रामनारयण विडारी समर्थक भई दिनु भएको प्राङ्गारिक मल सम्बन्धी विषय तथा निजी क्षेत्रलाई रासायनिक मलमा अनुदान उपलब्ध गराइयोस भन्ने विषयमा छलफल भयो।

तत्पश्चात देहाय बमोजिमको निर्णय भयोः-

निर्णयः

२. नेपालमा मल कारखाना निर्माण गर्न सन्दर्भमा विस्तृत संभाव्यता अध्ययन गर्न लगानीवोर्डले निर्णय गरिसकेको बुझिएको मल नीतिले मार्ग निर्देश गरे अनुरुप हालसम्म मल ऐन र मल नीति कार्यान्वयन कार्ययोजना समेत बन्न नसकेको सन्दर्भ मल आपूर्ती भण्डारण वितरण तथा गुणस्तरियताका सम्बनध् देखिएका समस्याहरु नीजि क्षेत्रको भूमिका नेपालमै उत्पादन भएका प्राङ्गारिक मलको व्यव्थापन मल ढुवानीका लागि भएका कुटनैतिक प्रयास र विगतमा भएका अध्ययनलाई समेत मध्येनजर गरी नीतगगत र कार्यक्रमगत रुपमा विस्तृत अध्ययन र आवश्यकता अनुसार स्थलगत अवलोकन गरी एक महिनाभित्र प्रतिवेदन पेश गर्न एक अध्ययन उप समिति गठन गर्ने।

३. विनाशकारी भूकम्पले बढी क्षति पुर्याएका जिल्लाहरुमा कृषि विकास मन्त्रालयले संचालन गरेका राहत र पुर्नस्थापना सम्बन्धी तत्कालिक कार्यक्रमहरुको कार्यक्रमगत र जिल्लागत प्रगति के कस्तो

भइरहेको छ त्यसबारेमा मन्त्रालयले पेश गरेको प्रगतिको समिक्षा तथा आवश्यकता अनुसार अध्ययन थप अध्ययन र स्थलगत अवलोकन गरी १ महिना भित्र प्रतिवेदन पेश गर्न एक अध्ययन उपसमिति गठन गर्ने।

४. वीऊ विजन वितरणका सम्बन्धमा आजको बैठकमा उठेका विषयहरुमा समितिको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको छ।समितिले यसमा देखिएका नीतिगत लगयत उत्पादन भण्डारण क्षमता अभिबृद्दि र वितरण समब्नध् समस्याका सन्दर्भमा विस्तृत अध्ययन गरी अर्को बैठकमा छलफल गर्ने।

५. तत्कालका लागि हाल मौजुदा रहेको वीगलाई सहज रुपमा अविलम्ब किसानलाई वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउन कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तदन्तर, समितिको अर्को बैठक २०७२ पौष ७ गते मंगलवार विहान ११ वजे बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ७४

मितिः २०७२ चैत १४

समयः ८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१३१	मा० गगनकुमार थापा	
१४	मा० अमृतकुमार बोहरा	
१४१	मा० आशा यादव	×
१४	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
१४	मा० काशीनाथ अधिकारी	
१४	मा० किरण यादव	×
१४	मा० केशव थापा	
१४१	मा० कृष्ण धिताल	
१४	मा० गीता सिंह	×
१४	मा० गंगादेवी डागी	
१४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१५१	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१५१	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१५२	मा० जंगिलाल राय	×
१५३	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१५४	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१५५	मा० तमबहादुर विष्ट	
१५६	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१५७	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
१५८	मा० धानो महरा	×
१५९	मा० ध्रुव वाग्ले	×
१६०	मा० नबराज शर्मा	
१६१	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
१६२	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
१६३	मा० पुनाराम थापा	×
१६४	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
१६५	मा० बलराम अधिकारी	
१६६	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
१६७	मा० मानवहादुर थारु	
१६८	मा० राजु खनाल	×
१६९	मा० रामअवतार पासमान	×
१७०	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
१७१	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
१७२	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

१७३	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
१७४	मा० विक्रम खनाल	×
१७५	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
१७६	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
१७७	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
१७८	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
१७९	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
१८	मा० सीता नेपाली	×
१८१	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
१८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
१८	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
१८	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१७	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
१८	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
१९	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
२०	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
२१	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
२२	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
२३	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंछी विकास राज्यमन्त्री	×

२४	माननीय मेघराज नेपाली निषाद उद्योग राज्य मन्त्री	
	आमन्त्रित	
६.	उत्तमकुमार भट्टराई सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
७.	इश्वरी प्रसाद रिजाल सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
८.	योगेन्द्रकुमार कार्की कृषि विकास मन्त्रालय	
९.	डा हरिवाबु तिवारी कृषि विकास मन्त्रालय	
१०	धर्मराज अधिकारी राष्ट्रिय वीऊ विजन केन्द्र	
११.	शेषकान्त गौतम कृषि विकास मन्त्रालय	
१२.	अमरराज खाँ कृषि सामाग्री कं	
१३.	प्रदीप महर्जन नेउवामासं	
१४	रविन्द्र सुवेदी कृषि विकास मन्त्रालय	
१५	सञ्जय धिमाल कृषि विकास मन्त्रालय	
१६.	कुन्दन सापकोटा बीमा समिति	
१७	श्रीमान कार्की विमासमिति	
१८	लिलाप्रकास सिटौला ADB	
१९	गौरव लुइटेल NTCDB	
२०	कृष्णकुमार खड्का STCC	
२१	कुमार राजभण्डारी STCC	
२२	सुरेशमान श्रेष्ठ रायोआ	
२३.	डा० इन्द्रकान्त झा	
२४	संजीवकुमार कर्ण खाद्य प्रविधि तथा गुणनियन्त्रण विभाग	

२५	शंकर सापकोटा कृषिविकास मन्त्रालय	
२६	टेकराज जोशी राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक	
२७	किशोर महर्जन नेपाल बैंकर्श संघ	
२८	सूर्यप्रसाद आचार्य अर्थ मन्त्रालय	
२९	श्यामप्रसाद पौडेल पशु विकास मन्त्रालय	

व्यवस्थापिका–संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठकमा चालू आ.व.मा कृषि विकास मन्त्रालयबाट संचालित विभिन्न अनुदान कार्यक्रम, युवाहरुलाई व्यवसायिक कर्जामा प्रदान गरिने व्याज अनुदान कार्यक्रम तथा कृषि विमा कार्यक्रम लगायतका कार्यक्रमहरुको हालसम्मको प्रगति सम्बन्धमा छलफल गर्न आज मिति २०७२।१२।१४ गते समितिका सभापति माननीय श्री गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

निर्णय

१. कृषि विकास मन्त्रालयका विभिन्न निकायबाट प्रदान गरिने अनुदानलाई पारदर्शी, प्रभाकारी र व्यवस्थित बनाउने सन्दर्भमा अनुदानसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण जानकारी Website मा राख्न, नियमित रुपमा ॲपडेट गर्न, प्रत्येक वर्ष कृषि ॲनुदान सम्बन्धी कायभक्रम, योजना र बजेट तथा वितरण प्रकृयाको सम्पूर्ण जानकारी सम्बन्धित जिल्लाबाट प्रतिनिधित्व गर्ने जनप्रतिनिधिहरु स्थानीय निकायका प्रतिनिधिहरुसँग समन्वय र छलफल गरी सम्बन्धित सबैलाई उपलब्ध गराउन, थिानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्न र सूचना सार्वजनिक रुपमा टास्न यस यस समितिले विगतमा दिएको निर्देशनलाई पुनः स्मरण गराउँदै लागू नभएका जिल्लाहरुमा समेत लागू गरर ती विषयलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न कृषि बिकास मन्त्रालय र पर्शुपंछी बिकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

२. कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछि विकास मन्त्रालयबाट वितरण गरिने अनुदानलाई पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउनका लागि अनुदान वितरण गर्ने सम्बन्धमा कुनै पनि क्षेत्रमा ॲनुदान वितरण गर्नुको औचित्य, वितरणको आधार, अनुदानको प्रभाव, वितरण गर्ने तरिका र ॲनुदानबाट अपेक्षित उपलब्धी आदि सबै विषयलाई समेटेर एकिकृत अनुदान निर्देशिका निर्माणका लागि राष्ट्रिय योजना अयोग र अर्थ मन्त्रालयसंग समेत समन्वय गरी यसै आर्थिक वर्ष भित्र एकीकृत ॲनुदान एकिकृत अनुदान निर्देशिका तर्जुमा गर्न कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

३. विगतमा प्रदान गररएका ॲनुदानको ॲनुगमन मूल्याङ्कन परिपाटी प्रभावकारी र व्यवस्थित हुन नसकेको अवस्था स्वयं मन्त्रालयले समेत स्वीकर गरेको अवस्थामा अगामी आगामी आर्थिक वर्षको बजेट कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा प्रभावकारी मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक ध्यान दिन र परिणाम र उपलब्धिलाई समेत मध्यनजर गरेर कार्यक्रम राख्न कृषि षविकास मन्त्रालय र पर्शुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

४.		क.	युवाहरूलाई कृषि कर्जामा प्रदान गरिने ब्याज ॲनुदान सम्बन्धमा अजको बैठकमा सम्बन्धित निकायहरुसँग जानकारी लिँदा हालसम्मको प्रगति र प्रयास अत्यन्त निराशाजनक देखिन्छ। कार्यविधिमा नै नेपाल राष्ट्र बैंकको नतृत्वमा रहेको समन्वय तथा अनुगमन समितिको प्रत्येक तीन महिनामा न्यूनतम एउटा बैठक बस्नै पर्ने उल्लेख हुँदा हुँदै सो ॲनुरुप बैठक समेत बसेको देखिएन । कार्यविधिमा उल्लेख भएॲनुरुप नियमित बैठक बसी छलफल गर्न र त्रैमासिक रुपमा समितिमा कार्यान्वयन प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्न निर्देशन दिने।

ख.	अजको बैठकमा छलफल गर्दा कार्यविधिमा रहेका केही प्रवधानले ऋण वितरणमा अफ्ठ्यारो परेको भन्ने कुरा समेत विभिन्न निकायबाट अएको सन्दर्भमा, ॲनुदानको क्षेत्र विस्तार, पररयोजनालाई नै धितो मन्ने विषय र हाल व्यवसाय संचालन गरेकाले समेत व्यवसाय विस्तारका लागि कर्जा लिन पाउने लगायतका अज उठेका विषयलाई समेत ध्यान दिंदै कृषि विकास मन्त्रालय, पशुपछि विकास मन्त्रालय, नेपाल राष्ट्र बैंक लगायतका सरोकार वाल निकायसँग समन्वय गरेर कार्यविधिको आवश्यक संशोधन गर्न अर्थ मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

५. समितिको मिति २०७२।९।२ को निर्णयानुसार पश्चिम सेती जलविद्युत अयोजनाको स्थलगत ॲध्ययन गर्न गठित उपसमितिका संयोजक मा० निर्मल प्रकाश सुवेदीले उपसमितिको स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन समितका सभापति समक्ष प्रस्तुत गर्नु भयो।पेश भएको प्रतिवेददाई लगानीबोर्ड लगायतका सम्बन्धित निकायहरुलाई समेत बोलाई छलफल गर्ने निर्णय भयो ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ७५

मितिः २०७२ चैत १८

समयः ८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१८	मा० गगनकुमार थापा	
१८	मा० अमृतकुमार बोहरा	×
१८	मा० आशा यादव	×
१८	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
१८	मा० काशीनाथ अधिकारी	×
१९	मा० किरण यादव	×
१९	मा० केशव थापा	×
१९	मा० कृष्ण धिताल	×
१९	मा० गीता सिंह	×
१९	मा० गंगादेवी डागी	×
१९	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१९	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१९	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१९	मा० जंगिलाल राय	×
१९	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
२०	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
२०	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
२०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	×
२०	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२०	मा० नबराज शर्मा	
२०	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२०	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२०	मा० पुनाराम थापा	×
२१	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२१	मा० बलराम अधिकारी	
२१	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२१	मा० मानवहादुर थारु	×
२१	मा० राजु खनाल	
२१	मा० रामअवतार पासमान	
२१	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
२१	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
२१	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

२१९	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
२२०	मा० विक्रम खनाल	
२२१	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
२२२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
२२३	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
२२४	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
२२५	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
२२६	मा० सीता नेपाली	
२२७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
२२८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
२२९	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
२३०	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
२५	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
२६	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
२७	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
२८	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
२९	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
३०	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	
३१.	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंछी विकास राज्यमन्त्री	

३२	माननीय मेघराज नेपाली निषाद उद्योग राज्य मन्त्री	
	आमन्त्रित	
३०	डा० केशवप्रसाद प्रेमी महानिर्देशक पशुसेवा विभाग	
३१	बाबुकाजी पन्त राष्ट्रिय दुग्ध विकास वोर्ड	
३२	डा० बिमलकुमार निर्मल कार्यक्रम निर्देशक पशु उत्पादन निर्देशनालय	
३३	देवेन्द्रप्रसाद यादव कार्यकम्रम निर्देशक पशु पंक्षी बजार	
३४	डा० विजयचन्द्र झा कार्यक्रम निर्देशक प.स्वा.नि.	
३५	केशब अच्छामी कार्यक्रम निर्देशक	
३६	गंगातिमसिना महाप्रबन्धक दुग्ध विकास संस्थान	
३७	सुरेशमान श्रेष्ठ सदस्य सचिव रा.योजना आयोग	
३८	डा० कृष्णचन्द्र पौडेल सचिव पशु पन्छी	
३९	श्यामप्रसाद पौडेल	
४०	डा० प्रदीपचन्द्र भट्टराई वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत	
४१	टेकबहादुर ऐर पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	

व्यवस्थापिका–संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठकमा पशुपंछी विकास मन्त्रालयको गठन भएपछि यस आर्थिक वर्षका लागि निर्धारित कार्यक्रम, बजेट, मन्त्रालयद्वारा तयार गरिएको प्रतिबद्धतापत्र तथा आगामी आर्थिक वर्षको लागि मन्त्रालयबाट तयार गरिने कार्यक्रम तथा बजेट सम्बन्धमा छलफल गर्न आज मिति २०७२।१२।१८ गते समितिका सभापति माननीय श्री गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

निर्णयः

१. नयाँ संविधानले मन्त्रालयहरूको संख्या बढीमा २५ को परिकल्पना गरेको अवस्था, प्रशासन सुधार आयोगले मन्त्रालय संख्या घटाउन दिएको सुझाव र यस समितिले समेत कार्यक्षेत्र मिल्ने निकायहरू एउटै बनाउँदा काम कारबाहीमा प्रभावकारी हुने सुझाव विगतमा दिएको सन्दर्भमा नयाँ संविधान जारी गरे पश्चात नेपाल सरकारले पशुपंछी विकास मन्त्रालयको गठन गरेको बिषयलाई आजको बैठकमा माननीय सदस्यहरूले गम्भीर रुपमा उठाउनुभयो । के कति कारणले नयाँ मन्त्रालय गठन गर्नु पर्ने अवस्था आयो सो को

सैद्धान्तिक आधार र औचित्यका बारेमा समितिलाई जानकारी गराउन नेपाल सरकार प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयलाई निर्देशन दिने ।

२. पशुपंछी विकास मन्त्रालय गठन पश्चात मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र, स्रोत, साधन लगायतका विषयमा अझै पनि कृषि मन्त्रालयसँग समन्वय र सहकार्य सहज रुपमा हुन नसकेको र सहजीकरणका निम्ति पशुपंछी विकास मन्त्रालयको तर्फवाट प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयमा ध्यानाकर्षण गराए पनि अझै समाधान हुन नसकेको भन्ने पशुपंछी मन्त्रालयबाट आज बैठकमा जानकारी प्राप्त भएको छ । कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी विकास मन्त्रालयबीच समन्वय र सहजीकरण नहुँदा मन्त्रालयका काम कारबाही समेत प्रभावित भएको तर्फ समितिको ध्यानाकर्षण भएको छ । अतः दुई मन्त्रालयबीच समन्वय र सहजीकरणका लागि आवश्यक तदारुकता र पहल गर्न सम्माननीय प्रधानमन्त्रीलाई ध्यानाकर्षण गराउने ।

३. पशुपंछी विकास मन्त्रालय गठन पश्चात मन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको ४० बुँदे प्रतिबद्धतामा उल्लिखित कार्ययोजनालाई परिणाममुखी बनाउन मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायले उक्त प्रतिबद्धताका प्रत्येक बुँदाको मासिक कार्यतालिका सहितको कार्यक्रम तयार गरी सोको कार्यान्वयन गर्न, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन नीति तर्जुमा गर्न र सोको विस्तृत प्रगति प्रतिवेदन प्रत्येक महिना यस समितिमा पेश गर्न पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

४. पशुपंछी विकास मन्त्रालय नवगठित मन्त्रालय भएको, कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयनको एक महत्वपूर्ण हिस्सेदारको रुपमा यस मन्त्रालयले रणनीति अनुकुल हुने गरी कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पर्ने आवश्यकता, मन्त्रालयको लक्ष्य, प्रस्तावित कार्यक्रम र प्रतिबद्धता एवं राष्ट्रिय आवश्यकतालाई समेत मध्यनजर गर्दै र समितिले विगतमा पशुपंछी विकाससँग सम्बन्धित विषयमा दिएका सुझाव र निर्देशनहरू एवं राष्ट्रिय योजना आयोगले आगामी आर्थिकको बजेट तथा कार्यक्रम तय गर्न मन्त्रालयलाई प्रदान गरेका १४ बुँदे मार्गदर्शनलाई समेत ध्यान दिँदा चालू आर्थिक वर्षको बजेटमा १० प्रतिशत थप गर्न सक्ने नियमित प्रचलनले मात्रै आगामी आर्थिक वर्षमा मन्त्रालयका कार्यक्रमहरू प्रभावकारी बन्न सक्ने आधार देखिँदैन । अतः पशुपंछी विकास मन्त्रालयका लागि चालू आर्थिक बर्षको भन्दा कम्तिमा पनि दोब्बर हुने गरी बजेट विनियोजन व्यवस्थाका लागि राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयलाई ध्यानाकर्षण गराउने ।

५.अनुदान सम्बन्धमाः

अनुदानका सन्दर्भमा मिति २०७२ चैत्र १४ गतेको बैठकले दिएका निम्न बमोजिमका निर्देशनलाई पुनः स्मरण गराउँदै,

१. कृषि विकास मन्त्रालयका विभिन्न निकायबाट प्रदान गरिने अनुदानलाई पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउने सन्दर्भमा अनुदानसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण जानकारी Website मा राख्न, नियमित रुपमा अपडेट गर्न, प्रत्येक वर्ष कृषि अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रम, योजना र बजेट तथा वितरण प्रक्रियाको सम्पूर्ण जानकारी सम्बन्धित जिल्लाबाट प्रतिनिधित्व गर्ने जनप्रतिनिधिहरू र स्थानीय निकायका प्रतिनिधिहरुसँग समन्वय र

छलफल गरी सम्बन्धित सबैलाई उपलब्ध गराउन, स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्न र सूचना सार्वजनिक रुपमा टाँस्न यस समितिले विगतमा दिएको निर्देशनलाई पुनः स्मरण गराउँदै लागू नभएका जिल्लामा समेत लागू गरी ती विषयलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने । (निर्णय नं १/२०७२ चैत्र १४)

२. कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी विकास मन्त्रालयबाट वितरण गर्ने अनुदानलाई पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउनका लागि अनुदान वितरण गर्ने सन्दर्भमा कुनै पनि क्षेत्रमा अनुदान वितरण गर्नुको औचित्य, वितरणको आधार, अनुदानको प्रभाव, वितरण गर्ने तरिका र अनुदानबाट अपेक्षित उपलब्धि आदि सबै विषयलाई समेटेर एकीकृत अनुदान निर्देशिका निर्माणका लागि राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयसँग समेत समन्वय गरी यसै आर्थिक वर्षभित्र एकीकृत अनुदान निर्देशिका तर्जुमा गर्न कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने । (निर्णय नं २/२०७२ चैत्र १४)

३. विगतमा प्रदान गरिएका अनुदानको अनुगमन मूल्याङ्कन परिपाटी प्रभावकारी र व्यवस्थित हुन नसकेको अवस्था स्वयं मन्त्रालयले समेत स्वीकार गरेको अवस्थामा आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा प्रभावकारी अनुगमन मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक ध्यान दिन र परिणाम र उपलब्धिलाई समेत मध्यनजर गरेर कार्यक्रम राख्न कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने । ।(निर्णय नं ३/२०७२ चैत्र १४)

अनुदानको सन्दर्भमा आजको वैठक पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निम्न थप निर्देशन दिने निर्णय गर्दछः-

५.१. पशुपंछी विकास मन्त्रालयवाट पशुपंछीमा प्रदान गरिने अनुदानलाई अनिवार्य रुपमा विमासँग आबद्ध गर्न निर्देशन दिने ।

५.२. अनुदान कार्यक्रम कार्यन्वयन अनुगमन गर्दा सम्बन्धित जिल्लाका जनप्रतिनिधि (सांसद) लाई अनिवार्य संलग्न गराउन निर्देशन दिने ।

६. चालू आर्थिक वर्षको कार्यक्रमका सन्दर्भमाः

चालु आर्थिक वर्षमा स्वीकृत कार्यक्रमहरूको सन्दर्भमा आजको वैठकमा पशूपंछी विकास मन्त्रालयले प्रस्तुत गरेको कार्य-प्रगति अत्यन्त न्युन रहेको विषयप्रति समिति चिन्ता व्यक्त गर्दछ । दुग्ध मेशीन, गाई वितरण लगायतका अनुदान कार्यक्रम तथा मासु बधशाला, चिस्यान केन्द्र निर्माण, चिलिङ भ्यानको व्यवस्था लगायतका यस आर्थिक वर्षका लागि स्वीकृत कार्यक्रमहरू जेठ मसान्तभित्र सम्पन्न गरिसक्ने गरी आजको बैठकमा मन्त्रालयले जनाएको प्रतिबद्धता अनुरुप कार्यक्रम कार्यान्वयनको कार्यतालिका समितिमा पेश गर्न पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

७. दुध सम्बन्धमाः

दुध उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण, वितरण र बजारीकरण लगायतका कार्यहरू व्यवस्थित र प्रभावकारी हुन नसक्दा विगतमा कतै दुध अपुग त कतै मिल्क होलिडे मनाउनु परेको अवस्था आगामी दिनमा नआओस्

भन्नका लागि आवश्यक कार्ययोजना ७ दिनभित्र समितिमा पेश गर्न पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

८. मासु सम्बन्धमाः

आम जनताको उच्चतम हित हुने गरी स्वस्थ र स्वच्छ मासु उत्पादनको सुनिश्चितताका लागि पशु बधशाला तथा मासु जाँच ऐन, २०५५ कार्यान्वयन गर्न पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

९. मासु तथा दुधजन्य पदार्थहरूमा के-के को निर्यातको सम्भावना छ, यो क्षेत्रमा नयाँ उत्पादन र बजारको सम्भावना के-के मा हुन सक्छ सोको पहिचान गर्न, साथै मुल्य श्रृङ्खलामा आधारित उद्योग प्रबर्धन गर्नका लागि कुन-कुन उत्पादनमा जोड दिनु पर्ने अवस्था छ, यी सबै विषयमा आवश्यक अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

१०.विनाशकारी भूकम्प पश्चात प्रभावित जिल्लाहरूमा सञ्चालित पशुपंछीसँग सम्बन्धित कार्यक्रमको कार्यान्वयनको अवस्थाको जानकारी समितिलाई गराउन पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिंदै समिति स्वयंले पनि भूकम्प प्रभावित जिल्लाको अवस्था बारे स्थलगत अध्ययन गर्ने निर्णय गर्दछ ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ७६

मितिः २०७२ चैत १९

समयः ८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

२३	मा० गगनकुमार थापा	
२३	मा० अमृतकुमार बोहरा	×
२३	मा० आशा यादव	×
२३	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
२३	मा० काशीनाथ अधिकारी	
२३	मा० किरण यादव	×
२३	मा० केशव थापा	×
२३	मा० कृष्ण धिताल	×
२३	मा० गीता सिंह	×
२४	मा० गंगादेवी डागी	
२४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
२४	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
२४	मा० जमिन्द्रमान घले	×

२४	मा० जंगिलाल राय	×
२४	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
२४	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
२४	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
२४	मा० ताराकान्त चौधरी	×
२४	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२५	मा० धानो महरा	×
२५	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२५	मा० नबराज शर्मा	×
२५	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२५	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५	मा० पुनाराम थापा	×
२५	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२५	मा० बलराम अधिकारी	
२५	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२५	मा० मानवहादुर थारु	
२६	मा० राजु खनाल	
२६	मा० रामअवतार पासमान	
२६	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
२६	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
२६	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

२६५	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
२६६	मा० विक्रम खनाल	
२६७	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
२६८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
२६९	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
२७०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
२७१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
२७२	मा० सीता नेपाली	
२७३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
२७४	मा० सुमित्रा थरुनी	×
२७५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
२७६	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
३३.	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
३४	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
३५	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	
३६.	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	
३७	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
३८	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
३९	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंछी विकास राज्यमन्त्री	×

४०	माननीय मेघराज नेपाली निषाद उद्योग राज्य मन्त्री	
	आमन्त्रित	
४२	अनुपकुमार उपाध्याय सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
४३	देवराज निरौला संयोजक NITP	
४४	सुरेशमान श्रेष्ठ सचिव राष्ट्रिय योजना आयोग	
४५	कृष्णप्रसाद उप्रेती	
४६	प्रदिपकुमार मानन्धर सिडिइ जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन विभाग	
४७	अशोक सिँह उपमहानिर्देशक सिचाइ मन्त्रालय	
४८	कृष्ण बेलबासे जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन विभाग	
४९	सागरकुमार राई सहसचिव	
५०	जगतप्रसाद जोशी कार्यकारी निर्देशक भु.ज.वि.स.	
५१	निरञ्जन देव पाण्डे जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन विभाग	
५२	माधव बेलबासे सहसचिव सिँचाइ मन्त्रालय	
५३	रामानन्दप्रसाद यादव महानिर्देशक	

समितिको बैठक समितिका सभापति माननीय श्री गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो । आजको बैठकमा सिँचाई मन्त्रालयका कार्यक्रमहरुको प्रगति विवरण तथा आगामी आर्थिक वर्षको कार्यक्रम र बजेट तथा समितिले विगतमा सिँचाई मन्त्रालयलाई दिएका निर्देशन सम्वन्धमा छलफल हुँदा देहाय बमोजिम निर्णय भयोः–

निर्णय

१. एकीकृत जलस्रोत ऐन सम्बन्धमाः

जलस्रोतको एकीकृत विकास र उच्चतम उपयोग गर्ने नीति अनुरुप नेपाल सरकारले सन् २००२ मा राष्ट्रिय जलस्रोत रणनीति र सन् २००५ मा राष्ट्रिय जलस्रोत योजना तर्जुमा गरेको विदित नै छ । जलस्रोत सम्बन्धी कानून र संरचनागत एकरुपताका लागि यस समितिले विगतमा सरकारको ध्यानाकर्षण गराउँदै मिति २०७२।४।१० मा बसेको बैठकले “जलस्रोतको उच्चतम, बहुपक्षीय र प्रभावकारी उपयोग गर्ने उद्देश्य पूरा गर्ने गरी आवश्यक एकीकृत जलस्रोत ऐन तर्जुमा गर्न” सरकारलाई निर्देशन दिँदै यसमा विशेष पहल गर्न

सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको ध्यानाकर्षण गराएको थियो । समितिको उक्त निर्णयलाई पुनःस्मरण गराउँदै समितिको आजको बैठक जलस्रोतको बहुपक्षीय, अधिकतम प्रभावकारी र दीगो उपयोग तथा व्यवस्थापन गर्न यस सम्बन्धी एकीकृत कानून तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा के कति प्रगति भयो सोको विवरण समितिमा पेश गर्न र तीन महिनाभित्र जलस्रोत सम्बन्धी एकीकृत ऐन तर्जुमा गर्न नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई निर्देशन दिने ।

२. भूमिगत जल सिँचाइको व्यवस्था सम्बन्धमाः

हरेक वर्ष सिँचाइको अभावका कारण विशेषतः तराईका जिल्लामा धान रोपाइ न्यून हुन गएको अवस्थालाई मध्यनजर गरी सुख्खाग्रस्त अवस्था नआओस् भन्नका लागि यस समितिले मिति २०७२ साउन २५ गते दिएको निर्देशनलाई पुनःस्मरण गराउँदै समितिको आजको बैठक भूमिगत जल सिँचाइको व्यवस्था गर्ने सन्दर्भमा सिँचाइ मन्त्रालयलाई निम्नानुसारको निर्देशन गर्दछः–

क. तराई तथा भित्री मधेशका जिल्लाहरुमा जहाँ भूमिगत जलस्रोतको प्रचूर सम्भावना रहेको छ र सतह सिँचाइको अभाव रहेको छ, त्यस्ता जिल्ला र स्थानहरुमा सिँचाइ विकासको निमित्त भूमिगत जलस्रोतको उपयोगलाई प्राथमिकता साथ अगाडि बढाउने ।

ख. प्रस्तावित सम्मृद्ध तराई मधेश सिँचाइ विकास कार्यक्रम अन्तर्गत निर्माण हुने डीप ट्यूबवेल सिँचाइ कार्यलाई विशेषगरी विद्युत लाईनको व्यवस्था (Electricity Grid Line_) भएका क्षेत्रहरुमा अथवा सोलार प्यानल जडान गरी यस वर्ष कम्तिमा एउटा "नमूना सिँचित क्षेत्र" (Model of Irrigated Area) को रुपमा विकास गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

ग. स्यालो ट्यूबवेल सिँचाइ कार्यलाई व्यवस्थित, व्यापक र प्रभावकारी बनाउँदै प्रस्तावित समृद्ध तराई मधेश विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विशेषगरी विद्युत लाईनको व्यवस्था (Electricity Grid Line) भएका क्षेत्रहरुमा अथवा सोलार प्यानल जडान गीर कम्तिमा एउटा "नमूना सिंचित क्षेत्र (Model of Irrigated Area)" को रुपमा विकास गर्ने कार्यक्रम थप गर्ने ।

३. सतह सिँचाइ आयोजनाका सन्दर्भमाः

हाल निर्माण प्रक्रियामा रहेका राष्ट्रिय गौरवका सिँचाइ आयोजनाहरू (बबई सिँचाइ आयोजना, सिक्टा सिँचाइ आयोजना, रानी-जमरा-कुलरिया सिँचाइ आयोजना, भेरी बबई डाईभर्सन आयोजना) र अन्य सिँचाई आयोजना तथा कार्यक्रमहरू (प्रगन्ना तथा बडकापथ सिँचाइ आयोजना, वागमती सिँचाइ आयोजना, सुनसरी-मोरङ्ग सिँचाइ आयोजना, महाकाली सिँचाइ आयोजना, सुर्खेत उपत्यका सिँचाइ आयोजना, दरौंदी-पालुङ्गटार सिँचाइ (नदी नियन्त्रण) आयोजना, सिँचाई पुनरुस्थापन आयोजना) लाई आयोजना निर्माणमा देखिएका समस्या सम्बोधन गर्न अन्य निकायसँग समेत समन्वय गरी समयतालिका सहितको कार्ययोजना निर्माण गरी द्रूततर गतिमा अगाडि बढाउन निर्देशन दिने ।

४. चालू आर्थिक वर्षको प्रगति विवरण सम्बन्धमाः

सिँचाई मन्त्रालयले आजको बैठकमा प्रस्तुत गरेको चालू आर्थिक वर्षको प्रगति विवरण सन्दर्भमा छलफल भयो । चालू आ.व.को प्रगति विवरण हेर्दा मन्त्रालयले आफैंले तय गरेको लक्ष्य अनुरुप पनि प्रगति अवस्था सन्तोषजनक देखिएन । अत लक्ष्य अनुरुप काम सम्पन्न गर्न विशेष तदारुकताका साथ लाग्न, प्रत्येक कार्यक्रम र आयोजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका निर्माण गरी, सोको प्रभावकारी अनुगमन गर्न र प्रगति प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्न सिँचाइ मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

५. प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम सम्बन्धमाः

आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम बनाउँदा कृषि विकास रणनीतिको अनुकूल हुने गरी विशेष ध्यान दिन, यस समितिले विगतमा दिएका निर्देशनलाई समेत मध्यनजर गर्न र प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रममा आजको बैठकमा माननीय सदस्यहरूद्वारा राखिएका निम्नलिखित सुझावहरूलाई समेत समावेश गरी कार्यक्रम र बजेट परिमार्जन गर्न निर्देशन दिनेः–

- सिँचाई अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना,
- पुराना आयोजना, नहर र कुला, ताल तलैया र पोखरीहरूको मर्मत सम्भार,
- सञ्चालनमा रहेका आयोजनालाई समयमै सम्पन्न गर्ने कार्ययोजना,
- नदीको क्षेत्र निर्धारण,
- प्रभावकारी नदी नियन्त्रण कार्यक्रम,
- चुरे संरक्षण तथा जल सङ्कलन कार्यक्रम,
- जल उत्पन्न क्षति न्यून गर्न र प्रकोप नियन्त्रणका लागि अत्यावश्यक स्थायी कोषको व्यवस्था,
- बाढीले क्षतिग्रस्त आयोजनाहरू, नहर, कुलाको पुनर्निर्माण एवं मर्मत,
- द्वन्दकालमा विस्थापित भएका सिँचाई कार्यालयको पुनर्स्थापना,
- जोखिमपूर्ण ठाउँमा आवश्यक संरचना र कार्यालयको स्थापना,
- “एक गाउँ एक जलाशय” विशेष कार्यक्रम ।

६. नौमुरे आयोजनाका सन्दर्भमाः

विगत लामो समयदेखि अध्ययनको क्रममा रहेको नौमुरे आयोजनालाई देशको हितमा उच्चतम सदुपयोग हुने गरी सिँचाइलाई प्राथमिकतामा राखी बहुउद्देश्यीय आयोजनाको रुपमा विकास गर्न र स्वदेशी लगानीमा नै निर्माण गर्न आवश्यक कार्ययोजना एवं प्रक्रिया अगाडि बढाउने गरी आगामी आर्थिक वर्षमा प्राथमिकतामा राख्न सिँचाइ मन्त्रालयलाई निर्देशन दिँदै यसमा सहजीकरण गर्न राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयलाई ध्यानाकर्षण गराउने ।

७. जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन ऐन अविलम्ब ल्याउन सिँचाइ मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ७७

मितिः २०७२ चैत २१

समयः १२:२० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक ठूला आयोजनाहरुमा वातावरण परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन समबन्धमा देखिएका समस्या तथा समाधानका सम्बन्धमा छलफल गर्न व्यवस्थापिका संसदको वातावरण संरक्षण समिति र विकास समितिका सभापतिज्यूहरुसँग समेत छलफल गरी कृषि तथा जलस्रोत समितिले संयोजन गरी वातावरण संरक्षण समिति र विकास समितिको समेत सहभागितामा आज समितिका सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० गगनकुमार थापा	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	×
१०.	मा० गंगादेवी डागी	
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×

१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×
१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	×
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	×
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	

३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३९.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४२	मा० सीता नेपाली	×
४३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४४	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४६	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

विकास समिति

१.	मा० अतहरकमल मुसलमान	
२.	मा० अनिता देवकोटा	
३.	मा० अमरसिँह पुन	
४.	मा० अमृतकुमार अर्याल	
५.	मा० आङटावा शेर्पा	
६.	मा० कर्णबहादुर वि.क.	

७.	मा० कल्पना सोब	
८.	मा० केशवकुमार बुढाथोकी	
९.	मा० गणेश ठगुन्ना	
१०.	मा० गुरुप्रसाद बुर्लाकोटी	
११.	मा० जनार्दन ढकाल	
१२.	मा० जानकीकुमारी साउद रावल	
१३.	मा० जीवनबहादुर शाही	
१४	मा० बलदेव बोहरा	
१५.	मा० महिना लिम्बु	
१६.	मा०महेन्द्र यादव	
१७.	मा० रामकुमार भट्टराई	
१८	मा० रामचन्द्र पोखरेल	
१९.	मा० बैजनाथ चौधरी थारु	
२०	मा० शिवजी यादव	
२१.	मा० सिता गिरी ओली	
२२.	मा० सीतादेवी यादव	

वातावरण संरक्षण समिति

२७	मा० जनकराज चौधरी- सभापति	
२७	मा० कमला विश्वकर्मा	
२७	मा० कविताकुमारी सरदार	
२८	मा० गणेशप्रसाद विमली	

२८	मा० धनबहादुर गुरुङ	
२८	मा० टुकराज सिग्देल	
२८	मा० दीर्घराज भाट	
२८	मा० पुरुषोत्तम पौडेल	
२८	मा० मधु शाही ठकुरी	
२८	मा० रवनी चौधरी	
२८	मा० विर बहादुर वलायर	
२८	मा० शान्ती देवी चौधरी	
२८	मा० सकलदेव सुतिहार	
२९	मा० सरिता प्रसाई	
क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
४१	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
४२	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
४३	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
४४	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
४५	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
४६	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
४७	माननीय बिक्रमबहादुर थापा, भूमुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	×
४८	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंक्षी विकास राज्यमन्त्री	×
४९	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

५४	सुमनप्रसाद शर्मा सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
५५	उदयचन्द्र ठाकुर सचिव वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय	
५६	नारायणराज तिमल्सिना सहसचिव वातावरण मन्त्रालय	
५७	राजेन्द्र काफ्ले सहसचिव वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय	
५८	ज्वाला श्रेष्ठ उपसचिव जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय	
५९	सञ्जय ढुँगेल सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर लगानी वोर्डको कार्यालय	
६०	प्रभाकर घिमिरे परामर्शदाता लगानी वोर्ड	
६१.	उज्वल गजुरेल परामर्शदाता लगानी वोर्ड	
६२	क्षेत्रबहादुर भण्डारी परामर्शदाता लगानी वोर्ड	
६३.	इश्वरी दत्त पनेरु शाखा अधिकृत जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय	
६४	पुरुषोत्तम नेपाल उपसचिव जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय	
६५	दिनेशकुमार घिमिरे सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
६६.	नविनराज सिँह उमानी विविवि	
६७	डा सञ्जय शर्मा सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
६८	समीर रत्न शाक्य महानिर्देशक विविवि	
६९	राजेश पन्त प्रमुख लगानी वोर्ड	
७०	हरिकृषण उप्रेत परामर्शदाता लगानी वोर्ड	

व्यस्थापिका-संसद कृषि तथा जलस्रोत समिति, वातावरण संरक्षण समिति र विकास समितिको संयुक्त बैठक कृषि तथा जलस्रोत समितिका सभापति माननीय श्री गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो । बैठकमा ठूला आयोजनाहरुमा वातावरण परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धमा देखिएका समस्या तथा समाधानका सम्बन्धमा छलफल हुँदा देहाय बमोजिम निर्णय भयोः–

निर्णयः

एकातफ जनताको विकासप्रतिको तीव्र आकांक्षालाई सम्बोधन गर्नु पर्ने आवश्यकता छ भने अर्कोतफ वातावरण संरक्षणका सन्दर्भमा हाम्रा राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धताप्रति सचेत रहँदै विकास र वातावरणलाई सन्तुलनमा राख्नु अत्यावश्यक छ । विकास आयोजना पनि अवरुद्ध नहुने र वातावरणीय सन्तुलनका लागि आवश्यक भू-भागमा वन क्षेत्र कायम रहने तथा वातावरणीय सन्तुलन पनि बिग्रन नदिनेतर्फ पनि उत्तिकै सचेत हुनु आवश्यक छ । दीगो विकासको अवधारणाप्रति प्रतिबद्ध रहँदै र विकास निर्माणका सन्दर्भमा विद्यमान कानूनी र संरचनागत जटिलतालाई सहजीकरण र सरलीकरण गर्नु पर्ने अपरिहार्यतालाई समेत मध्यनजर गर्दै व्यवस्थापिका संसद, कृषि तथा जलस्रोत समिति, वातावरण संरक्षण समिति र विकास समितिको आजको संयुक्त बैठक निम्न बमोजिमको निर्णय गर्दछः–

१. वन क्षेत्रको जग्गा सट्टाभर्नाका सन्दर्भमाः

वन क्षेत्रको जग्गा सट्टाभर्नाका सन्दर्भमा तत्कालिन प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको वन संरक्षण समस्या अध्ययन प्रतिवेदन, २०६७ को भाग ६ को बुँदा ६.२.८ मा उल्लिखित "वन क्षेत्रको जग्गा अर्को प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्नु पर्ने अवस्थामा वन ऐन क्षतिपूर्ति बापत वन क्षेत्र सट्टाभर्ना गर्ने प्रावधान सहितको दफा राखी सोही बमोजिम मात्र गर्न सक्ने व्यवस्था गर्ने" भन्ने प्रावधानले जलविद्युत आयोजना निर्माणका सन्दर्भमा उठेका जटिलतालाई सहजीकरण गर्नका लागि जलविद्युत आयोजना क्षेत्रभित्र पर्ने वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग गर्ने अवस्थामा वन क्षेत्र नघट्ने र आयोजना निर्माणमा पनि बाधा नहुने अवस्थाको सुनिश्चितताको लागि वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निम्नानुसार निर्देश गर्नेः–

क. जलविद्युत आयोजना बनाउँदा प्रयोग हुने वन क्षेत्रको जग्गाको सन्दर्भमा प्रबद्र्धकले आफ्नो अनुकूलता अनुसार, सरकारद्वारा न्युनतम मुल्याङ्कनबाट हुन आउने रकम तोकिएको निकायलाई उपलब्ध गराउने अथवा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले तोके बमोजिमको जग्गा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्ने,

ख. जलविद्युत आयोजना निर्माण गर्दा मासिएका रुख-विरुवाको हकमा १ बराबर २ को अनुपातमा बृक्षारोपण गरी हुर्काउनका लागि प्रबद्र्धकले वन क्षेत्रको जग्गा अन्य प्रयोजनको लागि उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०६३ अनुसार कायम हुन आउने लागत बराबरको रकम तोकिएको निकायमा जम्मा गर्न लगाउने,

ग. यसरी जम्मा भएको रकम अन्य क्षेत्रमा खर्च गर्न नपाउने गरी आयोजना निर्माण भएको नजिकको उपयुक्त क्षेत्रमा वन क्षेत्र कायम गर्न जग्गा लिने र बृक्षारोपण गरी हुर्काउनका लागि मात्र प्रयोग गर्न वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको निकाय वा आवश्यक परे छुट्टै निकाय निर्माण गरी अगाडि बढाउनका लागि आवश्यक कानूनी तथा संरचनागत व्यवस्था गराउने,

घ. उपरोक्त निर्देशन कार्यन्वयनका लागि अन्य सरोकारवाला निकायसँग समेत समन्वय गरी एक महिनाभित्र आवश्यक कार्यविधि तथा निर्देशिका निर्माण एवं परिमार्जन गर्ने ।

२. पूरक प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धमाः

२.१. पूरक प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (Supplementary IEE वा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन (Supplementary EIA) गर्दा फरक पर्न आउने क्षेत्रफल र रुख-बिरुवाको संख्याका सन्दर्भमा विद्यमान प्रावधान अनुसार पुनः पूरक अध्ययन वा समायोजना गर्नु पर्ने व्यवस्थामा पुनर्विचार गरी ३ देखि ६ महिनाको समयावधि तोकी पूरक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्न लगाउने तर यो समयावधिमा आयोजनाको काम अवरुद्ध नगर्न जनसंख्या वातावरण मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

२.२. आयोजनाको संरचनाले चर्चेको वन क्षेत्रको जग्गाको क्षेत्रफल एवं काटिने रुख-बिरुवाको संख्यामा १०% सम्म थप-घट भएमा पूरक प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा पूरक वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन गर्नु नपर्ने व्यवस्था मिलाउन जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ७८

मितिः २०७२ चैत २९

समयः ८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

२९	मा० गगनकुमार थापा	
२९	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२९	मा० आशा यादव	×
२९	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
२९	मा० काशीनाथ अधिकारी	
२९	मा० किरण यादव	
२९	मा० केशव थापा	×
२९	मा० कृष्ण धिताल	×
२९	मा० गीता सिंह	×
३०	मा० गंगादेवी डागी	×
३०	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
३०	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
३०	मा० जमिन्द्रमान घले	×

३०४	मा० जंगिलाल राय	×
३०५	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
३०६	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
३०७	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
३०८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
३०९	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
३१०	मा० धानो महरा	×
३११	मा० ध्रुव वाग्ले	×
३१२	मा० नबराज शर्मा	
३१३	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
३१४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
३१५	मा० पुनाराम थापा	×
३१६	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
३१७	मा० बलराम अधिकारी	×
३१८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
३१९	मा० मानवहादुर थारु	×
३२०	मा० राजु खनाल	
३२१	मा० रामअवतार पासमान	×
३२२	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३२३	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३२४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३२५	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३२६	मा० विक्रम खनाल	×
३२७	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३२८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३२९	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३३०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
३३१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
३३२	मा० सीता नेपाली	×
३३३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
३३४	मा० सुमित्रा थरुनी	×
३३५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
३३६	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
५०	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
५१	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
५२	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	
५३	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
५४	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
५५	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
५६	माननीय बिक्रमबहादुर थापा, भूमुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	×

५७	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंक्षी विकास राज्यमन्त्री	×
५८	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	आमन्त्रित	
७१	उत्तमकुमार भट्टराई सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
७२	अनुपकुमार उपाध्याय सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
७३	पुरुषोत्तम सुवेदी उपसचिव भु.सु. मन्त्रालय	
७४	सुरेशमान श्रेष्ठ सचिव राष्ट्रिय योजना आयोग	
७५	योगेन्द्रकुमार कार्की सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
७६	इश्वरप्रसाद रिजाल सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
७७	माधव वेलवासे सहसचिव सिँचाई	
७८	मीनप्रसाद बुढाथोकी प्रमुख कृषि सूचना तथा संचार केन्द्र	
७९	डा० हरीबाबु तीवारी उपमहानिर्देशक कृषि विभाग	
८०	डा० सुरोज पोखरेल सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
८१	डा० युवकध्वज जि.सि महानिर्देशक कृषि विभाग	
८२	संजिवकुमार कर्ण महानिर्देशक खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग	
८३	डा० दीपक भण्डारी निर्देशक योजना तथा समन्वय नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्	
८४	काशिराज दहाल सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
८५	रमेशप्रसाद गुरागाई स्वकीय उपसचिव कृषि विकास मन्त्री	
८६	सुजन ढुँगेल कृ अधिकृत	
८७	रामबाबु अधिकारी वरिष्ठ कृषि अर्थविद	
८८	शंकर सापकोटा व कृ अ	

८९	रविन्द्र सुवेदी व कृ अ	
९०	सन्तोषराज पौडेल व कृ अ	
९१	सञ्जय धिमाल कृषि अधिकृत	

व्यस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति माननीय श्री गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो । बैठकमा कृषि विकास मन्त्रालयको हालसम्मको प्रगति विवरण तथा आगामी आर्थिक वर्षको कार्यक्रम तथा बजेट सम्बन्धमा छलफल हुँदा देहाय बमोजिम निर्णय भयोः–

निर्णयहरूः

१. चालु आर्थिक वर्षको प्रगति विवरण सम्बन्धमाः

आजको वैठकमा कृषि विकास मन्त्रालयले प्रस्तुत गरेको चालु आ.व.को प्रगति विवरण हेर्दा मन्त्रालय आफैले तय गरेको लक्ष्य अनुरुप पनि प्रगति अवस्था सन्तोषजनक देखिएन । अतः लक्ष्य अनुरुप काम सम्पन्न गर्न विशेष तदारुकताका साथ लाग्न, प्रत्येक कार्यक्रम र आयोजनाको कार्यन्वयन कार्यतालिका निर्माण गरी, सोको प्रभावकारी अनुगमन गर्न र प्रगति प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

२. धान बालीका सम्बन्धमाः

देशको प्रमुख खाद्यान्न बालीको रुपमा रहेको धान उत्पादन, भण्डारण लगायतमा देखिएको समस्या र विशेषत तराइका जिल्लाहरूमा सिंचाइको अभावमा धान रोपाई हुन नसकेको सन्दर्भलाई समेत मध्यनजर गर्दै यसबाट खाद्य सुरक्षामा पर्न जाने प्रभावलाई सम्बोधन गर्न धान उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धिका लागि निम्म बमोजिमका कार्य अविलम्ब गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिनेः-

१. चालु आर्थिक वर्षमै धानको ब्याड राख्नका लागि सिंचाई मन्त्रालयसंग समन्वय गरी तराईका जिल्लामा १०००० स्यालो ट्यूववेल जडान तथा डीप ट्यूबवेल मर्मतका लागि चालु आ.व.को बचत बजेट प्रयोग गरि असार मसान्तसम्म काम सक्न आवश्यक ब्यवस्था गर्ने
२. पर्याप्त धानको बीउको ब्यवस्था गर्ने,
३. धान उत्पादनका लागि आवश्यक मलको ब्यवस्था गर्ने,
४. धानको उचित भण्डारणका लागि मुख्य मुख्य स्थानमा सरकारी सामुदायीक भण्डारणको ब्यवस्था गर्ने,
५. धानको अनौपचारिक निर्यात रोक्न तथा कृषकलाई प्रोत्साहित गर्नका लागि धान व्याड राख्नु अगावै न्युनतम समर्थन मुल्य तोक्ने ब्यवस्था मिलाउने,
६. धानको प्रशोधन कारखाना स्थापनाका लागि कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।

३. कृषि विकास मन्त्रालयले वितरण गर्ने अनुदान सम्बन्धमाः

अनुदानका सन्दर्भमा मिति २०७२ चैत्र १४ गतेको बैठकले दिएका निम्न बमोजिमका निर्देशनलाई पुनः स्मरण गराउदै,

१. कृषि विकास मन्त्रालयका विभिन्न निकायबाट प्रदान गरिने अनुदानलाई पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउने सन्दर्भमा अनुदानसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण जानकारी ध्भदकष्तभ मा राख्न, नियमित रुपमा अपडेट गर्न, प्रत्येक वर्ष कृषि अनुदान सम्बन्धी कार्यक्रम, योजना र बजेट तथा वितरण प्रक्रियाको सम्पूर्ण जानकारी सम्बन्धित जिल्लाबाट प्रतिनिधित्व गर्ने जनप्रतिनिधिहरू र स्थानीय निकायका प्रतिनिधिहरुसंग समन्वय र छलफल गरी सम्बन्धित सबैलाई उपलब्ध गराउन, स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्न र सूचना सार्वजनिक रुपमा टाँस्न यस समितिले विगतमा दिएको निर्देशनलाई पुनः स्मरण गराउँदै लागू नभएका जिल्लामा समेत लागू गरी ती विषयलाई प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्न कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने । (निर्णय नं १ (२०७२ चैत्र १४)

२. कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी मन्त्रालयबाट वितरण गर्ने अनुदानलाई पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउनका लागि अनुदान वितरण गर्ने सन्दर्भमा कुनै पनि क्षेत्रमा अनुदान वितरण गर्नुको औचित्य, वितरणको आधार, अनुदानको प्रभाव, वितरण गर्ने तरिका र अनुदानबाट अपेक्षित उपलव्धि आदी सवै विषयलाई समेटेर एकिकृत अनुदान निर्देिशिका निर्माणका लागि राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयसंग समेत समन्वय गरी यसै आर्थिक वर्षभित्र एकीकृत अनुदान निर्देशिका तर्जुमा गर्न कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।(निर्णय नं २ (२०७२ चैत्र १४)

३. विगतमा प्रदान गरिएका अनुदानको अनुगमन मूल्याङ्कन परिपाटी प्रभावकारी र व्यवस्थित हुन नसकेको अवस्था स्वयं मन्त्रालयले समेत स्वीकार गरेको अवस्थामा आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा प्रभावकारी अनुगमन मूल्याङ्कनका लागि आवश्यक ध्यान दिन र परिणाम र उपलब्धीलाई समेत मध्यनजर गरेर कार्यक्रम राख्न कृषि विकास मन्त्रालय र पशुपंछी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने। (निर्णय नं ३ (२०७२ चैत्र १४)

अनुदानको सन्दर्भमा कृषि विकास मन्त्रालयलाई निम्न थप निर्देशन दिनेः–

क. Input based मा आधारित अनुदान कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षबाट अनिवार्य रुपमा Output based अनुदान प्रकृयामा लैजाने ।

ख. कृषि विकास मन्त्रालयबाट कृषि क्षेत्रमा प्रदान गरिने अनुदानलाई अनिवार्य रुपमा विमासंग आवद्ध गर्ने ।

ग. अनुदान कार्यक्रम कार्यन्वयन अनुगमन गर्दा सम्बन्धित जिल्लाका जनप्रतिनिधि (सांसद) लाई अनिवार्य संलग्न गराउने ।

घ. अनुदान प्रकृयालाई पारदर्शी, प्रभावकारी, व्यवस्थित र जनमुखी बनाउन तथा मन्त्रालय अन्तरगत संचालित आयोजनाबाट दिईने अनुदान रकममा एकरुपता ल्याउन यसै आर्थिक बर्षभित्र अनुदान वितरण सम्बन्धी नीति र एकीकृत अनुदान निर्देशिका तर्जुमा गरी सो अनुसार काम गर्ने गरी कार्यक्रम तय गर्ने ।

४. कृषि शिक्षा सम्बन्धमाः

कृषिसंग सम्बन्धित विश्वविद्यालय तथा क्याम्पसका प्रत्येक कृषि स्नातकहरुलाई अनिवार्य रुपमा कम्तिमा एक बर्षका लागि कृषि क्षेत्रमा (फिल्ड वर्कको) अनुभव लिने र सेवा प्रदान गर्ने ब्यवस्थाका लागि कार्यक्रम तर्जुमा गर्न र सो कार्यक्रम कार्यन्वयनका लागि आवश्यक पाठ्यक्रम विकासका लागि शिक्षा मन्त्रालयसंग समन्वय गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

५. कृषि अनुसन्धान सम्बन्धमाः

कृषि अनुसन्धानका कार्यक्रमहरुलाई कृषकको आवश्यकता अनुसार व्यावसायीक र वैज्ञानिक बनाउन तथा कृषि वैज्ञानिकहरुलाई अनुसन्धान सेवामा retain गर्ने गरी राष्ट्रिय कृषि अनुसन्धान परिषदको पुनर्संरचना गर्ने व्यवस्था मिलाउन कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

६. मल अनुदान सम्बन्धमाः

हाल ५० प्रतिशत कृषकहरुले मात्र अनुदानित मल प्राप्त गरिराखेकोको सन्दर्भमा मलमा दिईएको अनुदानलाई पुनरावोलकन गर्दै माग अनुसारको मात्रामा अनुदान दिन नसकेको गुनासोलाई समेत सम्बोधन गर्न र सम्पूर्ण कृषकहरुलाई आवश्यकता अनुसार अनुदानको मल वितरण गर्ने ब्यवस्था गर्ने गरि कार्यक्रम तय गर्न हाल ३७ जिल्लामा मात्र रहेको रासायनिक मलको गोदाम घरलाई विस्तार गरी तराई तथा मध्य पहाडका सम्पूर्ण जिल्लामा गोदाम घर निर्माणको व्यवस्था मिलाउन कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

७. गहुँ बाली सम्बन्धमाः

आगामी आर्थिक बर्षको बजेट तथा कार्यक्रममा गहुँ बालीको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धिका लागि कार्यक्रम थप गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

८. प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम सम्बन्धमाः

आगामी आ.व.को वजेट तथा कार्यक्रम बनाउँदा कृषि विकास रणनीति अनुसार प्रतिफलमुखी हुने गरी तर्जुमा गर्न स्मरण गराउँदै प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रममा निम्न सुझावहरूलाई समेत समावेश गरि कार्यक्रम र बजेट परिमार्जन गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिनेः–

क. मन्त्रालयले प्रस्तुत गरेको Block, Zone र Super Zone को अबधारणा सहितको प्रस्तावित कार्यक्रम सन्तोषप्रद देखिन्छ । तर यसको कार्यन्वयनको सुनिश्चितताका लागि कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नै सिंचाई, पशुविकास लगायतका मन्त्रालयसंग समन्वय गर्न, कार्ययोजना कार्यतालिका निर्माण गर्न र सोको अपेक्षित उपलव्धिको प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र बनाउने,

ख. समुदायमा आधारित उद्यमशीलताको माध्यमबाट कृषिको व्यवसायीकरण गर्न प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रन तर्जुमा गर्ने,

ग. अत्यधिक आयात हुने उच्च मुल्य कृषि बस्तुहरुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्न तथा सुलभरुपमा निरन्तर उपलब्ध गराउने ब्यबस्थाका लागि सरकारी निजी तथा सरकारी सहकारी साझेदारीमा शीत भण्डार तथा प्रशोधन उद्योगहरुको स्थापना र खाद्यान्न उपलब्धतालाई सुनिश्चित गर्न सार्वजनिक भण्डार घर निर्माण र विकास गर्ने ब्यबस्था मिलाउने,

घ. माटोको उर्वरा शक्तिलाई संरक्षण गर्दै दिगोरुपमा उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्न निश्चित अनुपातमा रासायनिक मलका साथै प्राङ्गारिक मल अनिवार्यरुपमा संगै वितरण गर्ने र व्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रहरुमा माटोको अम्लियपन बढिरहेको हालको अवस्थामा कृषि चुनलाई अनुदानाम वितरण गर्ने ब्यबस्था मिलाउने । साथै मलमा प्रदान गरिने हालको अनुदानको व्यवस्थालाई प्रतिफलमुखी र पारदर्शि हुने व्यवस्था मिलाउने,

ङ. दिनानुदिन बढ्दै गईरहेको सहरीकरणलाई सम्बोधन गर्न सहरी कृषि (Urban Agriculture) को विकास गर्ने ब्यबस्था मिलाउने ।

च. बातावरण संरक्षण तथा जलवायू परिवर्तनका प्रतिकुल असरहरुलाई न्युनिकरण गर्न र दीगो कृषि विकासको अवधारणालाई समेत मध्येनजर गरि आगामी आ.व.को कार्यक्रममा “अर्गानिक जोन” को विकास गर्ने कार्यक्रम समेत थप गर्न र कार्बन ट्रेड क्रेडिटको लागि निश्चित स्थानमा कृषि उत्पादनसंग जोडिएका रुख रोप्ने कार्यक्रमको संभाव्यता अध्ययनको लागि आवश्यक प्रकृया अगाडि बढाउने व्यबस्था गर्ने,

९. सिंचाई कार्यक्रम सम्बन्धमाः

प्रमुख रुपमा धान उत्पादन हुने तराईका जिल्लाहरुमा सतह सिंचाईको व्यवस्था नभएका स्थानमा भूमिगत सिंचाईको व्यवस्था आवश्यक भए अनुसार कृषि मन्त्रालयको कार्यक्रममा भूमिगत सिंचाई प्रणालीको लागि कार्यक्रम रहेको पाइयो । सिंचाई सम्बन्धी कार्यका लागि सिंगो सिंचाई मन्त्रालय रहेको अवस्थामा अन्य मन्त्रालयबाट सानातिना कार्यक्रमहरु संचालन गर्नु भन्दा आवश्यकता अनुसार सिंचाई मन्त्रालयसंग समन्वय गरी सिंचाई सम्बन्धी सम्पूर्ण काम सिंचाई मन्त्रालयबाटै गर्ने गरी समन्वय गर्न कृषि विकास मन्त्रालय र सिंचाई मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

१०. न्युनतम समर्थन मूल्य सम्बन्धमाः

मुख्य मुख्य बालीहरू धान, गहुँ, मकै उखु जस्ता बालीहरूको, बाली लगाउनु अघि नै न्युनतम समर्थन मूल्य तोक्न र यसका लागि आवश्यक भण्डारणको व्यवस्था गर्न वाणिज्य मन्त्रालय र आपूर्ति मन्त्रालयसंग समन्वय गरी प्रकृया अगाडि बढाउन कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

११. भूकम्प लगायत प्राकृतिक प्रकोप प्रभावित किसानका सन्दर्भमाः

कृषि क्षेत्र अधिकांश ग्रामीण जनताको जीविकोपार्जको श्रोतको रुपमा रहेको र विनाशकारी भूकम्प तथा अन्य प्राकृतिक प्रकोपबाट अधिकांश कृषकहरुको जीविकोपार्जनमा पर्न गएको क्षतीलाई न्यूनीकरण तथा पुनस्थापना गर्न प्राकृतिक प्रकोप कृषक लक्षित व्यवसायिक कृषि कार्यक्रमहरुको तर्जुमा गर्ने र सहुलियत दरमा कृषि ऋणको ब्यबस्था गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ७९

मितिः २०७२ चैत ३०

समयः ८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

३३५	मा० गगनकुमार थापा	
३३८	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३३९	मा० आशा यादव	×
३४	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
३४१	मा० काशीनाथ अधिकारी	
३४	मा० किरण यादव	
३४	मा० केशव थापा	×
३४	मा० कृष्ण धिताल	×
३४	मा० गीता सिंह	×
३४१	मा० गंगादेवी डागी	×
३४	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
३४	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
३४	मा० जमिन्द्रमान घले	×

३५०	मा० जंगिलाल राय	×
३५१	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
३५२	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
३५३	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
३५४	मा० ताराकान्त चौधरी	×
३५५	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
३५६	मा० धानो महरा	×
३५७	मा० ध्रुव वाग्ले	×
३५८	मा० नबराज शर्मा	
३५९	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
३६०	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
३६१	मा० पुनाराम थापा	×
३६२	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
३६३	मा० बलराम अधिकारी	×
३६४	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
३६५	मा० मानवहादुर थारु	
३६६	मा० राजु खनाल	×
३६७	मा० रामअवतार पासमान	×
३६८	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३६९	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३७०	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३७	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३७	मा० विक्रम खनाल	×
३७	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३७	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३७	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३७	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
३७	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
३७	मा० सीता नेपाली	×
३७	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
३८	मा० सुमित्रा थरुनी	×
३८	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
३८	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
५९	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
६०	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
६१.	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
६२	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
६३.	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	
६४	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
६५	माननीय बिक्रमबहादुर थापा, भूमुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	

६६	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंक्षी विकास राज्यमन्त्री	×
६७	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	आमन्त्रित	
९२	मोहनकृष्ण सापकोटा सचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
९३	सुरेशमान श्रेष्ठ सचिव राष्ट्रिय योजना आयोग	
९४	पुरुषोत्तम सुवेदी उपसचिव भु.सु. मन्त्रालय	
९५	नागेन्द्र झा सहसचिव भु.सु. मन्त्रालय	
९६	टिकाराम घिमिरे सहसचिव भु.सु. मन्त्रालय	
९७	कृष्णराज जि.सि. महानिर्देशक नापी विभाग	
९८	सुरेशमान श्रेष्ठ उपमहानिर्देशक नापी विभाग	
९९	निरजमानन्धर महाशाखा प्रमुख नापी विभाग	
१०	मोहनचन्द्र ठकुरी कार्यकारी निर्देशक	
१०	नवराज सुवेदी प्रमुख राष्ट्रिय भूउपयोग आयोग	
१०	पुण्य विक्रम पौडेल उपसचिव भु.सु. मन्त्रालय	
१०	सुरेशप्रसाद नेपाल कार्यक्रम निर्देशक	
१०	रोहितकुमार भट्टराई महानिर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग	
१०	सम्मरबहादुर सिँह निर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग	
१०	गुरुप्रसाद रेग्मी निर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग	
१०	अनिल मरासिनी निर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग	
१०	रामकुमार सापकोटा ना.अ. नापी विभाग	
१०	लक्ष्मी थापा ना.अ. नापी विभाग	

११(	फइन्द्रकुमार श्रेष्ठ ना.अ. नापी विभाग	
११(	नारायण चौधरी प्रशासक गुठी संस्थान	

व्यस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति माननीय श्री गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो । बैठकमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको हालसम्मको प्रगति विवरण तथा आगामी आर्थिक वर्षको कार्यक्रम तथा बजेट सम्बन्धमा छलफल हुँदा देहाय बमोजिम निर्णय भयोः–

निर्णयः

भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र मातहतका मालपोत, नापी लगायतका निकायहरू प्रत्यक्ष रुपमा जनतासंग जोडिएका निकाय हुन् । भू-उपयोग नीतिको कार्यन्वयन केवल भूमीसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयसंग मात्र सम्बन्धीत छैन । भू-उपयोग नक्सा समयमा तयार हुन सकेनन् भने राष्ट्रिय पुनर्निर्माण कार्य नै प्रभावित हुन सक्छ । भूकम्पले क्षतिग्रस्त नियन्त्रण विन्दुको मर्मत संभार समयमा नहुँदा देशका विकास आयोजना निर्माणलाई समेत प्रभावित गरेको छ । मालपोत र नापी कार्यालयहरू सेवाग्राहीका लागि सहज, व्यवस्थित र पारदर्शी वनाउन आधुनिक प्रविधियुक्त अनलाईन सेवामा जानु अपरिहार्य छ । हलिया-कमैया-हरुवा-चरुवा-भूमि हीन लगायतका अनेकन समस्याहरू राष्ट्रिय चिन्ता र चासोका विषयहरू हुन। यी सवै कुरालाई सम्बोधन गर्नका लागि यस क्षेत्रलाई सरकारले जुन चासो र प्राथमिकता राख्नु पर्ने हो त्यो हुन नसकेको यथार्थताप्रति नेपाल सरकारको ध्यानाकर्षण गराउँदै आजको बैठक निम्न बमोजिमका निर्णय गर्दछः–

१. चालु आर्थिक वर्षको प्रगति विवरण सम्बन्धमाः

आजको बैठकमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयले प्रस्तुत गरेको चालु आ.व.को हालसम्मको प्रगति विवरण हेर्दा मन्त्रालय आफैले तय गरेको लक्ष्य अनुरुप पनि प्रगति अवस्था सन्तोषजनक मान्न सकिएन । लक्ष्य अनुरुप काम हुन सकोस्, जनताले अधिकतम लाभ पाउन सकुन् र लक्षित कामकारवाहीहरू थप प्रभावकारी र उपलव्धी मूलक हुन सकुन् भनेर यस समितिले समय समयमा निर्देशन र ध्यानाकर्षण गराउदै आएको स्मरण गराउँदै यस आ.व को बाँकी समयमा लक्ष्य अनुरुप काम सम्पन्न गर्न विशेष तदारुकताका साथ लाग्न र प्रगति प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

२. भू-उपयोग नक्सा निर्माण सम्बन्धमाः

भूकम्प लगायत प्राकृतिक विपदको जोखिमलाई ध्यान दिँदै सुरक्षित बसोबास, खाद्य सुरक्षा र दीगो एवं सन्तुलित विकासका आवधारणा समेत मध्यनजर गर्दै भूकम्प प्रभावित क्षेत्रमा पुनर्निर्माण कार्य गर्दा भू-उपयोग नक्सा अपरिहार्य हुने हुँदा भू-उपयोग नक्सा निर्माणलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्नको लागि सचेत गराउँदै आजको वैठक निम्न निर्देशन दिने निर्णय गर्दछः–

क. विनाशकारी भूकम्पका कारण क्षति भएका २ लाख ५० हजार नियन्त्रण बिन्दु (Control Point) को मर्मत संभार र भूकम्प प्रभावित जिल्लाहरूमा पुनर्निर्माण गर्नु अगाडि सुरक्षित Settlement का लागि सम्बन्धित

३१ जिल्लाहरूको भू-उपयोग नक्सा तयार गर्न पुनर्निर्माण प्राधिकरणको बजेटबाट तथा तराईका २० जिल्लामा भू-उपयोग नक्सा तयार गर्नका लागि आगामी आ.व.को मन्त्रालय अन्तर्गतको नियमित बजेटबाट बजेट विनियोजन गरी आगामी आ.व. भित्रै यी कार्यहरू सम्पन्न हुने सुनिश्चितता सहित कार्ययोजना तयार गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने। यी कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी बजेट विनियोजनका लागि सहजीकरण गर्न राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयको समेत ध्यानाकर्षण गराउने।

ख. विनाशकारी भूकम्पले समग्र देशको राष्ट्रिय Geodetic Network मा क्षति पुऱ्याएको कारण राष्ट्रिय नियन्त्रण बिन्दुको सञ्जालमा समेत असर पुगेको हुँदा CORS Network को स्थापना तथा Network स्थापना गर्न, भूकम्प प्रभावित क्षेत्रका सेवाग्राहीलाई प्रभावकारी रुपमा सेवा प्रदान गर्न प्रभावित जिल्लाको High Resolution Orthophoto/DTM उत्पादन गर्ने सम्बन्धमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयले राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणमा पेश गरेको प्रस्तावलाई PDRF Post Disaster Recovery Framework मा संलग्न गराई बजेट तथा कार्यक्रममा प्राथमिकता दिन राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण र राष्ट्रिय योजना आयोगलाई निर्देशन दिने ।

३. अनलाईन सेवा सम्बन्धमाः

नापी तथा मालपोत कार्यालयबाट जनतालाई सहज रुपमा, छिटो छरितो र प्रभावकारी ढङ्गले सेवा प्रवाह गर्न र ती कार्यालयभित्र हुने अवाञ्छित क्रियाकलापको अन्त्य गर्नका लागि ती कार्यालयलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र आधुनिक बनाउनु अपरिहार्य छ । यसलाई मध्यनजर गरी २ वर्षभित्र देशका सबै मालपोत कार्यालयमा आधुनिक प्रविधिवाट Online सेवा प्रवाह गर्ने प्रणाली लागू गरी सूचना प्रविधिको माध्यमबाट सेवा प्रवाह गर्न र नापी कार्यालयमा समेत यो प्रणाली लागू गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई यस समितिले विगतमा दिएको निर्देशनलाई स्मरण गराउँदै यस आ.व.भित्र गर्ने भनिएका कामलाई निरन्तर अगाडि बढाउन र आगामी आ.व भित्रमा जिल्लास्थित मालपोत र नापी कार्यालयवाट प्रदान गरिने सेवाहरू Online मार्फत प्रवाह गर्न आवश्यक पूर्वाधार विकास गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई पुनः निर्देशन दिने ।

४. भू-उपयोग नीति कार्यन्वयन र भ-उपयोग ऐनका सम्बन्धमाः

यस समितिको मिति २०७२ जेठ २९ र भाद्र ६ गते बसेको बैठकले निर्देशन दिए बमोजिम भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयले भू-उपयोग नीति, २०७२ तयार गरी मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत समेत भइसकेको सन्दर्भमा २०७२ भाद्र ६ मा नै यस समितिले अविलम्ब भू-उपयोग ऐनको विधयेक तयार गरी व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न र भू-उपयोग नीति कार्यान्वयनको प्रगति विवरण प्रत्येक ३ महिनामा समितिमा पेश गर्न दिएको निर्देशनलाई स्मरण गराउँदै यसै आर्थिक वर्षभित्र भू-उपयोग ऐन तर्जुमा गर्न र भू-उपयोग नीति कार्यान्वयन गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई पुनः निर्देशन दिने ।

५. भूमि नीतिको सन्दर्भमाः

दिगो भू-व्यवस्थापनका लागि भूमि नीतिको तर्जुमा गर्न यस समितिले विगतमा समेत निर्देशन दिइसकेको छ । अतः भू-उपयोग नीतिसंगको अन्तरसम्बन्धलाई समेत मध्यनजर गरी यसै आर्थिक वर्षभित्र भूमि नीतिको तर्जुमा गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई पुनः निर्देशन दिने ।

६. सार्वजनिक जग्गा संरक्षण सम्बन्धमाः

सरकारी सार्वजनिक जग्गा संरक्षणका सन्दर्भमा रावल आयोगको प्रतिवेदन कार्यान्वयनमा लैजान अविलम्ब कार्ययोजना निर्माण गर्न र कार्यान्वयन गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

७. मुक्त कमैया र मुक्त हलियाको पुनरुथापना गर्ने सन्दर्भमाः

मुक्त हलिया र मुक्त कमैया परिवारको पुनरुथापना कार्य आगामी २ वर्षभित्र सक्ने गरी आवश्यक कार्यक्रमको व्यवस्था गर्न र कार्ययोजना बनाउन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने। साथै मुक्त हलिया र मुक्त कमैया परिवारको अवस्था र पुनरुथापना कार्य प्रगतिको अध्ययन गर्न समितिले स्थलगत अवलोकन भ्रमण गर्ने ।

८. जग्गाको एकीकृत मूल्याङ्कन नीतिका सम्बन्धमाः

हाल विभिन्न निकायबाट भिन्न-भिन्न प्रयोजनका लागि एउटै वा एकै प्रकृतिको जग्गाको मूल्याङ्कन गर्दा फरक-फरक किसिमबाट हुने गरेको सन्दर्भमा जग्गाको मूल्याङ्कनलाई विश्वसनीय, यथार्थपरक र वैज्ञानिक बनाउन अत्यावश्यक देखिएकोले अन्य सरोकारवाला मन्त्रालय र निकायहरूसंग समन्वय गरी जग्गाको एकीकृत मूल्याङ्कन नीतिको मस्यौदा निर्माण गरी समितिमा पेश भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ८०

मितिः २०७३ बैशाख २

समयः १:१५ वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

३८	मा० गगनकुमार थापा	
३८	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३८	मा० आशा यादव	×
३८	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
३८	मा० काशीनाथ अधिकारी	
३८	मा० किरण यादव	×
३८	मा० केशव थापा	×
३९	मा० कृष्ण धिताल	
३९	मा० गीता सिंह	×
३९	मा० गंगादेवी डागी	
३९	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
३९	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
३९	मा० जमिन्द्रमान घले	×

३९	मा० जंगिलाल राय	×
३९	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
३९	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
३९	मा० तम्रबहादुर विष्ट	
४०	मा० ताराकान्त चौधरी	×
४०	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
४०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
४०	मा० धानो महरा	×
४०	मा० नबराज शर्मा	
४०	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
४०	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
४०	मा० पुनाराम थापा	×
४०	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
४०	मा० बलराम अधिकारी	×
४१	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
४१	मा० मानवहादुर थारु	
४१	मा० राजु खनाल	×
४१	मा० रामअवतार पासमान	×
४१	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
४१	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
४१	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

४१	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
४१	मा० विक्रम खनाल	×
४१	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
४२	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
४२	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४२	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४२	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४२	मा० सीता नेपाली	×
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४२	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४२	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४२	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
६८	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
६९	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	
७०	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
७१	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
७२	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
७३	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
७४	माननीय बिक्रमबहादुर थापा, भूमुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	×

७५	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंक्षी विकास राज्यमन्त्री	×
७६	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	आमन्त्रित	
११	सुमन प्रसाद शर्मा सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
११	दिनेशप्रसाद घिमिरे सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
११	गकर्णराज पन्थ सिडिइ ऊर्जा मन्त्रालय	
११	समिररत्न शाक्य महानिर्देशक विविवि	
११	दिपक रौनियार प्रकाअ	
११	मघुप्रसाद भेटवाल उपमहानिर्देशक विविवि	
११	पुरुषोत्तम आचार्य सु.ई विविवि	
११	सन्दीपकुमार देव सु.ई विविवि	
१२	कन्ह्याकुमार मानन्धर नेविप्रा	
१२	नविनराज सिँह विविवि	
१२	चिरन्जीवि चटौत विविवि	
१२	जगदिश्वरमान सिँह नेविप्रा	
१२	राजिव शर्मा नेविप्रा	

बैठकमा राष्ट्रिय ऊर्जा निवारण तथा विद्युत दशक सम्बन्धी अवधारणापत्र र कार्ययोजना २०७२, ऊर्जा मन्त्रालयका कार्यक्रमहरुको हालसम्मको प्रगति तथा आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम सम्बन्धमा छलफल गर्न व्यस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिका सभापति माननीय श्री गगन थापाको सभापतित्वमा आज बस्यो ।

बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव डा. सुमनप्रसाद शर्माले राष्ट्रिय ऊर्जा निवारण तथा विद्युत दशक सम्बन्धी अवधारणापत्र र कार्ययोजना २०७२, को संक्षिप्त प्रस्तुती गर्नु भयो ।

तदनन्तर बैठक २०७३।१।५ गते विहान ८ बजे बस्नेगरी स्थगित भयो ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ८१

मितिः २०७३ बैशाख ५

समयः ०८:३५ वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० गगनकुमार थापा	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	×
१०.	मा० गंगादेवी डागी	
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	×
३१.	मा० रामअवतार पासमान	×
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३९.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४२	मा० सीता नेपाली	
४३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४४	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४६	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
७७	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
७८	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
७९	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
८०	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
८१	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
८२	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
८३	माननीय बिक्रमबहादुर थापा, भूमुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	×

८४	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंक्षी विकास राज्यमन्त्री	×
८५	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	आमन्त्रित	
१२	सुमनप्रसाद शर्मा सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
१२	विजयकुमार मल्लिक सचिव जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय	
१२	उदयचन्द्र ठाकुर सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
१२	सुरेशमान श्रेष्ठ सचिव राष्ट्रिय योजन आयोग	
१२	राधेश पन्त प्रमुख कार्यकारी निर्देशक नेपाल लगानी वोर्ड	
१३	रामप्रसाद घिताल कार्यकारी निर्देशक बैकल्पिक ऊजा प्रवर्द्धन केन्द्र	
१३	खड्गबहादुर विष्ट अध्यक्ष स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादक संघ	
१३	दिनेशकुमार घिमिरे सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
१३	डा० सञ्जय शर्मा सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
१३	राजेन्द्र काफ्ले सहसचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
१३	गोपाल बस्नेत बुढीगण्डकी ज वि आ	
१३	गोकर्णराज पन्थ सिडिइ ऊर्जा मन्त्रालय	
१३	समीररत्न शाक्य महानिर्देशक विविवि	
१३	प्रबीणराज अर्याल उपमहानिर्देशक विद्युत विकास विभाग	
१३	कन्ह्या मानन्धर नेविप्रा	
१४	गोपलबाबु भट्टराई उप का का नि नेविप्रा	
१४	नवीनराज सिँह विविवि	
१४	अनिल राजभण्डारी नेविप्रा	

१४	शैलेन्द्र गुरागाई IPPAN	
१४	कुमार पाण्डे IPPAN	
१४	पशुपति ढुँगेल IPPAN	
१४	शेरसिँह भाट NEA	
१४	राजेन्द्र कोइराला NEA	
१४	अनिरुद्र न्यौपाने NEA	
१४	प्रदीपकुमार विके मा.ता.ज.वि.आ	
१५	विज्ञानप्रसाद श्रेष्ठ माथिल्लो तामाकोशी	
१५	दिपक रौनियार	
१५	जगदिश्वरमान सिँह नेविप्रा	
१५	मघुप्रसाद भेटवाल विविवि	
१५	रामप्रसाद धिताल कार्यकारी निर्देशक	
१५	भोजबहादुर शाह इपान	
१५	नारायण राज तिमिल्ना	
१५	सञ्जय ढुँगेल लगानी बोर्ड	

निर्णयः

१. नेपाल सरकारले घोषणा गरेको “राष्ट्रिय ऊर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अबधारणा पत्र र कार्ययोजना, २०७२” को सन्दर्भमा यस समितिमा सरोकारवाला निकायहरूसंगको छलफलमा व्यक्त धारणा र विगतको अनुभवलाई हेर्दा कानूनी आधार नभएमा यस्तो घोषणा केवल घोषणामा मात्रै सिमित रहने संभावना देखिन्छ । अतः यस कार्ययोजनालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यन्वयनमा लैजानका लागि कानूनी आधार दिन सरकारले तयार गर्दै गरेको ऊर्जा संकट निवारण विधेयकलाई संसदको आउँदो सत्रमा पेश गर्ने गरी तर्जुमा गर्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

२. राष्ट्रिय ऊर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अबधारणा पत्र र कार्ययोजना, २०७२ लाई प्राथमिकताका आधारमा क्रमबद्ध गरी साप्ताहिक कार्यतालिका बनाउन र सो अनुसारको प्रगति मासिक रुपमा समितिमा बुझाउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

३. राष्ट्रिय ऊर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अबधारणा पत्र र कार्ययोजना, २०७२ कार्यन्वयनको सन्दर्भमा प्रारम्भिक दुई महिनाको अवस्था हेर्दा केही क्षेत्रमा सकारात्मक शुरुवात भएतापनि धेरै क्षेत्रहरूमा काम अगाडि वढ्न सकेको देखिएन । यो अवस्थालाई समेत मध्यनजर गर्दै कार्ययोजना कार्यन्वयनमा सहजीकरण गर्न, समन्वय र अनुगमन गर्न तथा जनतालाई वास्तविक अवस्थाको जानकारी गराउन समितिका सभापतिको नेतृत्वमा पाँच सदस्यीय “राष्ट्रिय ऊर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अबधारणा पत्र र कार्ययोजना, २०७२ कार्यान्वयन सहजीकरण तथा अनुगमन समिति ” गठन गर्ने । उक्त समितिमा अन्य सदस्यहरु मा. श्री अमृतकुमार बोहरा, मा. श्री काशीनाथ अधिकारी, मा. श्री किरण यादव र मा. श्री कृष्ण धिताल रहनु हुने र उक्त समितिको वैठक १५।१५ दिनमा बसी सरोकारवाला निकायसंग कार्ययोजना कार्यान्वयबारे आवश्यक जानकारी लिने तथा अनुगमन गर्ने र सोको प्रतिवेदन प्रत्येक महिना समितिमा प्रस्तुत गर्ने ।

४. यस समितिमा २०७२ पौष ७ गते सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको उपस्थितिमा सरोकारवाला निकायहरूलाई समेत आमन्त्रण गरी राष्ट्रिय ऊर्जा सुरक्षा, ऊर्जा संकट न्यूनीकरण तथा जलविद्युत विकासका सन्दर्भमा आयोजनागत समस्या र समाधानका उपाय सहितको विस्तृत छलफल गरेको विदित नै छ । उक्त बैठक पश्चातको यस अवधिमा जलविद्युत आयोजनाहरूको निर्माण, उत्पादन, वितरण, प्रसारण लाईन निर्माण लगायतका विषयमा देखिएका समस्या समाधान गर्ने सन्दर्भमा भएका प्रगतिको अवस्था अत्यन्त न्यून देखिन आएको छ । अतः समितिको आजको बैठक उक्त बैठकले दिएका निर्देशनहरू तदारुकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने/गराउने सम्बन्धमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको पुनः ध्यानाकर्षण गराउने ।

व्यवस्थापिका-संसद
कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ८२
मितिः २०७३ बैशाख ६
समयः ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।
सदस्यहरुः

१.	मा० गगनकुमार थापा	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	×
१०.	मा० गंगादेवी डागी	
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	×
२१.	मा० ध्रुव वाग्ले	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	×
३१.	मा० रामअवतार पासमान	×
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३९.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४२	मा० सीता नेपाली	
४३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४४	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४६	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
७.	माननीय बिक्रमबहादुर थापा, भूमुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	×

८.	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंक्षी विकास राज्यमन्त्री	×
९.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	माननीय ज्ञानु गैर	
२.	मा० अमरबहादुर थापा	
३.	मा० चन्द्रादेवी जोशी	
४.	मा. भरत साउद	
५.	मा० जानकी साउद राउत	
६.	मा० धना शाही	
७.	मा० वीरवहादुर बलायर	
	आमन्त्रीत	
१.	मोहन कृष्ण सापकोटा भूमिसुधार तथा व्यवस्था	
२.	राधेश पन्त लगानी वोर्ड	
३.	नारनराज तिमल्सिना वातावरण मन्त्रालय	
४.	घनश्याम ओझा लगानी वोर्ड	
५.	राजेन्द्र काफ्ले वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय	
६.	टिकाराम घिमिरे भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
७.	मुकेशराज काफ्ले नेविप्रा	
८.	सञ्जय ढुँगेल लगानी वोर्ड	
९.	अनिल राज भण्डारी नेविप्रा	
१०	कोशलचन्द्र सुवेदी ऊर्जा मन्त्रालय	

११.	गौरव बस्नेत परामर्शदाता	
१२.	प्रसान्त राज पाण्डे परामर्शदाता	
१३.	उज्वल गजुरेल परामर्शदाता	
१४.	सोफिया तमोट परामर्शदाता	
१५.	हरिकृष्ण उप्रेती परामर्शदाता	
१६.	शेरसिंह भाट नेविप्रा	

१.	पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजना सम्बन्धमाः

क.	पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजना निर्माण गर्न कुनै विलम्ब गर्नु हुदैन भन्ने कुरामा समिति दृढ छ । आयोजना तत्काल निर्माण गर्नुपर्ने राष्ट्रिय आवश्यकता तथा सुदूर पश्चिमवासीको उत्कट आकांक्षा र आवश्यकता समेत हो । यस आयोजनालाई अगाडि बढाउन तत्काल संयुक्त लगानी सम्झौता ९व्ख्ब्० गर्नु अपरिहार्य छ । अतः ऋत्ब्क्ष् र ल्भ्ब् को बीचमा तत्काल संयुक्त लगानी सम्झौता हुनु अत्यावश्यक छ भन्ने ठहर गर्दै समितिले विगतमा पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजनाका सन्दर्भमा दिएका निर्देशनलाई समेत स्मरण गराउँदै, आजको यो बैठक सम्बन्धित निकायले अतिरिक्त अग्रसरता लिई यस सम्बन्धमा देखिएका समस्या समाधन गर्न र अबिलम्ब संयुक्त लगानी सम्झौता गर्न निर्देशन दिने ।

ख.	जलाशययुक्त आयोजनाको विद्युत खरिद दररेट निर्धारण सम्बन्धी नीति बनाउने कार्यलाई टुङ्गो लगाउन ऊर्जा मन्त्रालयले समिति बनाएको व्यहोरा मन्त्रालयले आजको बैठकमा जानकारी गराएको सन्दर्भमा यस कार्यलाई अबिलम्ब टुङ्गो लगाउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

२.	माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजना सम्बन्धमाः

क.	माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजनाको स्थानीयलाई उपलव्ध गराउने सेयरको निर्णय प्रकृयालाई अबिलम्ब टुङ्ग्याउन निर्देशन दिने ।

ख.	माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजना निर्माणको कामलाई लक्षित समयभित्र टुङ्ग्याउने सुनिश्चितताका लागि तालिका अनुसार काम सम्पन्न गर्नु आवश्यक छ र यसका लागि सम्बन्धित सबै निकायका बीच सहयोग र समन्वय हुनु उत्तिकै जरूरी छ । अतः निर्धारित समयमा नै सम्पन्न हुने गरी काम अगाडि बढाउन र त्यस कार्यमा कुनै समस्या भए समितिलाई जानकारी गराउन नेपाल लगानी बोर्डलाई निर्देशन
दिने ।

ग.	माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजनाको स्थलगत अध्ययन भ्रमण गर्ने ।

घ.	माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजनाबाट तल्लो तटीय क्षेत्रमा पर्ने प्रभावका सन्दर्भमा अध्ययन गरी सिंचाइ विभागलाई बुझाएको प्रतिवेदन झिकाई त्यस सन्दर्भमा सिंचाइ मन्त्रालयसँग छलफल गर्ने ।

३.	अरुण तेस्रो जलविद्युत आयोजना सम्बन्धमाः

अरुण तेस्रो जलविद्युत आयोजनाका सन्दर्भमा स्थलगत अध्ययन अवलोकन भ्रमण सकिएपछि स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदनका आधारमा बैठक बसी विस्तृत छलफल गर्ने ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ८३

मितिः २०७३ बेशाख ७

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० गगनकुमार थापा	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	×
३०.	मा० राजु खनाल	×
३१.	मा० रामअवतार पासमान	×
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३९.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४२	मा० सीता नेपाली	
४३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४४	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४६	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
७.	माननीय बिक्रमबहादुर थापा, भूमुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	×

८.	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंक्षी विकास राज्यमन्त्री	×
९.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	आमन्त्रित	
१.	मा० कमला पन्त	
२.	मा गंगालाल तुलाधर	
३.	मा० गूरुप्रसाद बरुर्लाकोटी	
४.	मा. धनबहादुर घले	
५.	मा० परशुराम तामाङ्ग	
६.	मा० राजेन्द्रप्रसाद पाण्डे	
७.	मा० हितराज पाण्डे	
	अन्य	
८.	लक्ष्मी देवकोटी बुढीगण्डकी	
९.	सूर्यबहादुर भाट मध्यपहाडि लोक मार्ग	
१०	माधव महत मध्यपहाडि लोक मार्ग	
११.	गोकर्णराज पंत ऊजा मन्त्रालय	
१२	दामोदर रेग्मी बुढीगण्डकी	
१३.	गोपाल बस्नेत बुढीगण्डकी	
१४	चन्द्रकुमार घिमिरे प्र.म.तथा म प कार्यालय	
१५	डा सञ्जय शर्मा ऊर्जा मन्त्रालय	
१६.	हरेराम ढकाल बुढिगण्डकी सरोकार समिति	

निर्णयः

बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना राष्ट्रिय महत्व र आवश्यकताको आयोजना हो । यो आयोजना बन्नु पर्छ भन्नेमा स्थानीय जनताको सकारात्मक सहयोग र प्रभावित क्षेत्रका जनप्रतिनिधि लगायत सवैको उत्साह र प्रतिवद्धता छ । तर राष्ट्रको आवश्यकता, आमजनताको उत्कट आकांक्षा र सबैको प्रतिवद्धताका वावजूद जुन गतिमा आयोजनाको काम अगाडि वढिरहेको छ यस किसिमको ढिलाईले आयोजना बन्न सक्छ भन्ने कुरामा पूर्ण रुपले आश्वस्त हुने अवस्था देखिदैन । अतः समितिको मिति २०७३ जेठ ३ गते भएको आयोजनाको स्थलगत अध्ययन अवलोकन भ्रमण पश्चात् आज बसेको बठकले बुढिगण्डकी आयोजना राष्ट्रिय संकल्प र प्राथमिकताका साथ अविलम्ब अगाडि बढाउनुपर्छ भन्ने सन्दर्भमा समितिले विगतमा दिएका निर्देशनलाई समेत स्मरण गराउँदै उक्त आयोजना निर्माणको सुनिश्चितताका लागि नेपाल सरकारलाई निम्न निर्देशन गर्दछ ःः–

१. तत्काल गर्नुपर्ने कार्यका सन्दर्भमाः

क. आयोजना प्रभावकारी रुपमा अगाडि वढाउने सन्दर्भमा आयोजनाको नियमित काम गर्नका लागि कर्मचारी आवश्यक रहेको कुरा आयोजना विकास समितिले पटक पटक सम्बन्धित निकायलाई जानकारी गराएको तथा धादिङ र गोरखा जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मुआब्जा निर्धारण नापी लगायतका कार्यका लागि तत्काल आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्था गर्न गृह मन्त्रालयमा माग गरेको सन्दर्भमा समितिको ध्यानाकर्षण भएको छ । अतः अविलम्ब आवश्यक बिज्ञ, विशेषज्ञ र कर्मचारीको व्यवस्था गर्न निर्देशन दिने ।

ख. बुढिगण्डकी आयोजना प्रभावित क्षेत्रभित्रका भूकम्प पिडित जनताको अस्थायी आवास व्यवस्थापनका लागि अविलम्ब पुनर्निर्माण प्राधिकरण, ऊर्जा मन्त्रालय र आयोजना विकास समितिलाई समन्वय गरी टुङ्गाउन निर्देशन दिने ।

ग. सरकारको नीति तथा कार्यक्रममा राष्ट्रिय प्राथमिकतामा परिसकेको यस आयोजना निर्माण कार्य तदारुकताका साथ अगाडि वढाउनका लागि आगामी बजेटमा यस आयोजनालाई बिशेष प्राथमिकतामा राखी कम्तीमा मुआब्जाका लागि अंकित रकमको ५० प्रतिशत रकम व्यवस्था गर्न निर्देशन दिने ।

घ. EIA रिपोर्ट ऊर्जा मन्त्रालयबाट वातावरण मन्त्रालयमा पठाइसकिएको सम्बन्धमा वातावरण मन्त्रालयले अविलम्ब टुंगो लगाउने ।

ङ. उक्त आयोजनाको लागि परामर्शदाताले बुझाएको आयोजनाको प्रारुपको सन्दर्भमा Panel of Expert बनाई त्यसबाट अनुमोदन गराए पश्चात् मात्र कार्यान्वयनमा लानु उपयुक्त हुन्छ भन्ने आयोजना विकास समितिको भनाई समेत रहेको सन्दर्भमा यथाशीघ्र Panel of Expert बनाई कसरी अधिकतम राष्ट्रिय हित सुनिश्चित गर्न सकिन्छ त्यसको निक्र्योल गरी काम अघि बढाउने ।

२. आयोजनाको प्रारुप (Modality) का सन्दर्भमाः

आयोजना विकासको प्रारुप (Modality) कस्तो हुने र यसको संस्थागत संरचना कस्तो रहने भन्नेमा अन्योल देखिन्छ । हाल बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना विकास समितिको रुपमा रहेतापनि यसलाई कम्पनी बनाउने वा प्राधिकरण बनाउने वा यस विकास समितिलाई नै अधिकार सम्पन्न बनाउने भन्नेमा फरक फरक धारणा रहेको र समितिले समेत विकल्पमा छलफल गरी रहेको कुरालाई ध्यानमा राखी आयोजना कुन ःयमबष्तिथ मा बनाउने भन्ने सन्दर्भमा अविलम्ब नित्रयोल गर्न र राष्ट्रिय प्राथमिकताका साथ आयोजना तदारुकताका साथ निर्माण हुने सुनिश्चितता गर्ने ।

३. बित्तीय व्यवस्थापनको सन्दर्भमाः

अनुमानित २५० खर्ब लाग्ने यस्तो ठूलो आयोजना निर्माणको लागि वित्तीय व्यवस्थापनको (Modality) के हो ? यसको अविलम्ब टुङ्गो लगाउने । वित्तीय व्यवस्थापनको (Modality) तय गर्दा यस समितिले मिति २०७२ कार्तिक २५ गते दिएको निर्देशन ("बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजनालाई राष्ट्रिय प्राथमिकतामा राखि देशको आन्तरिक स्रोतबाटै संचालन गर्नका लागि सम्बन्धित सवै पक्षसंग छलफल गरी अविलम्ब आयोजना अगाडि बढाउन नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने" भन्ने निर्णयलाई समेत मध्यनजर गरी टुङ्गो लगाउने ।

४. पुनर्वास र पुनःस्थापनाको सन्दर्भमाः

बुढीगण्डकी आयोजना निर्माण गर्दा आयोजनाको डुबान क्षेत्र र प्रभावित क्षेत्रको जग्गा अधिग्रहण गर्न, त्यस क्षेत्रका जनताको समुचित रुपमा पुनर्वास र पुनस्र्थापना कार्य प्रभावकारी एवं व्यवस्थित र छिटो छरितो ढङ्गले टुङ्ग्याउन, डुवान क्षेत्रमा पर्ने वासिन्दाको व्यवस्थित बसोबासका लागि आयोजनाको प्रस्तावित रिङ्गरोडमा पहिचान भएका स्थानको अध्ययन र एकीकृत वस्ती व्यवस्थापन गर्न एक विस्तृत कार्ययोजना आवश्यक छ । साथै उक्त कार्ययोजना कसले बनाउने र कार्ययोजना अनुसारको काम कुन निकायले गर्ने भन्ने समेत निधो गर्न आवश्यक छ । अतः अविलम्व कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न निर्देशन दिने ।

५. बुढीगण्डकी जलाशययुक्त आयोजनाबाट जलविद्युत उत्पादनसंगै यस आयोजनाबाट नेपालभित्रै के कसरी र कुन ढंगबाट कुन कुन क्षेत्रमा बहुउद्देश्यीय लाभ लिन सकिन्छ भन्ने विषयमा आयोजनाले यस समितिमा प्रतिवेदन बुझाउने ।

६. आयोजनाबाट तल्लोतटीय क्षेत्रमा के कस्तो फाइदा पुग्न जान्छ यस फाइदाको परिमाणीकरण कसरी गर्ने र त्यस वापत नेपालले के कस्तो लाभ प्राप्त गर्न सक्छ र त्यो कसरी प्राप्त गर्ने भन्ने विषयमा ऊर्जा मन्त्रालयको धारणा अविलम्ब यस समितिमा बुझाउने ।

७. २०७३ वैशाख ५ गतेको बैठकमा समितिका सभापतिको नेतृत्वमा पाँच सदस्यीय "राष्ट्रिय ऊर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अवधारणा पत्र र कार्ययोजना, २०७२ कार्यान्वयन सहजीकरण तथा अनुगमन समिति" गठन भएकोमा सोही समितिले लगानी बोर्डबाट संचालित जलविद्युत आयोजनाहरु र बुढी गण्डकी जलविद्युत आयोजनाको सम्बन्धमा समेत अध्ययन अनुगमन गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

८. मुक्त हलियाका सम्बन्धमा ःः

समितिका सभापतिको नेतृत्वमा बढीमा पाँचजना माननीय सदस्य र दुई जना कर्मचारी सहितको उपसमितिले २०७३ असार ६ गते देखि ८ गतेसम्म डडेल्धुरा र कैलाली, कन्चनपुर जिल्लामा हलियामुक्ति पछिको अवस्था एवं समस्या सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने । उपसमितिका अन्य सदस्य सभापतिले तोक्ने ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ८४

मितिः २०७३ असार १३

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० गगनकुमार थापा	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	×
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३९.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
४०	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४१	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४२	मा० सीता नेपाली	
४३	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४४	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४५	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४६	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय के.पी. शर्मा वली, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय टोपबहादुर रायमाझी, उपप्रधानमन्त्री तथा ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय हरिवोलप्रसाद गजुरेल, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय उमेश यादव, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय रामकुमार सुब्बा, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय शान्ता मानवी, पशुपंक्षी विकास मन्त्री	×
७.	माननीय बिक्रमबहादुर थापा, भूमुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	×

८.	माननीय नरदेवी पुन मगर, पशुपंक्षी विकास राज्यमन्त्री	×
९.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	आमन्त्रित सदस्य	
१.	माननीय भरतबहादुर खड्का	
२.	उत्तमकुमार भट्टराई सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	डा०डिल्लीराम शर्मा का.नि.कृषि विकास मन्त्रालय	
४.	कुमारराज भण्डारी स.महाप्रवन्धन सा.ट्रे.क.ली.	
५.	प्रदिप महर्जन कार्यकारी निर्देशक	
६.	दूर्गाप्रसाद दवाडी कार्यकारी निर्देशक, माटो व्यवस्थापन निर्देशनालय	
७.	लेखनाथ आचार्य सहसचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
८.	राजिवदास राजभण्डारी	
९.	दिवसराज विष्ट	
१०	डा० मनिता जोशी वैद्य उ.म.नि रा.प्र.गु.नि.विभाग	
११.	संजीव कुमार कर्ण महानिर्देशक उ.म.नि रा.प्र.गु.नि.विभाग	
१२	हस्तबहादुर राई बरिष्ठ खाद्य अधिकृत उ.म.नि रा.प्र.गु.नि.विभाग	
१३.	नारायण मरासिनी प्रवन्धक कृषि सामग्री कं. लि.	
१४	विष्णुप्रसाद पोखरेल का.मु. प्रवन्धक कृषि सामग्री कं. लि.	
१५	ज्योती बानीया अध्यक्ष उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च	
१६.	रोहित दहाल सदस्य उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च	
१७	सोमनाथ श्रेष्ठ मल सम्बन्धी निवेदक	
१८	मनोज सिँह देवकी ट्रेडिङ्ग कन्सर्न	

निर्णयः

व्यवस्थापिका–संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक मल नीति, रासायनिक मल उत्पादन, वितरण र प्रयोग एवं अनुदानको प्रकृति, प्रक्रिया एवं अवस्था, प्राङ्गारिक मलको उत्पादन परिमाण र प्रयोगको अवस्था। नेपालमा तरकारी र फलफूलको गुणस्तर र विषादिको प्रयोगको अवस्था र उचित प्रयोग एवं नियन्त्रणका सम्बन्धमा मन्त्रालयले गरेका प्रयासहरु बारे छलफल गर्न आज मिति २०७३।३।१३ गते समितिका सभापति माननीय श्री गगनकुमार थापाको सभापतित्वमा बस्यो।

बैठकमा कृषि विकास मन्त्रालयका सचिव एवं सम्वद्ध पदाधिकारीहरु, मल सम्बन्धी विषयमा ध्यानाकर्षण गर्नु हुने मा. सदस्य एवं नागरिक तथा उपभोक्ता हित संरक्षण मन्चका अध्यक्षको समेत उपस्थिति रहेको थियो।

१. कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड र साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेडले आयात गरेको रासायनिक मल नाकावन्दीको कारण वीरगञ्ज सुख्खा बन्दरगाहमा रोकिएको र हाल ड्रेमरेज, डिटेन्सन तथा पोर्ट रेण्ट लगायतको शुल्क माग गरी बन्दरगाहबाट गेटपास जारी नगरेको सम्बन्धमा कृषि विकास मन्त्रालयले बाणिज्य मन्त्रालयलाई आवश्यक कारवाहीका लागि पत्राचार समेत गरेको भए तापनि हालसम्म गेटपास जारी हुन सकेको छैन। खेती लगाउने समयमा यसरी बन्दरगाहमा रासायनिक मल रोकिंदा किसानले समयमा मल पाउन नसक्ने हुँदा यसलाई गम्भीरतापूर्वक लिई "गेटपास" जारी गर्ने सम्बन्धमा परेको अप्ठेरोलाई तीन दिनभित्र टुङग्याई सहज रुपमा मल आयातको व्यवस्था मिलाउन र सो को जानकारी यस समितिलाई गराउन नेपाल सरकारलाई निर्देशन गर्दछ।

२. रासायनिक मलको आपूर्तीको अवस्था, रासायनिक मलको गुणस्तरको अवस्था, रासायनिक मलको प्रयोगको अवस्था र आवश्यकता, मलमा दिइएको अनुदानको अवस्था, अनुदान नीतिको पुनरावलोकनको आवश्यकता, गोदामघरको स्थापना र सरकारको प्रयास, वितरण प्रणाली र किसानको पहुँचको अवस्था, मल वितरणमा नीजी क्षेत्रको संलग्नता, रासायनिक मल कारखानाको आवश्यकता र स्थापना गर्न गरेको प्रयास, प्राङ्गारिक मल(भर्मिक मल समेत)को उत्पादन र प्रयोगको अवस्था र आवश्यकता, ADS ले मार्ग निर्देश गरेबमोजिम मलनीति निर्धारण गर्ने लगायतका बिषयमा बिस्तृत अध्ययन गर्न आवश्यक देखिएकोले मा. श्री काशीनाथ अधिकारीको संयोजकत्वमा मा. श्री किरण यादव, मा. श्री चन्द्रबहादुर कुंवर, मा. श्री मानबहादुर थारु, मा. श्री वलराम अधिकारी र मा. श्री राजु खनाल रहनु भएको अध्ययन उपसमिति गठन गर्ने र यस उपसमितिले सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूसंग छलफल र आवश्यकता अनुसार स्थलगत अध्ययन(भारतको समेत) समेत गरि दुई महिनाभित्र समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्ने।

३. नेपालमा खाद्यान्न, तरकारी र फलफूलको गुणस्तर र विषादी प्रयोगको अवस्था, विषादीको उचित प्रयोग, नियमन एवं नियन्त्रण र गुणस्तर बृद्धिका लागि सरकारले गरेका प्रयास, विषादी सम्बन्धी कानूनी प्रावधान र परिमार्जनका प्रयास, संरचनागत व्यवस्था, विषादी परीक्षण र गुणस्तर मापनका लागि प्रयोगशालाको निर्माणको अवस्था र प्रयास, जैविक उत्पादनका लागि भए गरेका प्रयास, फलफूल र तरकारी उत्पादन,

संकलन, आयात निर्यात र वितरण केन्द्रमा परीक्षणका लागि भए गरेका प्रयास र आवश्यकता लगायतका विषयमा स्थलगत अध्ययन र सरोकारवाला निकायसंग थप छलफल आवश्यक देखिएकोले मा. श्री रामेश्वर ढुङ्गेलको संयोजकत्वमा मा. श्री जमीन्द्रमान घले, मा. श्री तारामान गुरुङ, मा. श्री नवराज शर्मा, मा. श्री पुनाराम थापा र मा. श्री शारदाकुमारी विश्वकर्मा रहनुभएको एक अध्ययन उपसमिति गठन गर्ने र यस उपसमितिले सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूसंग छलफल र आवश्यकता अनुसार स्थलगत अध्ययन समेत गरि एक महिनाभित्र समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्ने।

४. समितिको निर्णयानुसार विभिन्न मितिमा समिति/उपसमितिबाट स्थलगत अध्ययन भएका पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजनाको प्रतिवेदन यस अघि नै समितिमा पेश भैसकेको र अरुण तेश्रो जलविद्युत आयोजनाको स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन आज पेश भएको छ। यी दुवै प्रतिवेदन तथा अन्य बुढी गण्डकी जलविद्युत आयोजना, माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजना, तामाकोशी जलविद्युत आयोजना, माथिल्लो त्रिशूली जलविद्युत आयोजना, तथा चिया, अदुवा, अलैंची लगायतका विषयमा इलाम, पांचथर र ताप्लेजुङ जिल्लामा भएको स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन लगायतका सबै स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदनहरु प्राप्त गर्ने र ती सबैलाई एकीकृत गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न "राष्ट्रिय ऊर्जा सङ्कट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अवधारणा पत्र र कार्ययोजना, २०७२ कार्यान्वयन सहजीकरण तथा अनुगमन समिति" लाई जिम्मा दिने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ८५

मितिः २०७३ भदौ १४

समयः ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सदस्य माननीय अमृतकुमार बोहोराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आशा यादव	
३.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
४.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० केशव थापा	×
७.	मा० कृष्ण धिताल	
८.	मा० गीता सिंह	
९.	मा० गंगादेवी डागी	×
१०.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
११.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१२.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१३.	मा० जंगिलाल राय	×

१४	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१५.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१६.	मा० तम्बबहादुर विष्ट	×
१७.	मा० ताराकान्त चौधरी	
१८	मा० तारामान गुरुङ्ग	
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	×
२१.	मा० नबराज शर्मा	
२२.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२३.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२४	मा० पुनाराम थापा	×
२५.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२६.	मा० बलराम अधिकारी	
२७.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२८	मा० मानवहादुर थारु	
२९	मा० राजु खनाल	
३०.	मा० रामअवतार पासमान	
३१.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३२.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३३.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
३४	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×

३५.	मा० विक्रम खनाल	×
३६.	मा० बिमलेन्द्र निधि	×
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
८.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	माननीय गगनकुमार थापा स्वास्थ्य मन्त्री	

तत्कालीन सभापति मा. श्री गगनकुमार थापा नेपाल सरकारको स्वास्थ्य मन्त्री हुनु भएकोमा सभापतिको आशनबाट ज्येष्ठ सदस्य मा. श्री अमृतकुमार बोहराले बधाई तथा सफल कार्यकालको शुभकामना प्रदान गर्नुभयो ।

१ यस क्रममा देहाय बमोजिम माननीय सदस्यहरुले बधाई तथा सफल कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गर्नुभयोः

क्र.सं.	माननीय सदस्य	क्र.सं.	माननीय सदस्य
१	मा. श्री काशीनाथ अधिकारी	१०	मा. श्री शिवकुमार मण्डल
२	मा. श्री कमलप्रसाद पंगेनी	११	मा. श्री रेशमबहादुर बानियाँ
३	मा. श्री किरण यादव	१२	मा. श्री आशा यादव
४	मा. श्री सुधिरकुमार शिवाकोटी	१३	मा. श्री मानबहादुर थारु
५	मा. श्री कृष्ण धिताल	१४	मा. श्री ताराकान्त चौधरी
६	मा. श्री नवराज शर्मा	१५	मा. श्री रामअवतार पासवान
७	मा. श्री रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	१६	मा. श्री सीता नेपाली
८	मा. श्री तारामान गुरुङ्ग	१७	मा. श्री डम्बरसिंह तुम्बाहाम्फे
९	मा. श्री निर्मलप्रकाश सुवेदी		

२ तत्कालीन सभापति नवनियुक्त माननीय स्वास्थ्य मन्त्री श्री गगनकुमार थापाले समितिले विगतमा प्रारम्भ गरेका कार्यहरुलाई निरन्तरता दिन अनुरोध गर्नुभयो । साथै, समितिलाई आवश्यक परेका बेला आफू उपस्थित हुने र आफूलाई पनि समितिका मा. सदस्यहरुबाट सल्लाह, सुझाव प्राप्त हुने अपेक्षा गर्नुभयो ।

३ मिति २०७३ साल जेष्ठ २३ गतेदेखि २७ गतेसम्म चिया÷अलैंची÷अदुवा सम्बन्धमा स्थलगत अध्ययन गर्न गठित उपसमितिका संयोजक मा. श्री सुधिरकुमार शिवाकोटीले स्थलगत अध्ययन भ्रमण सम्बन्धी प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभयो ।

४. समितिको मिति २०७३।३।१३ मा बसेको बैठकबाट गठित मल सम्बन्धी अध्ययन उपसमिति र विषादी सम्बन्धी अध्ययन उपसमितिको निर्धारित कार्यावधिभित्र अधिकांश कार्य सम्पन्न भएतापनि केही

सरोकारवालासँगको छलफल, स्थलगत अध्ययन भ्रमण तथा प्रतिवेदन तयारी कार्य बाँकी रहेको हुँदा उक्त दुवै उपसमितिहरुको म्याद २०७३ असोज १५ गतेसम्म कायम हुनेगरी थप गरियो ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ८६

मितिः २०७३ असोज १३

समयः १७:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सदस्य माननीय अमृतकुमार बोहोराको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
२.	मा० आशा यादव	
३.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
४.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
५.	मा० किरण यादव	
६.	मा० केशव थापा	×
७.	मा० कृष्ण धिताल	
८.	मा० गीता सिंह	
९.	मा० गंगादेवी डागी	
१०.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
११.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१२.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१३.	मा० जंगिलाल राय	

१४	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१५.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१६.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१७.	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१८	मा० तारामान गुरुङ्ग	
१९.	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२०	मा० धानो महरा	
२१.	मा० नबराज शर्मा	
२२.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२३.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२४	मा० पुनाराम थापा	
२५.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२६.	मा० बलराम अधिकारी	
२७.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२८	मा० मानवहादुर थारु	
२९	मा० मोहनप्रसाद बराल	
३०.	मा० राजु खनाल	×
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
८.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×

निर्णयः

१ समितिका सदस्य माननीय श्री मोहनप्रसाद बराललाई समितिको सभापतिमा निर्वाचित गरियोस् भन्ने एकमात्र प्रस्तावको सूचना प्राप्त भएकोमा माननीय श्री सीता नेपालीले समितिका सदस्य माननीय श्री मोहनप्रसाद बराललाई समितिको सभापति पदमा निर्वाचित गरियोस् भनी प्रस्ताव प्रस्तुत गर्नुभयो र उक्त प्रस्तावको माननीय श्री काशीनाथ अधिकारीले समर्थन गर्नुभयो । तत्पश्चात् समितिका सदस्य माननीय श्री मोहनप्रसाद बराललाई समितिको सभापतिमा निर्वाचित गरियोस् भन्ने एकमात्र प्रस्तावको सूचना प्राप्त भएकोले माननीय श्री मोहनप्रसाद बराल समितिको सभापतिमा निर्विरोध निर्वाचित हुनु भयो ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ८७

मितिः २०७३ असोज १४

समयः १०:१५ वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	×
३०.	मा० राजु खनाल	×
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
८.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×

निर्णयः

१ नवनिर्वाचित सभापति मा. श्री मोहनप्रसाद बराल निर्वाचित हुनु भएकोमा मा. सदस्यहरुबाट उहाँलाई बधाई तथा उहाँको सफल कार्यकालको शुभकामना आदान प्रदान भयो । त्यसैगरी नवनिर्वाचित मा. सभापतिले समितिका मा. सदस्यहरुले आफूलाई समितिको सभापतिमा निर्विरोध निर्वाचित गर्नु भएकोमा हार्दिक धन्यवाद दिंदै समितिका सबै मा. सदस्यहरुको सल्लाह÷सुझाव अनुसार आफू चल्ने व्यहोरा जानकारी गराउनु भयो ।

२ मिति २०७३।३।१३ मा बसेको बैठकबाट गठित मल सम्बन्धी अध्ययन उपसमिति र विषादी सम्बन्धी अध्ययन उपसमितिको निर्धारित कार्यावधिभित्र अधिकांश कार्य सम्पन्न भएतापनि केही सरोकारवालासँगको छलफल, स्थलगत अध्ययन भ्रमण तथा प्रतिवेदन तयारी कार्य बाँकी रहेको हुँदा उक्त दुवै उपसमितिहरुको म्याद २०७३ कार्तिक मसान्तसम्म कायम हुनेगरी थप गरियो ।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ८८

मितिः २०७३ मंसिर ६

समयः ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	×
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
८.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	इश्वरप्रसाद रिजाल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	योगेन्द्रकुमार कार्की कृषि विकास मन्त्रानलय	
३.	लेखनाथ आचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
४.	अच्युत प्रसाद ढकाल कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	इन्द्रहरी पौडेल कृषि विकास मन्त्रालय	
६.	शंकर सापकोटा कृषि विकास मन्त्रालय	
७.	तिलकराज चौलागाई कृषि विकास मन्त्रालय	
८.	विकास पौडेल कृषि विकास मन्त्रालय	
९.	धर्माराज अधिकारी राष्ट्रिय बीऊ विजन कं	

१. कृषि विकास मन्त्रालयका तर्फबाट प्रस्तुत कृषि विकास रणनीति (ADS) कार्यान्वयन र प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना सम्बन्धमा भर्खरै कार्यान्वयनको चरण प्रारम्भ भएकोले सोको विस्तृत कार्यनीति र कार्य सम्पादन कार्ययोजना सम्बन्धी स्पष्ट विवरण कृषि विकास मन्त्रालयबाट माग गर्ने ।

२. धान र उखुको मूल्य निर्धारण सम्बन्धमा छलफल हुंदा धानको न्यूनतम मूल्य धानबाली कटान हुनु अगावै निर्धारण हुनुपर्नेमा किसानले बाली भित्राइसकेपछि मूल्य निर्धारण भएबाट किसानलाई फाइदा हुन सक्ने अवस्था नदेखिनुका साथै निर्धारित मूल्य कम भएकोले सोबाट किसानको लागत मूल्य समेत उठाउन कठिन हुने हुँदा सो सम्बन्धमा सम्वेदनशील भै पुनर्विचार गर्न र आगामी वर्षदेखि बाली कटान अगावै निश्चित समय तोकी धानको मूल्य निर्धारण गर्ने व्यवस्था गर्न र उखूको समर्थन मूल्य पनि यथाशीघ्र समयमै निर्धारण गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

३. अहिले किसानले गहुँबाली लगाउने बेला भएकोले सोको लागी आवश्यक मल तथा गहुँको स्वस्थ बीउ मुलुकभरी नै समयमै उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्न कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने ।

४. मिति २०७३।३।१३ मा बसेको बैठकबाट गठित मल सम्बन्धी अध्ययन उपसमिति र विषादी सम्बन्धी अध्ययन उपसमितिको निर्धारित कार्यावधिभित्र अधिकांश कार्य सम्पन्न भएतापनि प्रतिवेदन तयारी कार्य बाँकी रहेको हुँदा बाँकी कार्य सम्पन्न गर्न उक्त दुवै उपसमितिहरुको म्याद २०७३ पुस १५ गतेसम्म कायम हुनेगरी थप गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ८९

मितिः २०७३ मंसिर ८

समयः ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	×
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
८.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×

१.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×
	सदस्य	
१.	मा प्रेम सुवाल	
	आमन्त्रित	
१.	गजेन्द्रकुमार ढाकुर सिंचाई मन्त्रालय	
२.	सागरकुमार राई सिंचाई मन्त्रालय	
३.	राजिब गौतम कानून मन्त्रालय	
४.	मधु पौडेल कानून मन्त्रालय	
५.	सुवास कुमार राई कानून मन्त्रालय	

१. सिंचाई मन्त्रालयका सचिव श्री गजेन्द्रकुमार ठाकुरले सिंचाई सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक ल्याउनु पर्नाका कारण र विधेयकमा रहेका व्यवस्था बारे समितिलाई अवगत गराउनु भयो । सो विधेयकमाथिको संशोधन प्रस्तुतकर्ता मा. श्री प्रेम सुवालले आफ्नो संशोधन प्रस्तावबारे स्पष्ट पार्दै संशोधन प्रस्तुत गर्नुभयो । त्यसपछि समितिका देहायका माननीय सदस्यहरुले उक्त विधेयकको विविध पक्षका सम्बन्धमा
आ-आफ्ना विचारहरु राख्दै छलफलमा भाग लिनुभयो ः

१ मा. श्री लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल
२ मा. श्री सीता नेपाली
३ मा. श्री भवानीप्रसाद खापुङ्ग
४ मा. श्री निर्मलप्रकाश सुवेदी
५ मा. श्री अमृतकुमार बोहरा
६ मा. श्री तप्तबहादुर विष्ट
७ मा. श्री रामअवतार पासमान
८ मा. श्री जमिन्द्रमान घले
९ मा. श्री कृष्ण धिताल
१० मा. श्री शिवचन्द्र चौधरी
११ मा. श्री जंगीलाल राय

२. उक्त सिंचाई विधेयकमाथि थप अध्ययन गरी पछिका बैठकहरुमा छलफल गर्ने र मिति २०७३।८।९ गते दिनको ३ः०० बजे बस्ने बैठकमा भूमिगत जलस्रोतको संरक्षण तथा नियमन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयकमाथि दफावार छलफल प्रारम्भ गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ९०

मितिः २०७३ मंसिर ९

समयः ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	×
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
८.	माननीय दिनेश श्रेष्ठ, भूमुधार तथा व्यवस्था सहायकमन्त्री	×

	आमन्त्रित सदस्य	
१.	मा प्रेम सुवाल	
	अन्य आमन्त्रित	
१.	गजेन्द्रकुमार ढाकुर सिंचाई मन्त्रालय	
२.	सागरकुमार राई सिंचाई मन्त्रालय	
३.	मधु पौडेल कानून मन्त्रालय	
४.	सुवास कुमार राई कानून मन्त्रालय	

निर्णयः

१ सिंचाई मन्त्रालयका सचिव श्री गजेन्द्रकुमार ठाकुरले भूमिगत जलस्रोतको संरक्षण तथा नियमन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक ल्याउनु पर्नाका कारण र विधेयकमा रहेका व्यवस्था बारे समितिलाई अवगत गराउनु भयो । तत्पश्चात् सो विधेयकमाथिको संशोधन प्रस्तुतकर्ता मा. श्री प्रेम सुवालले आफ्नो संशोधन प्रस्तावबारे स्पष्ट पार्दै संशोधन प्रस्तुत गर्नुभयो । त्यसपछि समितिका देहायका माननीय सदस्यहरुले उक्त विधेयकको विविध पक्षका सम्बन्धमाआ-आफ्ना विचारहरु राख्दै छलफलमा भाग लिनुभयोः

१ मा. श्री काशीनाथ अधिकारी

२ मा. श्री शिवचन्द्र चौधरी

३ मा. श्री कृष्ण धिताल

४ मा. श्री तारामान गुरुङ्ग

५ मा. श्री जंगीलाल राय

६ मा. श्री मानबहादुर थारु ठ।

७ मा. श्री भवानीप्रसाद खापुङ्ग

८ मा. श्री चन्द्रबहादुर कुँवर

९ मा. श्री जमिन्द्रमान घले

१० मा. श्री सीता नेपाली

११ मा. श्री रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ९१

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. बिऊ र मलखाद राष्ट्रिय आवश्यकता भन्दा धेरै कम मात्र उपलब्ध भएको छ। राष्ट्रिय उत्पादन हुने कृषि क्षेत्रमा सरकारले बजेट बढाउनका लागि समेत ध्यानाकर्षण गर्दै गुणस्तरीय बिऊ र मल सरकारले उपलब्ध गराउनुका साथै स्थानीय रैथाने जातका बिऊको संरक्षण, थप उत्पादन र विकास गर्न तथा बजारमा उपलब्ध गराउन समेत सक्ने गरी व्यवस्था गर्नको लागि कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

२. मन्त्रालयसंग भएका उपलब्ध श्रोत र साधनहरुको सदुपयोग नभएको गुनासो आएको बुझिएकोले जनशक्ति र अन्य साधनहरुको दक्षतापूर्वक सदुपयोग गर्नेतर्फ कृषि विकास मन्त्रालयको ध्यानाकर्षण गर्ने।

३. रासायनिक मल आयात विन्दुहरुमा भण्डारणको थप व्यवस्था गर्न र समस्या कम गर्दै, आउँदा दिनहरुमा मल र विऊसंग सम्बन्धित समस्या समयमै समाधान गर्न तथा बाली लगाउने सिजनमा मल र उन्नत जातको बिऊको कमी हुन नदिनेतर्फ सजग रहन कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

४. धान तथा गहँुको विऊको राष्ट्रिय आवश्कता पहिचान भएको तर राष्ट्रिय रुपमा कति विऊ उत्पादन हुन्छ र कुन क्षेत्रमा कुन बिऊको प्रयोग कति मात्रामा हुन्छ त्यसको यकिन सरकारले गर्न नसकेको अवस्थामा रहेकोले योजनावद्ध रुपमा उत्पादन बढाई राष्ट्रिय माग अनुरुप देशभित्रैबाट आपूर्ति सकिने अवस्थातर्फ प्रेरित हुन कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ९२

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तम्रबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डे, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१ मिति २०७३।३।१३ गते गठित मल सम्बन्धी अध्ययन उपसमितिका संयोजक माननीय श्री काशीनाथ अधिकारीले मल सम्बन्धी उपसमितिको प्रतिवेदन, २०७३ समिति समक्ष पेश गर्नु भयो।

२ विषादी अध्ययन उपसमितिका संयोजक माननीय श्री रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेलले विषादी सम्बन्धी उपसमितिको पनि प्रतिवेदन तयार भैसकेको तर सो प्रतिवेदनलाई अन्तिम रुप दिन बाँकी रहेकोले विषादी सम्बन्धी अध्ययन उपसमितिको म्याद यही २०७३ पुस मसान्तसम्म थप गर्न माग गर्नु भए अनुसार म्याद थप गर्ने।

३ नेपाल पशु चिकित्सा परिषद् ऐन, २०५५ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकमाथि दफावार छलफल गर्ने प्रयोजनका लागि २०७३ पुस २५ गते विहान १:०० बजे बस्ने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

बैठक संख्याः ९३

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

पशुपंछी विकास मन्त्रालयका निमित्त सचिवले नेपाल पशु चिकित्सा परिषद् ऐन, २०५५ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकमा रहेको विषय वस्तु एवं आवश्यकताका सम्बन्धमा समितिलाई जानकारी गराउनु भएको थियो। त्यस पछि समितिका माननीय सभापति लगायत देहायका माननीय सदस्यहरुबाट आ-आफ्नो जिज्ञासा राखिएको थियोः

१ मा. श्री रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल
२ मा. श्री अमृतकुमार बोहरा
३ मा. श्री सीता नेपाली
४ मा. श्री डिल्लीप्रसादकाफ्ले
५ मा. श्री सुधिरकुमार शिवाकोटी
६ मा. श्री निर्मलप्रकाश सुवेदी
७ मा. श्री काशीनाथअधिकारी
८ मा. श्री भवानीप्रसादखापुङ
९ मा. श्री शिवकुमार मण्डल (केवट)
१० मा. श्री कृष्ण धिताल
११ मा. श्री कमलप्रसादपगेनी

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ९४

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तम्रबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

सिंचाई मन्त्रालयका सचिवले विगतमा समितिको बैठकमा भएको छलफलका आधारमा परिमार्जन गर्नु पर्ने विषयका सम्बन्धमा समितिलाई जानकारी गराउनु भएको थियो।त्यस पछि संशोधन प्रस्तुतकर्ता माननीय सदस्य र समितिका देहायका माननीय सदस्यहरुले दफावार छलफलमा भाग लिनु भएको थियो।

१. मा. श्री प्रेम सुवाल
२. मा. श्री अमृतकुमार बोहरा
३. मा. श्री शिवकुमार मण्डल (केवट)
४. मा. श्री निर्मलप्रकाश सुवेदी
५. मा. श्री सुधिरकुमार शिवाकोटी
६. मा. श्री डिल्लीप्रसादकाफ्ले
७. मा. श्री रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल
८. मा. श्री जंगीलाल राय
९. मा. श्री कृष्ण धिताल
१०. मा. श्री शिवचन्द्र चौधरी
११. मा. श्री काशीनाथ अधिकारी
१२. मा. श्री लक्ष्मीकुमारी चौधरी
१३. मा. श्री वेदमाया भण्डारी (शाक्य)

सिंचाई सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयकमाथिको दफावार छलफल समाप्त भए पश्चात् माननीय सिंचाई मन्त्री श्री दीपक गिरीले छलफलमा उठेका प्रश्न तथा जिज्ञासाहरुका सम्बन्धमा जवाफ दिनु भएको थियो।

तत्पश्चात् समितिको आगामी बैठकमा सिंचाई सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयकमाथिको प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्ने निर्णय भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ९५

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डे, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. माथिल्लो कर्णाली र अरुण तेस्रो परियोजना अविलम्ब कार्यान्वयनका लागि परियोजना विकास संझौता (पिडिए)मा उल्लेख भए अनुसारको वन लगायत सरकारी जग्गा लिज सम्झौता हुन नसकेको विषयमा यस अघि पनि समितिले पटक पटक निर्देशन दिएको, सोही सन्दर्भमा नेपाल लगानी वोर्डको २५ औं बैठकबाट परियोजना विकासका लागि प्राविधिक रुपमा आवश्यक पर्ने वन क्षेत्रले ओगटेको समेतका सरकारी जग्गाहरु नेपाल सरकार वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय र भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको तर्फबाट दुई महिनाभित्र आवश्यक प्रकृया पूरा गरी हस्तान्तरण गर्न निर्णय गरेको भन्ने बुझिएकोले सो अनुसार उल्लेखित समय दुई महिनाभित्रै जग्गा हस्तान्तरण प्रकृया पूरा गर्न वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालय र भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

२. पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजनका सम्बन्धमा नेपाल सरकार र ऋजष्लब तजचभभ न्यचनभक ऋयचउयचबतष्यल बीच हालै संयुक्त लगानी सम्झौतामा प्रारम्भिक हस्ताक्षर हुनु खुसीको विषय हो। यस सम्झौता पछि संयुक्त कम्पनी खडा गर्ने लगायतका आवश्यक कार्यहरु द्रुत गतिमा अघि बढाउन तथा नेपाल सरकारका तर्फबाट गरिनुपर्ने काममा कुनै ढिलासुस्ती नगरी कार्य सम्पन्न गर्न नेपाल लगानी बोर्डलाई निर्देशन दिने।

३. समितिको मिति २०७३।०१।०५ मा समितिका सभापतिको संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीय ऊर्जा सङ्कट निवारण कार्ययोजना अनुगमन उपसमिति गठन भै कार्यरत रहेकोमा सो उपसमितिका माननीय सदस्य श्री कृष्ण धितालको समिति परिवर्तन भएकोले उहाँको स्थानमा समितिका सदस्य माननीय श्री सीता नेपालीलाई समावेश गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ९६

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. रासायनिक मलको आपूर्ति सम्बन्धमा गहन छलफलका लागि माननीय कृषि विकास मन्त्री, कृषि विकास मन्त्रालयका सचिव र अर्थ मन्त्रालयलाई समेत आमन्त्रण गरी पुनः छलफल गर्ने।

२. यही चैत्र महिनादेखि असार महिनासम्मको लागि आवश्यक रासायनिक मलको आपूर्तिका सम्बन्धमा हाल मौज्दातमा रहेको र आयात प्रक्रियामा रहेको मलको परिमाणका आधारमा आवश्यकता अनुरुप आपूर्ति हुन सक्ने विषयमा आश्वस्त हुन सक्ने अवस्था देखियो। तथापि तत्पश्चात् पनि रासायनिक मल नियमित आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउन र रासायनिक मल अभाव हुन नदिनेतर्फ सजग रहन कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

३. कृषि सामग्री कम्पनीले २०११ जुलाई २५ मा ३०,००० मे.टन यूरिया मल आपूर्तिका लागि टेण्डर आह्वान गरी खरीद प्रक्रिया अघि बढाएकोमा त्यस सम्बन्धमा भैरहेको प्रक्रियालाई टुंगोमा पुउनु अघि अझै केही छलफल आवश्यक देखिएको हुंदा छलफल नभएसम्म रकम निकासा माग गर्ने र टुंग्याउने प्रक्रिया अघि नबढाउन कृषि विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

४. मिति २०७३।।३।१३ मा गठित विषादि सम्बन्धी अध्ययन उपसमितिका संयोजक मा. श्री रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेलले विषादि सम्बन्धी अध्ययन उपसमितिको प्रतिवेदन समिति समक्ष प्रस्तुत गर्नुभयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ९७

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. बैठकमा समितिको कार्यक्षेत्रभित्रका समसामयिक विषयहरुमा छलफल भयो।

२. समितिको मिति २०७३।१२।०६ गते विहान ८ः००० बजे बस्ने बैठकमा ऊर्जा मन्त्रालयको चालू आ.व.को प्रगति विवरण, नेपाल विद्युत प्राधिकरणबाट संचालित जलविद्युत आयोजना एवं प्रशारण लाईन लगायतका विषयमा छलफल गर्न माननीय ऊर्जा मन्त्री, ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव लगायत सम्बद्ध पदाधिकारीहरुलाई आमन्त्रण गर्ने निर्णय भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ९८

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव श्री अनुपकुमार उपाध्यायले ऊर्जा मन्त्रालयको चालू आ.व.को प्रगतिका सम्बन्धमा समितिलाई जानकारी गराउनु भयो।

२. नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक श्री कुलमान घिसिङ्गले नेपाल विद्युत प्राधिकरणबाट संचालित जलविद्युत आयोजना एवं प्रशारण लाईन लगायतका विषयमा भएका कार्यहरुका बारेमा समितिलाई अवगत गराउनु भयो।

३. राष्ट्रिय ऊर्जा सङ्कट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अवधारणा पत्र र कार्ययोजना, २०७२ को कार्यान्वयन प्रभावकारी रुपमा भएको नपाइएकोले आगामी दिनमा अझै प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने निर्णय भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः ९९

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तम्रबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. वार्षिक प्रतिवेदनको मस्यौदा तयार गरी समिति समक्ष पेश गर्ने प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमको ७ सदस्यीय वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा उपसमिति गठन गर्ने निर्णय भयोः

१. मा. श्री सुधीरकुमार सिवाकोटी संयोजक
२. मा. श्री रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल सदस्य
३. मा. श्री निर्मलप्रकाश सुवेदी सदस्य
४. मा. श्री लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल सदस्य
५. मा. श्री शिवकुमार मण्डल केवट सदस्य
६. मा. श्री धानो महरा सदस्य
७. मा. श्री लक्ष्मीकुमारी चौधरी सदस्य

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १००

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डे, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. ऐलानी जग्गा दर्ता सम्बन्धमा समितिले यस अघि दिएका निर्देशनहरुलाई कार्यान्वयन गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिनु (खासगरी २०७२।१२।३० र २०७३।१०।५ को निर्णय) का साथै भू-उपयोग ऐन, गुठी ऐन, जग्गा प्राप्ति ऐन तथा ऐलानी जग्गा दर्ता सम्बन्धी ऐनको मस्यौदालाई अन्तिम रुप दिनु अघि समितिमा छलफलका लागि पठाउन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको ध्यानाकर्षण गर्ने निर्णय भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०१

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. वार्षिक प्रतिवेदन मस्यौदा उपसमितिका सदस्य मा. श्री निर्मलप्रकाश सुवेदीले उपसमितिद्वारा तयार गरिएको समितिको वार्षिक प्रतिवेदनको मस्यौदा प्रतिवेदन पेश गर्नुभयो। सो प्रतिवेदनमाथि छलफल गर्न मिति २०७४।०२।२८ गते विहान ११:०० बजे बस्ने गरी आजको बैठक स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०२

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० कृष्ण धिताल	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	×
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
४५	मा० ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय जनार्दन शर्मा, ऊर्जा मन्त्री	×
३.	माननीय गौरीशंकर चौधरी, कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय दिपक गीरी, सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय बिक्रम पाण्डै, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
६.	माननीय सत्यनारायण भगत, उर्जा राज्यमन्त्री	×
७.	माननीय राधिका तामाङ्ग, कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
	आमन्त्रित	

१.	डा सुरज पोखरेल कृषि विकास मन्त्रालय	
२.	लेखनाथ बचार्य कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	अम्मरराज खैर कृषिसामाग्री कं लि.	
४.	इश्वरी प्रसाद पाण्डे कृषि विकास मन्त्रालय	
५.	कुमारराज भण्डारी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
६.	पंकज जोशी साल्ट ट्रेनिङ्ग कं लिमिटेड	
७.	धर्मराज अधिकारी राविविक	

निर्णयः

१. वार्षिक प्रतिवेदनको मस्यौदामाथि छलफल भई देहाय बमोजिम परिमार्जन सहित व्यवस्थापिका-संसद नियमावली, २०७३ को नियम १९५ अनुसार संसदमा पेश गर्ने गरी पारित भयोः–

(क) देशकै ठूलो जलाशययुक्त बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना निर्माणका सम्बन्धमा समितिले पटक पटक स्वदेशी श्रोत उपयोग गरी निर्माण गर्न भनि निर्देशन दिएतापनि सरकारले निर्माण विधि तय गरी आयोजना अघि बढाएको छ। विद्युत उत्पादन, प्रशारण र वितरणका लागि सरकारले छुट्टाछुट्टै कम्पनि खडा गरी काम अघि बढाएको छ।

(ख) समग्र जलश्रोतको एकिकृत विकासका लागि जलश्रोत नीति तथा एकिकृत जलश्रोत ऐन, विद्युत् नियमन आयोग ऐन लगायतका ऊर्जासँग सम्बन्धित कानुन निर्माण गर्न समितिले पटक पटक निर्देशन दिएको र मन्त्रालयले पनि पटक पटक समय तोकी विधेयक पेश गर्ने प्रतिवद्धता जनाएतापनि प्रस्तुत हुन नसकेबाट सरकारको विश्वसनीयतामा समेत असर परेको छ। साथै, जल तथा ऊर्जा आयोगको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाई कानुन प्रदत्त व्यवस्थाहरु कार्यान्वयनमा लैजान सक्षम बनाउनु पर्ने देखिन्छ। समितिबाट पटक पटक निर्देशन भए बमोजिम सरकारबाट हालसम्म विद्युत ऐन संसद समक्ष पेश नभएकोमा समितिको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ।

(ग) यसको अतिरिक्त, विदेशबाट आयात हुने कृषि एवं पशुजन्य खाद्यवस्तुहरुको क्वारेन्टाइन परीक्षण गर्ने विद्यमान परिपाटीबाट क्वारेन्टाइन नियन्त्रित गर्न सकिने अवस्था देखिंदैन। त्यसकारण क्वारेन्टाइन कार्यालयलाई आवश्यक प्रविधि तथा प्राविधिकयुक्त बनाई गुणस्तरीय रुपमा क्वारेन्टाइन परीक्षण गर्ने व्यवस्था हुन आवश्यक देखिन्छ।

(घ) कृषि अनुसन्धानका सन्दर्भमा कृषि अनुसन्धान परिषद्को महत्वपूर्ण भूमिका भएतापनि ज्यादा राजनैतिक/सरकारी हस्तक्षेपका कारण यस परिषद्को नेतृत्व स्थिर हुन नसकेको र परिषद्का लागि आवश्यक

न्यूनतम बजेटको अभावमा अनुसन्धानमूलक कार्यमा बाधा पुग्न गएको विषयमा समितिको ध्यानाकर्षण भएको छ। तसर्थ, अनुसन्धान तथा विकास जस्ता कार्यमा आवश्यक बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(ङ) ब्यवसायिक पशुपालनको विकास भैरहेको भएतापनि सो को अनुत्पादक उपज जस्तै थारो गाई, भैसी, बाखा तथा गोरु, पाडा लगायतका पशुहरुको व्यवस्थापनका सम्बन्धमा नीति तर्जुमा गर्नुपर्ने देखिन्छ।

(च) भूमि सम्बन्धी व्यवस्थापनका लागि भूमि नीति तथा भू-उपयोग ऐन ल्याउन समितिले पटक पटक सरकारलाई निर्देशन दिएकोमा हालसम्म सो नीति तथा विधेयक प्रस्तुत हुन सकेको छैन। भूमिको जथाभावी प्रयोग भै भूमिको उपयुक्त प्रयोग हुन कानूनी बन्देज नभएको कारण खेतीयोग्य जमिनमा घर घडेरी निर्माण हुने क्रम बढ्दै गएको छ। यसको नियन्त्रणका लागि भू-उपयोग नक्सा निर्माण गर्ने काम शिघ्रातिशीघ्र सम्पन्न गरिनु पर्दछ।

(छ) अन्तमा, संसदीय समितिहरुले सरकारलाई दिने कतिपय निर्देशनहरु पूरै कार्यान्वयनमा नजाने, कतिपय आंशिक कार्यान्वयनमा जाने प्रवृत्ति देखिएको हुँदा व्यवस्थापिका-संसद नियमावली, २०७३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सम्बद्ध मन्त्रालय तथा निकायहरुद्वारा सम्पादित क्रियाकलापहरुको सुक्ष्म रुपमा अध्ययन, अवलोकन, अनुगमन एवं मूल्याङ्कन गरी गरिएका सिफारिश, सुझाव, निर्देशनहरुलाई मन्त्रालय एवं सम्बद्ध निकायहरुले कार्यान्वयनमा ल्याई सरकारलाई व्यवस्थापिका-संसदप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन मद्दत पुग्न जाने देखिन्छ। उल्लिखित नियमावलीको व्यवस्थाले समिति/संसदले दिएका सुझाव निर्देशनहरुको कार्यान्वयन गर्नैपर्ने वाध्यात्मक व्यवस्था गरेको छ। त्यसरी सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग र अन्तर्गतका निकायहरुलाई दिएको निर्देशनको कार्यान्वयन सम्बन्धमा मन्त्रालयले कुनै प्रयास नगरेमा व्यवस्थापिका-संसद नियमावली, २०७३ को नियम १८२ बमोजिम व्यवस्थापिका-संसदमा छलफल गर्ने प्रस्ताव पेश गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ। यसबाट पनि समितिका सुझाव, निर्देशनहरुको सरकारका तर्फबाट कार्यान्वयन गर्नैपर्ने कानूनी प्रावधान रहेको तर्फ समेत सबै मन्त्रालयको ध्यानाकृष्ट हुनुपर्ने देखिन्छ।

२. व्यवस्थापिका-संसदको मिति २०७३।०७।०९ मा बसेको बैठकबाट दफावार छलफलको लागि सम्बन्धित समितिमा पठाउने निर्णय भए बमोजिम विधेयक शाखाबाट मिति २०७३।०९।01 मा प्राप्त हुन आएको पशु चिकित्सा परिषद् (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७२ लाई तत्कालिन सम्माननीय प्रधानमन्त्री/पशुपंक्षी विकास मन्त्री श्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डबाट व्यवस्थापिका-संसद नियमावली, २०७३ को नियम १३७ को उपनियम (२) बमोजिम फिर्ता लिने अनुमतिका लागि पत्र प्राप्त भएकोमा सोही व्यहोराको प्रतिवेदन व्यवस्थापिका-संसदको बैठकमा पेश गर्ने निर्णय भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०३

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० गीता सिंह	×
९.	मा० गंगादेवी डागी	×
१०.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
११.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१२.	मा० जमिन्द्रमान घले	
१३.	मा० जंगिलाल राय	×

१४	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१५.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१६.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१७.	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१८	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
१९.	मा० धानो महरा	
२०	मा० नबराज शर्मा	×
२१.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२२.	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२३.	मा० पुनाराम थापा	×
२४	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२५.	मा० बलराम अधिकारी	×
२६.	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२७.	मा० मानवहादुर थारु	×
२८	मा० राजु खनाल	×
२९	मा० रामअवतार पासमान	×
३०.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३१.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३२.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
३३.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३४	मा० विक्रम खनाल	

३५.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३६.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३७.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
३८	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
३९.	मा० सीता नेपाली	
४०	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४१	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४२	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय शेरबहादुर देउवा, प्रधानमन्त्री	×
२.	ऊर्जा मन्त्री	×
३.	कृषि विकास मन्त्री	×
४.	सिँचाई मन्त्री	×
५.	भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
	आमन्त्रित	
१.	माननीय अर्थ मन्त्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की	
२.	ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव श्री अनुपकुमार उपाध्याय,	
३.	अर्थ मन्त्रालयका सचिव श्री शान्तराज सुवेदी,	
४.	कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका सचिव श्री कमलशाली घिमिरे,	
५.	सार्वजनिक खरिद अनुगमनज कार्यालयका सचिव श्री विनोद के.सी.	

६.	नेपाल विद्युत प्राधिकरणका प्रमुख श्री कुलमान घिसिङ्ग	
७.	म.नि/वि.वि.वि. श्री नबिन राज सिंह	
८.	उ.म.नि नेविप्रा श्री संजय ढुङ्गेल	
९.	उ.म.नि नेविप्रा श्री पुरुषोत्म आचार्य	
१०	नि. सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालय श्री श्रीघर पन्थी	
११.	स.स. अर्थमन्त्रालय उदयराज सापकोटा	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजनाको निर्माण विधि, कर्णाली अञ्चलको तिला जलविद्युत आयोजनाको Power Purchase Agreement (PPA), त्रिशुली, देवीघाट र कुलेखानी जलविद्युत आयोजना क्षेत्रमा प्राधिकरणद्वारा खरिद गर्न लागिएको LED Bulb लगायतका विषयमा ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव श्री अनुपकुमार उपाध्याय, अर्थ मन्त्रालयका सचिव श्री शान्तराज सुवेदी, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका सचिव श्री कमलशाली घिमिरे, सार्वजनिक खरिद अनुगमनज कार्यालयका सचिव श्री विनोद के.सी. र नेपाल विद्युत प्राधिकरणका प्रमुख श्री कुलमान घिसिङ्गले समितिलाई जनाकारी गराउनु भयो।

२. विश्व बैंकको सहयोगमा त्रिशुली, देवीघाट र कुलेखानी जलविद्युत आयोजना क्षेत्रमा सौर्य ऊर्जा जडान गर्ने कार्यसँग सम्बन्धित देहाय बमोजिमको विवरणहरु पाँच दिन (५ दिन) भित्र उपलब्ध गराउन माग गर्नेः

   a. बोलपत्र सम्बन्धी कागजात,
   b. बोलपत्र मूल्याङ्कन प्रतिवेदन,
   c. बोलपत्रको स्वीकृति र खरिद सम्झौता र
   d. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ६७ को उपदफा (१) खण्ड (ख) बमोजिमको प्रक्रिया।

३. उल्लिखित विवरणहरु प्राप्त भएपछि छलफलका लागि "राष्ट्रिय ऊर्जा संकट निवारण तथा विद्युत विकास दशक सम्बन्धी अवधारणा पत्र र कार्ययोजना, २०७२ कार्यान्वयन सहजीकरण तथा अनुगमन उपसमिति" मा पठाउने।

४. तदन्तर, अर्को सूचना गरेपछि बस्ने गरी आजको बैठक स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०४

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० गगनकुमार थापा	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	×
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	×
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	×
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
३९.	मा० शिवकुमार मण्डल केवट	×
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुमित्रा थरुनी	
४४	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय शेरबहादुर देउवा, प्रधानमन्त्री	×
२.	ऊर्जा मन्त्री	×
३.	कृषि विकास मन्त्री	×
४.	सिँचाई मन्त्री	×
५.	भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×

	आमन्त्रित	
१.	कार्यकारी प्रमुख लगानी वोर्ड महाप्रसाद अधिकारी	
२.	मधुप्रसाद भेटवाल सहसचिव	

३.	उत्तमभक्त वाग्ले सहसचिव	
४.	रामकृष्ण खतिवडा परामर्शदाता	
५.	गणेश आचार्य परामर्शदाता	
६.	सुनिल पौडेल सिडिई लगानी बोर्ड नेपाल	
७.	हरिकृष्ण उप्रेती परामर्शदाता	
८.	घनश्याम ओझा परामर्शदाता	

निर्णयः

१. लगानी बोर्ड नेपाल गठनको उद्देशय अनुरुप बोर्ड प्रभावकारी रुपमा अगाडि बढ्न सकिरहेको छैन। बोर्ड अन्गर्गत रहेका जलविद्युत आयोजनाबाट अनुभव गर्न सकिने उपलब्धीमूलक नतिजा हासिल नभएको अवस्था छ। बोर्डको यस्ता कार्यप्रकृति प्रति समितिको गम्भिर ध्यान आकर्षण भएको छ। तसर्थ, स्पष्ट रणनीतिक कार्ययोजना बनाई आयोजना अगाडि बढाउन बोर्डलाई समिति निर्देशन गर्दछ।

२. अरुण तेस्रो एवम् माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजनामा वन क्षेत्र एवम् जग्गा मुआब्जा सम्बन्धी कानूनी उल्झनले गर्दा ती जलविद्युत आयोजन संचालनमा व्यवधान उत्पन्न भएको पाइयो। अतः समितिको आगामी बैठकमा मा०ऊर्जा मन्त्री मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री मा० जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्री सहित तत् तत् मन्त्रालयका सचिव एवम् लगानी बोर्डलाई आमन्त्रण गरी उक्त समस्या समाधानका लागि पहल गर्ने।

३. तदन्तर, अर्को सूचना गरेपछि बस्ने गरी आजको बैठक स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०५

मितिः २०७४ साउन २२

समयः १०:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो ।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो ।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० गगनकुमार थापा	×
९.	मा० गीता सिंह	×
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	×
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवचन्द्र चौधरी	×
४०	मा० सीता नेपाली	
४१	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४२	मा० सुमित्रा थरुनी	
४३	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय शेरबहादुर देउवा, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय गोपाल दहित भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
३.	माननीय रामकृष्ण यादव कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय सञ्जयकुमार गौतम सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय महेन्द्रबहादुर शाही ऊर्जा मन्त्री	×
६.	माननीय सन्तकुमार थारु पशुपंछी विकास मन्त्री	

	आमन्त्रित	
१.	डा० युवकध्वज जी.सी. सचिव पशुपंछी विकास मन्त्रालय	
२.	गंगा तीम्सीना महाप्रबन्धक, दुग्ध विकास संस्थान	

३.	श्री संजीवकुमार कर्ण महानिर्देशक, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग	
४.	श्री कैलाशप्रसाद ढुङ्गेल कार्यकारी निर्देशक, राष्ट्रिय दुग्ध बोर्ड	
५.	डा० बंशी शर्मा सहसचिव पशुपंछि विकास मन्त्रालय	
६.	श्री बाबुकाजी पन्त उपकार्यकारी निर्देशक रा.दु.वि.वोर्ड	
७.	श्री टिका बल्लभ सापकोटा केन्द्रीय दुग्ध सहकारी	
८.	श्री नारायण प्रसाद बडाल केन्द्रीय दुग्ध सहकारी	

निर्णयः

१. काठमाण्डौ उपत्यकाभित्र शुद्व तथा गुणस्तरीय दुग्धजन्य पदार्थको व्यवस्था १५ दिनभित्र गर्न गराउन सम्बद्व निकायलाई निर्देशन दिने।

२. नेपाल राज्यभर शुद्ध तथा गुणस्तरीय दुग्धजन्य पदार्थको व्यवस्था शीघ्र गर्न गराउन सम्बद्व निकायलाई निर्देशन दिने।

३. बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजनाका विषयमा सम्मानीय सर्वोच्च अदालतमा परेका रिटका प्रतिलिपि माग गर्ने।

४. मिति २०७४ साउन २३ गते सोमबार विहान ११ बजे बस्ने गरी आजको बैठक स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०६

मितिः २०७४ साउन २३

समयः ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० गगनकुमार थापा	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
२९	मा० मानवहादुर थारु	
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	×
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	×
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४०	मा० सीता नेपाली	
४१	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४२	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४३	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	
क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय शेरबहादुर देउवा, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय गोपाल दहित भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
३.	माननीय रामकृष्ण यादव कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय सञ्जयकुमार गौतम सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय महेन्द्रबहादुर शाही ऊर्जा मन्त्री	×
६.	माननीय सन्तकुमार थारु पशुपंछी विकास मन्त्री	

निर्णयः

१. मिति २०७२ जेठ २९ र भाद्र ६ गते बसेको समितिको बैठकले निर्देशन दिए बमोजिम भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयले भू-उपयोग नीति, २०७२ तयार गरी मन्त्रिपरिषद्बाट स्वीकृत समेत भइसकेको सन्दर्भमा २०७२ भाद्र ६ यस समितिले अविलम्ब भू-उपयोग नीति कार्यान्वयनको प्रगति विवरण प्रत्येक तीन महिनामा समितिमा पेश गर्न दिएको निर्देशनलाई स्मरण गराउँदै आ.व.२०७३/७४ भित्र भू-उपयोऊ

ऐन तर्जुमा गर्न र भू-उपयोऊ नीति कार्यान्वयन गर्न भूमिसुधार तथा व्यस्था मन्त्रालयलाई पुनः निर्देशन दिने निर्णय भएकोमा सो सम्बन्धमा समितिमा थप जनकारी प्राप्त हुन नआएकोले उल्लिखित विषयका सम्बन्धमा सो कार्य शीघ्र सम्पन्न गर्न विकासका लागि भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

२. समग्र जलस्रोतको एकिएत विकासका लागि जलस्रोत नीति तथा एकिकृत जलस्रोत ऐन, विद्युत नियमन आयोग ऐन लगायतका ऊर्जासँग सम्बन्धित कानून निर्माण गर्न समितिले पटक पटक निर्देशन दिएको र मन्त्रालयले पनि पटक पटक समय तोकी विधेयक पेश गर्ने प्रतिवद्धता जनाएतापनि व्यवस्थापिका-संसदमा प्रस्तुत हुन नसकेबाट सरकारको बिश्वसनीयतामा समेत असर परेको छ। तसर्थ, समितिबाट पटक पटक निर्देशन भए बमोजिम सरकारबाट हालसम्म विद्युत ऐन संसद समक्ष पेश नभएकोले सो ऐन शीघ्र पेश गर्न ऊजा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

३. व्यवस्थापिका-संसदको बैठकबाट दफावार छलफलको लागि समितिमा प्राप्त हुन आएको नेपाल पशु चिकित्सा परिषद् (पहिलो संशोधन) विधेयक,२०७२ व्यवस्थापिका-संसद नियमावली, २०७३ को नियम १३७ को उपनियम (२) बमोजिम फिर्ता लिने प्रक्रियामा रहेको छ। Nepal Veterinary Association र Nepal Para-veterinary and Livestock Association सम्बन्धी संघीयता अनुकूलको दुई छुट्टाछुट्टै विधेयक शीघ्र व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न पशुपंक्षी विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

४. समितिको काम कारावहीलाई प्रभावकारी ढ्ऊबाट अगाडि बढाउन व्यवस्थापिका-संसद नियमावली, २०७३ को नियम १९१ बमोजिम समितिको आन्तरिक काम कारबाही संचालन गर्न वान समितिको कार्यक्षेत्र भित्रको विषयको अध्ययन गरी प्रतिवेदन दिन कृषि तथा पशुपंक्षी विकास उपसमिति, सिंचाई उपसमिति र भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमिति गठन गर्ने र उक्त उपसमितिहरुमा रहनु हुने माननीय सदस्यहरुको नाम प्राप्त भएपछि आगामी बस्ने समितिको बैठकमा अनुमोदन गर्ने। उपसमिति सम्बन्धी अन्य आवश्यक कुराहरु उपसमिति आफैंले तय गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०७

मितिः २०७३ मंसिर १३

समयः १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० गगनकुमार थापा	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	×
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४०	मा० सीता नेपाली	
४१	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४२	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४३	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय शेरबहादुर देउवा, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय गोपाल दहित भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	
३.	माननीय रामकृष्ण यादव कृषि विकास मन्त्री	
४.	माननीय सञ्जयकुमार गौतम सिँचाई मन्त्री	
५.	माननीय महेन्द्रबहादुर शाही ऊर्जा मन्त्री	
६.	माननीय सन्तकुमार थारु पशुपंछी विकास मन्त्री	×

१.	श्री अनुपकुमार उपाध्याय ऊर्जा सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
२.	डा० सुरोज पोखरेल सचिव कृषि विकास मन्त्रालय	
३.	डा० युवकध्वज जी.सी. सचिव पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय	
४.	श्री कृष्णप्रसाद देवकोटा सचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
५.	श्री रामानन्दप्रसाद यादव सचिव सिँचाई मन्त्रालय	

६.	श्री कुलमान घिसिङ्थ का.का.नि नेविप्रा	
७.	डा विमलकुमार निर्मल महानिर्देशक पशुसेवा विभाग	
८.	श्री शंकर बहादुर थापा सहसचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग	
९.	इ अरविन्दकुमार गुप्ता उपसचिव ज.उ.प्र.व्यवस्था विभाग	
१०	श्री सागर कुमार राई सहसचिव सिंचाई मन्त्रालय	
११.	श्री श्यामप्रसाद पौडेल सहसचिव पशुपन्छि विकास मन्त्रालय	
१२	श्री दामोदर सापकोटा सिडिइ जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन विभाग	
१३.	श्री अशोक सिँह महानिर्देशक सिँचाई विभाग	
१४	श्री मधुकरप्रसाद रजभण्डारी महानिर्देश जलउत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन विभाग	
१५	श्री कृष्ण बेलबासे उपमहानिर्देशक सिँचाई विभाग	

निर्णयः

१. गत साउन अन्तिम साता परेको अबिरल वर्षाबाट प्रवाभित क्षेत्रमा उद्वार, राहत कार्यलाई अझै तीव्र र प्रभावकारी बनाउन सरकारलाई निर्देशन दिने। उक्त क्षेत्रमा जनस्वास्थ्य, सरसफाई खानेपानी सम्बन्धमा उचित व्यवस्थापन गर्न नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने।

२. नेपालका सीमावर्ती क्षेत्रमा रहेका कोशी, गण्डक, लक्ष्मणपुर जस्ता बाँध जसको कारण बर्षेनी सीमावर्ती ठाउँमा डुवान परेको जनगुनासो प्रति समितिको ध्यान आकर्षण भएको छ। सो सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई यस समितिले सचेत हुन निर्देशन गर्दछ।

३. बाढी पहिरो जस्ता प्राकृतिक प्रकोपहरुको दीर्घकालीन, मध्यकालीन र अल्पकालीन समाधानको लागि छुट्टै प्राधिकारण गठन गरी अगाडि बढ्न नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०८

मितिः २०७४ भदौ १

समयः ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	
८.	मा० गगनकुमार थापा	×
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	×
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	
२५.	मा० पुनाराम थापा	
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	
२८	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	
२९	मा० मानवहादुर थारु	×
३०.	मा० राजु खनाल	
३१.	मा० रामअवतार पासमान	
३२.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	
३३.	मा० रेशमबहादुर बानिया	
३४	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

३५.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	×
३६.	मा० विक्रम खनाल	
३७.	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	
३८	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	
३९.	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४०	मा० सीता नेपाली	
४१	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	
४२	मा० सुमित्रा थरुनी	×
४३	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय शेरबहादुर देउवा, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय गोपाल दहित भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
३.	माननीय रामकृष्ण यादव कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय सञ्जयकुमार गौतम सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय महेन्द्रबहादुर शाही ऊर्जा मन्त्री	×
६.	माननीय सन्तकुमार थारु पशुपंछी विकास मन्त्री	×

निर्णयः

१. समितिले मिति २०७४।०४।३२ गते गरको निर्णय अनुरुप गत साउनको अन्तिम साता परेको अविरल वर्षाले गर्दा मूलुकभर पुर्याएको क्षति र उद्दार तथा राहत वितरणको स्थलगत निरीक्षण एवम् अनुगमन गर्न उपसमिति गठन गर्ने सम्बन्धमा छलफल भयो।

व्यवस्थापिका-संसद

कृषि तथा जलस्रोत समिति

वैठक संख्याः १०९

मितिः २०७३ असोज ९

समयः ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, कृषि तथा जलस्रोत समितिको बैठक समितिमा सभापति माननीय मोहनप्रसाद बरालको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

सदस्यहरुः

१.	मा० मोहनप्रसाद बराल सभापति	
२.	मा० अमृतकुमार बोहरा	
३.	मा० आशा यादव	×
४.	मा० कमलप्रसाद पंगेनी	×
५.	मा० काशीनाथ अधिकारी	
६.	मा० किरण यादव	×
७.	मा० केशव थापा	×
८.	मा० गगनकुमार थापा	
९.	मा० गीता सिंह	
१०.	मा० गंगादेवी डागी	×
११.	मा० चन्द्रवहादुर कुँवर	×
१२.	मा० छेवाङ्ग तेन्जेन तमाङ	×
१३.	मा० जमिन्द्रमान घले	×

१४	मा० जंगिलाल राय	×
१५.	मा० डम्बरध्वज तुम्बाहाम्फे	×
१६.	मा० डिल्लीप्रसाद काफ्ले	×
१७.	मा० तप्तबहादुर विष्ट	×
१८	मा० ताराकान्त चौधरी	×
१९.	मा० तारामान गुरुङ्ग	×
२०	मा० दिनेशप्रसाद परसैला यादव	×
२१.	मा० धानो महरा	
२२.	मा० नबराज शर्मा	
२३.	मा० नरेन्द्रसाह कलवार	×
२४	मा० निर्मलप्रकाश सुवेदी	×
२५.	मा० पुनाराम थापा	×
२६.	मा० पुष्करनाथ ओझा	×
२७.	मा० बलराम अधिकारी	×
२८	मा० बहदुर सिँह लामा	
२९	मा० भवानीप्रसाद खापुङ्ग	×
३०.	मा० मानवहादुर थारु	×
३१.	मा० राजु खनाल	×
३२.	मा० रामअवतार पासमान	
३३.	मा० रामेश्वरप्रसाद ढुङ्गेल	×
३४	मा० रेशमबहादुर बानिया	×

३५.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
३६.	मा० लक्ष्मीप्रसाद पोखरेल	
३७.	मा० विक्रम खनाल	×
३८	मा० बेदमाया भण्डारी (शाक्य)	×
३९.	मा० शारदाकुमारी विश्वकर्मा	×
४०	मा० शिवचन्द्र चौधरी	
४१	मा० सीता नेपाली	
४२	मा० सुधिरकुमार सिवाकोटी	×
४३	मा० सुरेन्द्रप्रसाद यादव	×

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
१.	सम्माननीय शेरबहादुर देउवा, प्रधानमन्त्री	×
२.	माननीय गोपाल दहित भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री	×
३.	माननीय रामकृष्ण यादव कृषि विकास मन्त्री	×
४.	माननीय सञ्जयकुमार गौतम सिँचाई मन्त्री	×
५.	माननीय महेन्द्रबहादुर शाही ऊर्जा मन्त्री	×
६.	माननीय सन्तकुमार थारु पशुपंछी विकास मन्त्री	×
७.	माननीय शम्भुलाल श्रेष्ठ ऊर्जा राज्यमन्त्री	
८.	माननीय गोमा कुवर पशुपंक्षीविकास राज्यमन्त्री	×
९.	माननीय सरिता प्रसाईं कृषि विकास राज्यमन्त्री	×
१०	माननीय अमरसिँह पुन सिँचाई राज्यमन्त्री	×

११.	माननीय यसोदाकुमारी लामा भूमिसुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री	×

क्र.स.	आमन्त्रित	उपस्थिति
१.	श्री शान्तराज सुवेदी सचिव अर्थ मन्त्रालय	
२.	श्री दिनेश कुमार घिमिरे नि.सचिव उर्जा मन्त्रालय	
३.	श्री केवलप्रसाद भण्डारी स.स अर्थ मन्त्रालय	
४.	श्री चिरञ्जीवी चटौत स.स. अर्थ मन्त्रालय	
५.	श्री प्रवीणराज अर्याल स.स. ऊर्जा मन्त्रालय	

निर्णयहरुः

१. बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना सम्बन्धमा मन्त्रीपरिषद् र ऊर्जा मन्त्रालयबाट भएका निर्णय नेपालको प्रचिलित नियम कानून सम्मत नदेखिएको, सार्वजनिक खरिद ऐनलाई उल्लंघन गरेको, खुल्ला प्रतिस्पर्धा नगाराएको र नेपालमा जलवद्युत क्षेत्रमा असफल सावित चिनीया गेजुवा ग्रुप कम्पनीसंग हचुवाको भरमा समझदारी (MOU) गरिएको कारण यो प्रक्रिया तत्काल खारेज गर्न निर्देशन दिने।

२. ऊर्जा राज्यमन्त्रीबाट बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजनाको नेपालले आफ्नै बजेटबाट निर्माण सकिने र अर्थ मन्त्रालयको तर्फबाट आयोजना सम्पन्न गर्न सक्ने गरी श्रोतको व्यवस्था गर्न सकिने अभिव्यक्ति आएको पृष्ठभूमीमा नेपालले नेपाली जनताको सहभागिता र नेतृत्वमा यो आयोजना यथाशिध्र निर्माण गर्ने गरी अगाडी बढाउन निर्देशन दिने।

३. मुआब्जा वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिन सम्बन्धित पक्षलाई निर्देशन दिने।

४. मुआब्जा वितरण कार्यलाई सहजता दिनका लागि उक्त क्षेत्रका नागरीकहरुलाई मुआब्जाको सट्टा शेयर लिनको लागि पनि आकर्षित गर्न सम्बन्धित पक्षको ध्यानाकर्षण गर्ने।